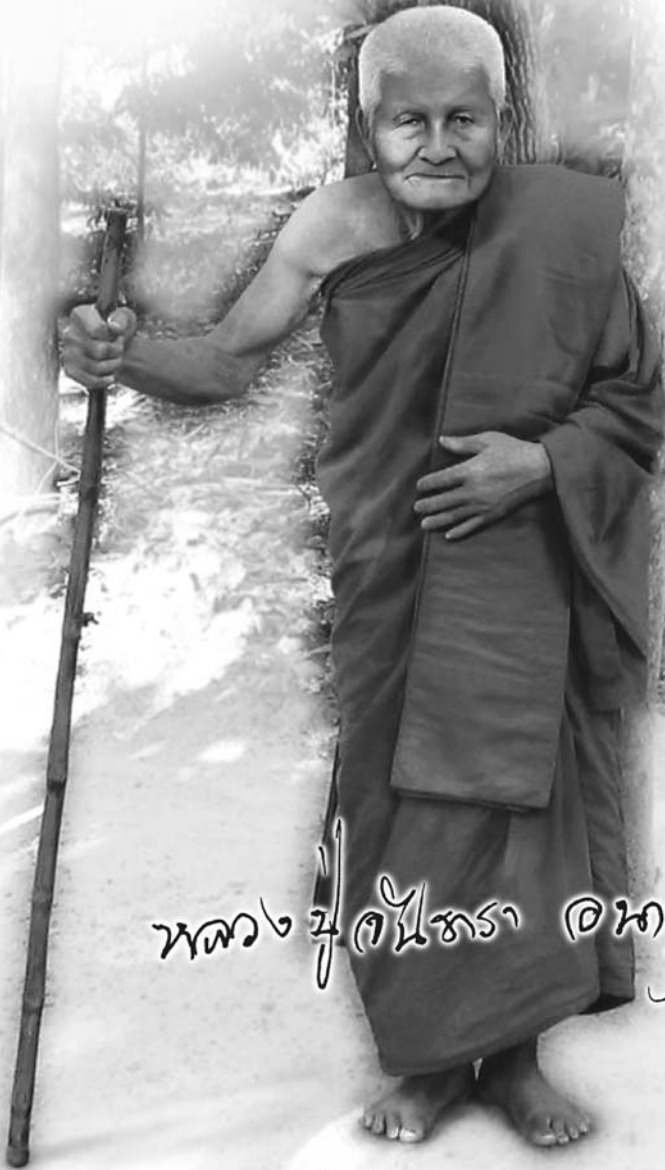

สมเด็จพระองค์ปฐม

วัดท่าซุง จ.อุทัยธานี

หนังสือสวดมนต์ทำวัตรแปล
และ คู่มือปฏิบัติงานศาสนพิธี

หลวงปู่ศุข โอฬารปัญญา

(สำนักปฏิบัติธรรมวัดป่าเกษมสุข ต.หนองก้อ อ.ภินทรบุรี จ.ปราชญ์บุรี)

“เห็นแต่ไม่รู้ รู้แต่ไม่เห็น”

“จงอย่าประมาทในศีล ในธรรม อย่าขาดสติ ให้มีสติพิจารณาตนเองให้พ้นจากทุกข์ แล้วจึงพิจารณาให้ผู้อื่นพ้นจากทุกข์”
จงคัดเลือกเอาแต่ความดี คัดเอาความไม่ดีนั้นออกเสีย พิจารณาในกายให้พบในความดีงาม ๓ อย่าง ตามที่สมเด็จพระลอนไว้ ความงามภายนอก
งามภายใน คือความดีงามอยู่ในศีล ความดีงามในสมาธิ และความดีงามในปัญญา เกิดความสว่างขึ้นเห็นถูกเห็นผิด
พวงลูก ๆ ก็จะตั้งอยู่ในความดีงาม ไม่หลงไหลในสิ่งที่ไม่ดีทั้งหมด ตามคำสอนของสมเด็จพระพุทธเจ้าโคตมของเรา.

มงคลชีวิต

อย่าอนอนตื่นสาย

อย่าหมีนเงินน้อย

อย่าเสวนาคนชั่ว

อย่าสุกก่อนห้าม

อย่ารำก่อนเพลง

อย่าคอยแต่ประจบ

อย่าดีแต่ตัว

อย่าฝ่าฝืนกฎระเบียบ

อย่าชื่นชมคนผิด

อย่าใส่ร้ายคนดี

อย่านิินทาพระเจ้า

อย่าสุขจนลืมตัว

อย่าพิทักษ์พาลชน

อย่าอายทำกิน

อย่าคอยวาสนา

อย่ามัวบายนุข

อย่าพละมก่อนทำ

อย่าข่มเหงผู้น้อย

อย่าคบแต่เศรษฐี

อย่าชั่วแต่คนอื่น

อย่าเอาเปรียบสังคม

อย่าคิดเอาแต่ได้

อย่ากล่าววจิมุสา

อย่าขลาดเขลาเมื่อมีทุกข์

อย่าเกรงกลัวงานหนัก

อย่าลืมตนเมื่อมั่งมี.

คำนำ

หนังสือสวดมนต์ทำวัตรแปล และคู่มือปฏิบัติงานศาสนพิธีเล่มนี้เกิดจากแรงศรัทธาของ **คุณแม่ขันโท หุ่นธานี** ผู้มีต่อพระพุทธศาสนาได้มีเจตนาจัดสร้างน้อมถวายเป็นพุทธบูชา ธรรมบูชา สังฆบูชา เนื่องในโอกาสอายุครบ ๘๔ ปี เพื่อแจกเป็นธรรมทานแก่สาธุชนผู้สนใจทั่วไป

การสวดมนต์ทำวัตรเช้า-เย็น เป็นกิจวัตรอันสำคัญอย่างหนึ่งของชาวพุทธ ถือเป็นหลักปฏิบัติอบรมจิตของตนให้เข้าถึงความสะอาด สว่าง สงบ เป็นพลังนำชีวิตสู่ความร่มเย็นเป็นสุข เพราะการไหว้พระสวดมนต์เป็นการสวดขยายเปล่งวาจาที่ดิงามทุกตัวอักษรย่อมเกิดความเป็นสิริมงคลแก่ตนเองเป็นอย่างยิ่ง

หนังสือเล่มนี้ได้เพิ่มเนื้อหาส่วนหนึ่งเป็นเรื่องศาสนพิธี (สังเขป) คือพิธีทำบุญในทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติต่ออนุชนคนรุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้ผู้จัดทำเห็นว่าตำราประเภทนี้หาซื้อได้ยาก เนื่องด้วยประเพณีแต่ละท้องถิ่นก็แตกต่างกันไป

ขออนุโมทนาในกุศลจิตกับกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมและบริจาคทรัพย์ให้การสนับสนุนจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ จงเจริญงอกงามไพบูลย์ในพระพุทธศาสนาและมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิตและการทำงานยิ่ง ๆ ขึ้นไปเทอญ

สัพพะทานัง ธัมมะทานัง ชินาติ
“การให้ธรรมะเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง”

คณะผู้จัดทำ

วันแม่ ๒๕๔๘

คำอนุโมทนา

ด้วยคุณโยมแม่ขันโท หุ่นธานี ผู้เจริญศรัทธามีความมั่นคงในพระพุทธศาสนามีอายุครบ ๘๔ ปี ในเดือนสิงหาคม ๒๕๔๘ นี้ ได้มีกุศลเจตนาจัดพิมพ์หนังสือสวดมนต์ทำวัตรแปล เพื่อแจกเป็นธรรมทาน ในโอกาสที่สำคัญของตนเช่นนี้ เพื่อเป็นอนุสติระลึกถึงคุณค่าของการเกิดมาในร่มเงาของพระพุทธศาสนา สมควรที่จะบำเพ็ญกุศลอันสูงส่งตามรอยพระพุทธรองค์ที่ทรงสอนว่า การให้ธรรมะเป็นทาน เป็นการให้ที่สูงสุด อานิสงส์ผลบุญนี้จักเป็นอนุคามินีให้เจริญด้วยปัญญา อายุ ทรัพย์ บริวาร อีกทั้งบุตรธิดาได้อานิสงส์สูงสุดด้วย

ขออนุโมทนากับคุณโยมแม่ขันโท หุ่นธานี และทุกท่านที่มีส่วนร่วมกันจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ เพื่อนำไปแจกจ่าย ถวายตามวัดและพุทธสถานต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ให้ผู้ไปแสวงบุญไหว้พระ เจริญจิตภาวนา อันเป็นการส่งเสริมความงอกงามแห่งพระสัทธรรม ให้เกิดความมั่นคงในพระพุทธศาสนา

ขออานิสงส์ผลบุญนี้ จงสำเร็จแต่คุณโยมทุกท่านและครอบครัว เจริญด้วย อายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ ธนสารสมบัติ ที่สุดขอให้ถึงซึ่งความพ้นทุกข์ คือพระนิพพานเทอญฯ.

หลวงปู่จันทรา อนากุโล

(หลวงปู่จันทรา อนากุโล)

สำนักปฏิบัติธรรมวัดป่าเกษมสุข อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี

เรื่อง	สารบัญ	หน้า
ประวัติและการสร้างสมเด็จพระปฐม	๙
คำสอนสมเด็จพระปฐม	๑๓
การฝึกสมาธิเบื้องต้น	๑๗

คำทำวัตรเช้า-เย็น

คำทำวัตรเช้า

คำบูชาพระรัตนตรัย	๒๐
พุทฺพภาคนมการ	๒๒
พุทฺธาภิกฺขุติ	๒๒
ธัมมาภิกฺขุติ	๒๕
สังฆาภิกฺขุติ	๒๖
รัตนัตตยัปปณามคาถา	๒๘
สังเวคปริกิตตนปาฐะ	๓๐
ตั้งขณิกปัจจเวกขณปาฐะ	๓๖
ปัตติทานคาถา(กรวดน้ำยาเทวะตา)	๓๙

คำทำวัตรเย็น

พุทฺธานุสสติ	๔๒
พุทฺธาภิกิฺขุติ	๔๓
ธัมมานุสสติ	๔๖
ธัมมาภิกิฺขุติ	๔๗
สังฆานุสสติ	๔๙
สังฆาภิกิฺขุติ	๕๑
อดีตปัจจเวกขณปาฐะ	๕๔
อุททิสสนาธิฎฐานคาถา (กรวดน้ำอิมินา)	๕๘

บทสวดมนต์พิเศษ

ถวายพรพระ (อิติปิโสฯ)	๖๐
พุทธชัยมงคลคาถา (พาหุงฯ)	๖๒
ชัยปริตร (มหากาฯ)	๖๖
ท้าวติงศการะปาฐะ	๖๘
เจริญอภินิหารปัจจุเจกขณะ	๗๐
การสวดตคาถา	๗๑
โอวาทปาติโมกขคาถา	๗๒
บทพิจารณาสังขาร	๗๔
บังสุกุลตาย, บังสุกุลเป็น	๗๖
คำสวดบารมี ๓๐ ทิศ	๗๗
คาถาโพธิบาท (ป้องกันภัยทั้งสิบทิศ)	๗๘
คาถามงคลจักรวาลแปดทิศ	๗๘
อนุโมทนาวิธี (แปล)	๗๙
มงคลจักรวาลน้อย	๘๒
พระชินบัญชรคาถา (แปล)	๘๔
ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสูตรตั้ง (ย่อ)	๘๘
อะระยะปริตตคาถา (ยันทุฯ)	๙๐
คาถาบูชาดวงชาตา	๙๑
พุทธมนต์แก้วสารพัดนึก	๙๒

คำอาราธนาและคำถวายทาน

คำอาราธนาศีล ๕, คำสมาทานฯ	๙๗
คำอาราธนาศีล ๘, คำสมาทานฯ	๙๙
คำอาราธนาธรรม	๑๐๑
คำอาราธนาพระปริตร	๑๐๒

วันทาพระ	๑๐๒
คำขอขมาโทษพระรัตนตรัย	๑๐๓
คำขอขมาโทษพระอาจารย์	๑๐๓
คำขอขมาโทษพรหมณ์, คำขอลาฯ	๑๐๔
คำถวายมตกภัต อุทิศเพื่อผู้ตาย	๑๐๕
คำถวายสลากภัต	๑๐๕
คำถวายข้าวสาร	๑๐๖
คำถวายผ้าอาบน้ำฝน, คำถวายผ้ากฐิน	๑๐๗
คำถวายผ้าป่า	๑๐๘
คำถวายเสนาสนะฯ, คำภาวนาเวลาไปเยี่ยมศพ	๑๐๙
คำภาวนาเวลารดน้ำศพ	๑๑๐
คำภาวนาเวลาทอดผ้าหน้าศพ, คำภาวนาเวลาจุดศพ	๑๑๐
คำแผ่เมตตาให้ตนเอง	๑๑๑
คำแผ่เมตตาให้ผู้อื่น	๑๑๑
คำแผ่ส่วนกุศล กรวดน้ำอุทิศ	๑๑๓
คำกรวดน้ำแบบสั้น	๑๑๔
คำอธิษฐาน	๑๑๔

งานศาสนพิธี (สังเขป)

ข้อความเบื้องต้น	๑๑๕
นิมนต์พระ	๑๑๖
จัดสถานที่	๑๑๗
จัดเครื่องรับรอง	๑๒๐
จัดเครื่องบูชาและตั้งพระพุทธรูป	๑๒๒

พิธีเกี่ยวกับงานมงคล

สิ่งต่าง ๆ ที่จะต้องเตรียมไว้ใช้ในพิธีมงคล	๑๒๔
การทำบุญอายุ, วงด้ายสายสิญจน์	๑๒๖
ต้อนรับพระสงฆ์	๑๒๗
ลักษณะของการประเคน	๑๒๘
เริ่มพิธี, คำบูชาพระฯ	๑๒๙
จุดเทียนน้ำมันต์	๑๓๑
พิธีในวันเสด็จพระ	๑๓๒
วิธีจัดโต๊ะเสด็จหมู่	๑๓๔
บูชาข้าวพระพุทธรูป	๑๓๕
ถวายไทยธรรม	๑๓๖
กรวดน้ำ	๑๓๗
ประนํามนต์	๑๓๘
พิธีเกี่ยวกับงานศพ	๑๓๙
สิ่งที่ต้องเตรียมไว้ในพิธีงานศพ	๑๔๐
ศพลงหีบ, วิธีทอดผ้า	๑๔๒
ทำบุญ ๗ วัน, ๕๐ วันและ ๑๐๐ วัน	๑๔๓
เผา (ฌาปนกิจ)	๑๔๘
เก็บอัฐิ	๑๕๐
ทำบุญอัฐิ	๑๕๑
ถวายสังฆทาน	๑๕๒
ถวายเพื่อความสุขความเจริญ	๑๕๒
ถวายเพื่ออุทิศ	๑๕๓
สรุปข้อที่ควรจำและควรรู้	๑๕๔

ประวัติและการสร้างสมเด็จพระองค์ปฐม

“สมเด็จพระองค์ปฐม” ก็คือพระพุทธเจ้าองค์แรกหรือองค์ที่หนึ่ง ทรงพระนามว่า “สมเด็จพระพุทธสิกขี” พระพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ผ่านไปแล้วอาจมีชื่อซ้ำกันก็ได้โดยเฉพาะชื่อนี้มีด้วยกันถึง ๕ พระองค์ จึงเรียกขานกันว่าเป็น “พระพุทธสิกขีที่ ๑” พระองค์จึงเป็นต้นพระวงศ์ของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ จึงสมควรยกย่องพระพุทธองค์ว่าทรงเป็น “สมเด็จพระองค์ปฐมบรมครู” อย่างแท้จริง

สมัยที่สมเด็จพระพุทธองค์ได้ทรงอุบัติในโลกมนุษย์ ในเวลานั้นคนมีอายุขัยประมาณ ๘ หมื่นปี พระพุทธองค์ทรงผนวชออกมหาภิเนษกรมณ์เมื่อพระชนม์มายุได้ ๔ หมื่นปี หลังจากทรงผนวชแล้วเป็นเวลาอีก ๒ หมื่นปี จึงได้ทรงบรรลุอภิเชกสัมมาสัมโพธิญาณตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์แรกของโลก พระองค์ทรงสั่งสอนเวไนยสัตว์อีกประมาณ ๒ หมื่นปี จึงเสด็จดับขันธปรินิพพาน หลังจากทรงใช้เวลาอันยาวนานถึง ๕๐ อสงไขยกับในการบำเพ็ญพระบารมีเพื่อแสวงหาพระโพธิญาณด้วยพระองค์เอง ทรงใช้เวลาอันยาวนานในการบำเพ็ญพระบารมีเพื่อแสวงหาพระโพธิญาณด้วยพระองค์เอง ทรงใช้เวลาอันยาวนานในการบำเพ็ญพระบารมี เนื่องจากพระพุทธองค์เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์แรก จึงไม่มีแบบอย่างที่จะให้พระพุทธองค์ได้ศึกษาเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อบรรลุพระโพธิญาณระยะเวลาที่บำเพ็ญบารมีจึงใช้เวลาถึง ๕๐ อสงไขยกับเศษ

การพบสมเด็จพระองค์ปฐมครั้งแรกของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดวงพ่อดวงพรหมยาน (หลวงพ่อดวงซึ้งดำ วัดท่าซุง อุทัยธานี) เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๑ คือท่านกำลังสอนพระกรรมฐานและเมื่อเสร็จจากการแนะนำก็ได้ทำสมาธิ สิ่งที่คาดไม่ถึงก็ปรากฏขึ้นนั่นคือ เห็นพระพุทธเจ้าในปางนิพพาน ยืนสองแถวยาวเหยียดไปข้างหน้าแล้วก็พนมมือ จึงมีความรู้สึกในใจว่า บางทีอาจจะเป็นอุปทาน เพราะว่าพระพุทธเจ้าไม่เคยก้มศีรษะให้ใคร แม้แต่บ้านเรือนเล็ก ๆ ที่หลังคาต่ำ ๆ ที่พระพุทธเจ้าเข้าไป หลังคาที่สูงขึ้น แต่เวลานี้เห็นพระพุทธเจ้ายืนพนมมือ อุปทานคือกิเลสคงกินใจมาก เมื่อนึกเพียงเท่านี้ก็เห็นภาพหลวงปู่ปาน ปรากฏขึ้นข้าง ๆ ท่านบอกว่า คุณ... ไม่ใช่อุปทาน ประเดี๋ยวพระพุทธเจ้าองค์ปฐมจะเสด็จมา

อีกประมาณสัก ๕ นาที ปรากฏว่าเป็นพระพุทธรูปเจ้าองค์หนึ่งรูปร่างใหญ่โตมาก สูงมาก มาในรูปของปางนิพพาน เดินมาระหว่างช่องกลาง พระพุทธรูปเจ้าทุก ๆ พระองค์ก็มักศิระระแสดงความเคารพ เพราะพนมมืออยู่แล้ว พอท่านเดินไปถึงพระเดชพระคุณหลวงพ่อก็ทูลว่า “ข้าจะนั่งที่ไหนหว่า... ในเมื่อไม่มีที่นั่ง ข้าก็เอาหัวแกเป็นแท่นก็แล้วกัน” ก็เลยนั่งบนหัวแล้วท่านก็บอกว่า “นับตั้งแต่นั้นนี้เป็นต้นไปก่อนที่จะแกะสลักพระพุทธรูปก็ดี จะพุทธรูปอะไรก็ดี จะเทศน์ก็ดี บอกฉันก่อนฉันให้พูดตอนไหน จะให้เทศน์ตอนไหน ให้ว่าตามนั้น”

ก็เป็นความจริง เมื่อใดก็ตามที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อบอกพระพุทธรูปก็ดี เทศน์ก็ดี บางทีคิดว่าวันนี้จะพูดเรื่องอย่างนี้ แต่พอพูดเข้าจริง ๆ เรื่องนั้นไม่ได้พูดไปพูดอีกจุดหนึ่ง อันนี้เป็นลีลาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ การเทศน์ของพระพุทธรูปเจ้ามุ่งเฉพาะบุคคลสำคัญคนใดคนหนึ่งไม่ได้หวังคนทั่วไป คนจะนั่งสักหนึ่งพัน สองพัน หัวพันก็ตาม ท่านจะดูจิตใจว่า บุคคลใดจะรับคำเทศนาของท่านได้ จะสามารถบรรลุธรรมผลได้ ท่านจะจัดเฉพาะคนนั้นเอาจุดเด่นแต่ว่าคนที่มีความดีใกล้เคียงกันก็พลอยบรรลุธรรมผลไปตาม ๆ กัน

อันนี้ก็เช่นเดียวกัน อาตมาเวลาเทศน์หรือสอนพระพุทธรูปก็ไม่เคยได้พูดตามที่คิดไว้สักทีอาจเป็นเพราะท่านดลใจถ้าจะถามว่าเป็นที่ขบใจของคนทุกคนไหม ก็ขอตอบว่าไม่แน่ใจนัก ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะว่าท่านอาจจะจัดเฉพาะคนใดคนหนึ่ง แต่คนบางคนอาจจะไม่ถูกใจก็ได้ นี่เป็นเรื่องธรรมดา ก็จึงมาคิดว่า ในเมื่อท่านมีพระคุณอย่างนี้ และก็เห็นเป็นปกติจึงคิดจะหล่อรูปของท่าน

ต่อมาเมื่อพระเดชพระคุณหลวงพ่อดีใจริ้วพระกรรมฐานแล้ว จึงได้อาราธนาขอพบท่านในสมัยที่รูปร่างเป็นมนุษย์ ท่านก็ปรากฏพระองค์ให้เห็น ทรวดทรงสวยมาก หน้าของท่านอิมเหมือนรูปไข่ แก้มอิมย่นน้อย ๆ ริมฝีปากไม่บุ๋มลงไป แล้วสมเด็จพระองค์ปฐมก็แสดงรูปร่างสมัยเป็นมนุษย์ แล้วก็เปลี่ยนมาเป็นปางนิพพาน พระเดชพระคุณหลวงพ่อก็ถามว่าถ้าจะปั้นรูปพระองค์จะให้ปั้นแบบไหน แบบปางนิพพานหรือแบบมนุษย์

พระองค์บอกว่าให้ปั้นแบบนี้ก็แล้วกัน ทรงแสดงภาพให้ดูเป็นเหมือนกับพระพุทธรูป และมีเรือนแก้วแบบพระพุทธรูปชินราช (ดูเหมือนรูปหน้าปกหนังสือรวมคำสอน ฯ) รูปทรงที่ทรงให้ปั้นไม่เหมือนกับรูปจริงของพระองค์ตอนเป็นมนุษย์และไม่เหมือนรูปที่นิพพาน แต่ว่าเป็นรูปที่ท่านต้องการ ท่านมาแสดงแบบนี้อยู่ถึง ๓ วันติด ๆ กัน วันละประมาณ ๑ ชั่วโมง ก็ดูจนละเอียด แต่ก็คิดในใจว่า เขาปั้นแต่เขาไม่เห็นภาพ เขาจะปั้นได้ไม่เหมือน จึงขอขบารมีของท่านบอกว่าเวลา

ช่างเขาปั้นขอให้โปรดดลใจให้เป็นไปตามพุทธประสงค์ ท่านก็ยอมรับในที่สุดเมื่อเขาปั้นเสร็จเขาก็เอามาให้ดูเหมือนกับรูปที่ท่านแสดงจริง ๆ นี่เป็นเรื่องอัศจรรย์

เมื่อพระเดชพระคุณหลวงพ่อดัดลใจปั้นรูปของสมเด็จพระองค์ปฐมก็นึกถึงพระบรมสารีริกธาตุ เพราะพระพุทธรูปทุกองค์ในสถานที่สำคัญ ก็ได้บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ แต่เป็นพระบรมสารีริกธาตุขององค์ปัจจุบันจึงคิดว่าหาได้จากไหน จึงตัดลใจว่าถ้าทำไม่ได้ก็เอาขององค์ปัจจุบันบรรจุเพราะถือว่าเป็นคนละขั้นตอน ต่อมาขณะที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อกำลังจะนอน จิตเริ่มเคลิ้มก็ได้ยินเสียงว่า พระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จพระองค์ปฐมเอามาให้แล้วนะ วางไว้ที่ตลับบนเตียงข้าง ๆ หัวนอน ได้ยินเสียงชัดเจนแจ่มใสมากเหมือนเสียงขององค์ปัจจุบัน จึงลุกขึ้นไปเปิดไฟปรากฏว่าที่ตรงนั้นไม่เคยวางตลับมีแต่วางหนังสือสำหรับดูก่อนหลับ ก็มีตลับพลาสติกแบบปัจจุบันอยู่ลูกหนึ่ง ไปเปิดดูเห็นพระบรมสารีริกธาตุองค์ ๒ องค์ ก็ดีใจว่าขององค์ปฐมแน่ จึงเก็บไว้ในที่สักการบูชา เอาไว้บรรจุพระองค์ท่าน

การสร้างมณฑปของสมเด็จพระองค์ปฐมซึ่งเป็นสถานที่สำคัญมาก ซึ่งสมเด็จพระองค์ปฐมได้ใช้สถานที่ให้เป็นบริเวณที่มีพระบรมสารีริกธาตุสำคัญมาก และเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้คนเดินผ่านไปมาจะเป็นการปรามาสพระรัตนตรัย ซึ่งพระเดชพระคุณหลวงพ่อดลให้ช่างทำการก่อสร้างมณฑปของสมเด็จพระองค์ปฐมดังที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน

มาพูดถึงวัสดุที่จะใช้สร้าง สมเด็จพระองค์ปฐมสร้างหน้าตัก ๔ ศอก เป็นพระหล่อด้วยโลหะ แล้วผสมทองคำ เฉพาะเพชรประดับเรือนแก้วหรือว่าผ้าทิพย์มีราคาประมาณ ๓๓๐,๐๐๐ บาทเศษ แต่ไม่ใช่เพชรจริง ๆ ราคาเพชรเม็ดหนึ่งประมาณ ๑๒-๑๓ บาทเท่านั้น ก็รวมความว่าสำคัญเนื่องในการสร้างองค์ปฐมคือว่าคนไม่เคยคิด หรือว่าอาจจะคิดบ้างก็ไม่ทราบ ว่า พระพุทธเจ้าจริง ๆ ที่มีความลำบากมากคือ “องค์ตัน” เพราะที่ไม่มีพระพุทธรูปเจ้าเป็นครูมาก่อน ต้องลำบากบุกมาทั้ง ๆ ที่ไม่มีแบบเป็นเหตุดลใจ ให้ตั้งใจคิดจะเป็นพระพุทธรูปเจ้า ต้องใช้เวลาถึง ๔๐ อสงไขยกับเศษ จึงจะได้บรรลุอภิเษกสัมมาสัมโพธิญาณ ดังนั้น การหล่อรูปองค์ปฐมนี้จึงมีอาณิสต์มาก การหล่อรูปสมเด็จพระองค์ปฐมจึงได้ทำการเททองหล่อเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๕ สมเด็จพระพุทธิโชษาจารย์ วัดสามพระยา เป็นองค์ประธานจับสายสิญจน์ในการหล่อพระพุทธรูป โดยมีพระเดชพระคุณหลวงพ่อดลให้ช่างทำการเททองลงในเบ้าที่ช่างเตรียมไว้ โดยใช้ทองคำที่ญาติโยมร่วมกันถวายประมาณ ๗๘ กิโลกรัม

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เป็นวันวิสาขบูชา พระเดชพระคุณหลวงพ่อดี้อัญเชิญพระพุทธรูปสมเด็จองค์ปฐมขึ้นประดิษฐานบนแท่นภายในมณฑป ซึ่งเดิมพระเดชพระคุณหลวงพ่อดี้อจะทำพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุของสมเด็จองค์ปฐมแต่เนื่องจากการตกแต่งพระวิหารกิติ แทนพระกิติ การปิดทองประดับเพชรทั้งองค์พระกิติ ยังไม่เรียบร้อย จึงต้องเลื่อนไป

วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๓๖ เป็นวันเริ่มงานทำบุญประจำปีของวัดท่าซุง และในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๓๖ ได้มีนิมนต์พระราชาคณะ และพระเถรานุเถระมาฉันภัตตาหาร โดยมีพระเดชพระคุณสมเด็จพระพุทธิโชษาจารย์ วัดสามพระยา มาเป็นประธานและได้ทำการบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ของสมเด็จองค์ปฐมไว้ในพระเกตุมาลาของพระพุทธรูป ท่านพระครูปลัดอนันต์ พุทธญาโณ เจ้าอาวาสวัดท่าซุงได้อาราธนาพระเดชพระคุณสมเด็จพระพุทธิโชษาจารย์นำพระเกตุมาลาบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ แล้วอัญเชิญไปสวมนที่พระเศียรของพระพุทธรูป แต่เนื่องจากการนำขึ้นไปลำบากและสูง พระเดชพระคุณสมเด็จพระพุทธิโชษาจารย์ จึงมีพระบัญชาให้ท่านเจ้าอาวาสนำขึ้นไปแทน เมื่อเสร็จพระเดชพระคุณสมเด็จพระพุทธิโชษาจารย์ได้กล่าวว่า “ พระองค์นี้มีลาภมากนะ ”

ส่วนอันสิ่งของการสร้างสมเด็จองค์ปฐม สูง ๒ หลุง นายบัญชีกับลุงพุฒ (หมายถึงท่านพระยายม) ท่านบอกว่าการสร้างองค์ปฐมนี้ท่านเปลี่ยนบัญชีใหม่ เอาบัญชีมาให้ดูบอกว่านี่...บัญชีเล่มนี้ (คือว่าเป็นอีกเล่มหนึ่งจากที่ที่จัดธรรมดา) “บัญชีสีทอง” เป็นทองคำล้วนทั้งเล่มเลย ท่านบอกว่าถ้าสร้างองค์ปฐมลงบัญชีเล่มนี้โดยเฉพาะ ก็แสดงว่าคนที่จะสร้างพระพุทธรูปเจ้าองค์ปฐมได้นี้ ต้องเป็นคนมีบุญมาก เพราะว่าสร้างพระพุทธรูปเจ้าองค์ปฐมทำได้ยาก คือว่าเป็นพระพุทธรูปเจ้าต้นพระพุทธรูปเจ้าทั้งหมดและการทำบุญเนื่องในการสร้างวิหารกิติสถานทีกิติ เอาของไปประดับก็ตาม อย่างนี้ลงบัญชีสีทองทั้งหมด คือไม่หมายความว่าต้องมีเงินมากเสมอไป ที่เขามีน้อย ๆ บาทสองบาท ๑๐ สตางค์ ๒๐ สตางค์ พวกนี้เอาไปใส่แทนอย่างนี้ลงบัญชีทองหมดก็ถามว่าบัญชีสีทองหมายถึงอะไร ท่านบอกว่ามันหมายถึงกลับไม่ได้ เพราะพระพุทธรูปเจ้าทุกพระองค์ต้องไม่ทานาหมด

การหล่อองค์ปฐมด้วยทองคำนี้ อันสิ่งจะเหมือนกับหล่อพระพุทธรูปเจ้าองค์ปัจจุบัน แต่ว่างกันอยู่นิดหนึ่งทีไปนิพพานเร็ว ไปนิพพานเร็วมาก เพราะเขาเข้าบัญชีสีทองไม่ใช่ตัวทอง บัญชีทั้งเล่มเป็นทองลงบัญชีเล่มนั้น

(คัดมาจากหนังสือประวัติการสร้างสมเด็จองค์ปฐม โดยพระราชพรหมยาน วัดท่าซุง อุทัยธานี)

คำสอนสมเด็จพระปฐม

“ดู ก่อนท่านทั้งหลาย ท่านที่มาประชุมทั้งหมด จะเป็นเทวดาก็ดี นางฟ้าก็ดี พรหมก็ดี ขอบุญท่านจงอย่าลืม ความตายนั้นหมายถึงว่าการจุติ สิ้นความเป็นทิพย์เสีย อย่าเพลิดเพลินเกินไป อย่ามีความสุขเกินไปและมันจะทุกข์ทีหลัง จงดูภาพมนุษย์ว่ามนุษย์เมืองไหนบ้างที่น่าเกิดดินแดนไหนที่มีความสุขไม่มีการทำงาน เราจะมองไม่เห็นความสุขของมนุษย์ เมืองมนุษย์มีแต่ความทุกข์ต้องประกอบกิจการงานทุกอย่าง ต้องกระทบกระทั่งกับอารมณ์มีความปรารถนาไม่คอยจะสมหวังทุกอย่างต้องใช้แรงงาน

แต่ว่ามาเป็นเทวดามาเป็นนางฟ้าทุกอย่างหมดสิ้น นั้นหมายความว่าไม่ต้องทำอะไรทั้งหมด ร่างกายอิมเป็นปกติ ร่างกายเยือกเย็นอบอุ่นไม่ต้องห่มผ้า และมีความปรารถนาสมหวัง ก็หมายความว่าถ้าจะไปทางไหนก็สามารถล่องไปถึงที่นั่นได้ทันทีทันใด ความป่วยไม่มี ความแก่ไม่มี ร่างกายไม่มีการเปลี่ยนแปลง **ความเป็นทิพย์อย่างนี้ท่านทั้งหลายจงอย่ามัวเมา จงอย่ามีความเข้าใจผิดว่าเราจะอยู่ที่นี้ตลอดกาลตลอดสมัย**

ทั้งนี้เพราะอะไร เพราะอายุเทวดาก็ดี นางฟ้าก็ดี พรหมก็ดีมีอายุจำกัด ตามบุญวาสนาบารมี ถ้าหมดบุญวาสนาบารมีก็ต้องจุติคือตาย แต่ว่าท่านทั้งหลายจงอย่าลืมว่า เทวดาก็ดีนางฟ้าก็ดี พรหมทั้งหมดที่นั่งอยู่ที่นี้ทั้งหมด แม้แต่จะเป็นพระอริยเจ้า ที่ท่านเป็นอริยเจ้าก็มาก จงอย่าลืมว่าทุกท่านยังมีบาปติดตัวอยู่และการสะสมบาปมาเป็นชาติ ๆ ยังมีมากมาย”

(พอพระพุทธเจ้าตรัสอย่างนี้ บรรดาท่านทั้งหลายอาตมาก็ใช้กำลังใจดู ร่างกายเทวดานางฟ้ากับพรหมเห็นเงาบาปอยู่ในหน้ามาก เป็นอันว่าทุกคนต่างองค์ต่างมีบาป แต่ก็มาเป็นเทวดาเป็นนางฟ้าเป็นพรหมได้แล้วก็ดูตัวเองเวลานั้น ร่างกายของตัวเองก็เป็นทิพย์ บาปมันก็ท่วมทับเหมือนกัน ต่อไปองค์สมเด็จพระภาควันต์ทรงตรัสว่า)

ภิกษเว... ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย (เวลานั้นมีพระมาด้วยหลายองค์) และท่านทั้งหลายที่นั่งอยู่ที่นั่นทั้งหมดจงอย่าลืมนึกว่าทุกท่านมีบาปติดตัวมามากมาย **อาศัยบุญเล็กน้อยก่อนจะตายจิตใจนึกถึงบุญก่อน** จึงได้มาเกิดบนสวรรค์บ้าง มาเกิดบนพรหมบ้าง ถ้าหากว่าท่านจืดเมื่อไร โน่น...นรก! (ท่านชี้มือลงเห็นนรกไฟสว่างจ้าแดงฉานไปหมด) ท่านทั้งหลายจะต้องพุ่งหลาวลงนรกเพราะใช้กฎของกรรมคือบาปชำระหนี้บาปว่าจะมาเกิดเป็นคนก็นานหนักหนา และมาเป็นคนแล้วก็ไม่แน่ใจว่าจะได้กลับมาเป็นเทวดานางฟ้าหรือพรหมใหม่

ทั้งนี้เพราะอะไร ก็เพราะว่าเป็นคนอาจจะทำบาปใหม่อาจลงนรกไปใหม่ก็ได้ ฉะนั้นเมื่อท่านทั้งหลายมาอยู่ที่นี้ มาอยู่บนสวรรค์ก็ดี พรหมโลกก็ดี เป็นครึ่งหนึ่งของนิพพานระหว่างมนุษย์กับนิพพาน เป็นอันว่า ท่านทั้งหลายได้ครึ่งทาง การมาได้ครึ่งทางของท่าน ท่านทั้งหลายจงดูนั่น..... นิพพาน!

(ท่านก็ยกมือชี้ขึ้นให้ดูพระนิพพานเวลานั้นเทวดานางฟ้ากับพรหมทั้งหมดอาตมาก็เหมือนกัน เห็นพระนิพพานสว่างไสวจ้ามีวิมานสีเดียวกันคือ สีแก้ว แพรวพราวเป็นระยับเป็นแก้วสีขาวพระอรหันต์ทั้งหลายที่อยู่ที่นี่มีความสุขขนาดไหน มีความเข้าใจหมด รู้หมด เห็นหมด แล้วองค์สมเด็จพระบรมสุคตก็ทรงกลับมาพูดกับเทวดากับนางฟ้าใหม่ว่า)

“ท่านทั้งหลายจงหวังตั้งใจคิดว่า ถ้าการจตุมีคราวนี้ ถ้าบุญวาสนาบารมีของเราสิ้นสุดลง เราจะไม่ไปเกิดเป็นมนุษย์เราจะไม่เกิดเป็นเทวดา เราจะไม่เกิดเป็นนางฟ้า เราจะไม่เกิดเป็นพรหม เราต้องการไปพระนิพพานจุดเดียว และการไปนิพพานนี้ท่านทั้งหลายต้องยึด**อารมณ์พระนิพพาน** เป็นสำคัญสำหรับพรหมก็ดี เทวดานางฟ้าเก่า ๆ ก็ดี อาตมาไม่หนักใจ ทั้งนี้เพราะมีความเข้าใจแล้ว (ก็แสดงว่าพรหม เทวดา นางฟ้าเก่า ๆ เป็นพระอริยเจ้ามาก)

ที่มีความเป็นห่วงก็เป็นห่วงเทวดานางฟ้าใหม่ ๆ ที่มาเกิดใหม่ ๆ จะหลงความเป็นทิพย์ นั่นหมายความว่า จะมีความเพลิดเพลินในความเป็นทิพย์ ยังมีความรู้สึกว่าเราจะเกิดอยู่ที่นั่นตลอดไป จะไม่มีการจตุจะไม่มีการเคลื่อน อันนี้เป็นความคิดที่ผิด จงคิดตามนี้เพื่อพระนิพพานนั่นก็คือ **จงมีความรู้สึกว่าจะต้องจตุวันนี้ไว้เสมอ และอาการของชีวิตนี้เป็นของที่ไม่แน่นอน เราจะตายเมื่อไรก็ได้ ความตายเป็นของเที่ยง ความเป็นอยู่เป็นของไม่เที่ยง**

เมื่อคิดอย่างนี้แล้วทุกท่านจงอย่าประมาท จงใช้ปัญญาพิจารณาความดีของพระพุทธเจ้า พระธรรมพระอริยสงฆ์ ว่าท่านทั้งหลายควรจะเคารพใหม่ ถ้า

จิตใจของท่านมีศรัทธาความเคารพในพระพุทธเจ้า ในพระธรรม ในพระอริยสงฆ์
ก็เป็นอาการขั้นที่สองที่ท่านจะไปนิพพานได้

หลังจากนั้นขอท่านทั้งหลาย จงทรงศีลให้บริสุทธิ์ จะเป็นศีล ๕ ก็ตาม
ศีล ๘ ก็ตาม กรรมบถ ๑๐ ก็ตาม ศีล ๑๐ ก็ตาม ศีล ๒๒๗ ก็ตาม” (พอท่านพูด
ถึงศีล ๒๒๗ ก็คิดในใจว่าเทวดาจะไปบวชที่ไหน องค์สมเด็จพระจอมไตรก็หันหน้ามา
ตรัสว่า)

“ฤาษี ... เทวดาเขาไม่ต้องบวช อย่างเทวดาชั้นยามาก็ดี ชั้นดุสิตก็ดี
อย่างนี้เขามีสวรรค์ครบถ้วนบริบูรณ์ทั้ง ๒๒๗ เหมือนกับความเป็นพระ พรหม ก็ตาม
เช่นเดียวกัน ทุกท่านอยู่ด้วยธรรมปิติทุกท่านอยู่ด้วยความสุข เขาไม่อาบัติ สิ่ง
ที่จะเป็นอาบัติไม่มี สิ่งที่จะเป็นบาปไม่มี” (แล้วท่านก็กลับหันหน้ามาไปหาเทวดา
นางฟ้า กับพรหมว่า)

ขอทุกท่านจงอย่าลืมคิดว่าเราจะเป็นผู้มีศีลให้ตั้งเฉพาะศีล ๕ ก็ดี ศีล ๘
ก็ดี ศีล ๑๐ ก็ดี กรรมบถ ๑๐ ก็ได้ ศีล ๒๒๗ ก็ได้ ตั้งใจว่าเราจะไม่ละเมิดศีล หลัง
จากนั้นจึงมีจิตใช้ปัญญา คิดว่าการเกิดเป็นเทวดาก็ดี นางฟ้าก็ดี เป็นพรหมก็ดี มี
สภาพไม่เที่ยงจะต้องมีการจุติเป็นวาระสุดท้าย ในเมื่อการจุติจะเกิดขึ้นอารมณ์
จะเป็นทุกข์ จงคิดไว้เสมอว่าเราจะต้องจุติ ในเมื่อเราจะต้องจุติเราจะไม่ยอมลง
อบายภูมิ เราจะไม่เกิดเป็นมนุษย์

ท่านทั้งหลาย จงดูภาพของมนุษย์ (แล้วพระองค์ก็ชี้มาที่เมืองมนุษย์)
มนุษย์เต็มไปด้วยความโลภโกรธ มนุษย์เต็มไปด้วยความทุกข์ มนุษย์เต็มไปด้วย
การทำงานต่าง ๆ มนุษย์มีความหิวมีความกระหาย มีความอยากมีความต้องการไม่
สิ้นสุด สิ่งทั้งหลายที่ก่อสร้างขึ้นมาแล้วจะเป็นทรัพย์ยังงี้ก็ตามในเมื่อเราตาย
จากความเป็นมนุษย์เราก็หมดสิทธิ อย่างบางท่านเป็นพระมหากษัตริย์อยู่ในพระ
ราชฐานดี ๆ สร้างไว้เป็นที่หวงแหน คนภายนอกเข้าไม่ได้ เข้าได้แต่คนภายใน

แต่ว่าท่านทั้งหลายเมื่อตายแล้วกลับไปเกิดเป็นคน หากว่าท่านไม่ได้เกิด
ในตระกูลกษัตริย์ตามเดิม ท่านเป็นประชาชนคนภายนอก ท่านจะไม่มีสิทธิเข้า
เขตนั้นเลย ทั้ง ๆ ที่เป็นของที่ท่านสร้างเอาไว้ ท่านทำเอาไว้ทุกอย่าง แล้วท่านจะ
ไม่มีสิทธิ นี่ความไม่แน่นอนของความเป็นมนุษย์ มันเป็นอย่างนี้ ก็เกิดเป็นคน
ก็ต้องหยุด ต้องเดินไปเดินมาทำกิจการงานทั้งวัน เพื่อผลประโยชน์หน่อยเดียว
คือเงิน ถ้าไม่มีเงิน ก็ไม่สามารถจะมีชีวิตทรงตัวอยู่ได้ เพราะมีความจำเป็น
ต้องหาเงิน (ในเมื่อท่านตรัสอย่างนี้แล้วก็บอกว่า)

จงอย่าคิดเป็นมนุษย์ต่อไป ตัดความเป็นมนุษย์เสีย เลิกความหมายความเป็นมนุษย์ เห็นว่าโลกมนุษย์เป็นทุกข์ มนุษย์มีสภาพไม่เที่ยง ไม่มีการทรงตัว มีความเกิดขึ้น และมีความเปลี่ยนแปลง มีความแก่ มีความป่วย ในการพลัดพรากจากของรักของชอบ มีความตายในที่สุด และจงอย่าอยากเป็นเทวดาอยากเป็นนางฟ้า เป็นพรหมต่อไป เพราะเทวดา นางฟ้า กับพรหม ก็มีสภาพไม่เที่ยงเหมือนกัน

เมื่อมีความเกิดในเบื้องต้น ก็มีความเปลี่ยนแปลงไปเป็นธรรมดาที่มีความจืดไปในที่สุด ทุกคนหวังนิพพานเป็นที่ตั้งใจไว้เสมอว่าเราจะเป็นผู้มีศีล เราจะนับถือพระไตรสรณคมน์คือ พระพุทธ พระธรรม พระอริยสงฆ์ แล้วก็เราจะต้องจืดในวันหน้า ตลาคตมีความรู้สึกว่าคุณทั้งหลาย ที่เป็นเทวดานางฟ้าพรหมเก่า ๆ มีความเข้าใจดีแล้ว (คำว่า เข้าใจ บรรดาท่านพุทธบริษัท หมายถึงว่าเขาปฏิบัติได้นี้คืออารมณ์พระโสดาบันกับอารมณ์พระอรหันต์)

สำหรับเทวดานางฟ้า และพรหมใหม่ ๆ จงตั้งใจไว้เสมอว่าจงลืมความเป็นทิพย์เสีย อย่าเพลิดเพลินเกินไป อย่ามีความสุขเกินไปและมันจะทุกข์ที่หลัง ตั้งใจคิดว่าความสุขที่ได้มานี้เราได้มาจากบุญเล็กน้อยเท่านั้น และบาปใหญ่ที่ซึ่งอยู่ที่ตัวของเรายังมีอยู่ ถ้าเราผลอไม่สร้างความคิดในเมื่อจืดความเป็นเทวดาหรือพรหมในภพนี้แล้ว ทุกคนจะต้องลงอบายภูมิ

จงดูภาพนรกว่า มีมุมไหนบ้างที่น่าอยู่น่ารัก มันไม่น่าอยู่ไม่น่าเกิด ดินแดนไหนที่มีความสุขไม่มีการงาน เราจะมองไม่เห็นความสุขของมนุษย์ และก็ดูเทวดานางฟ้ากับพรหม มนุษย์ที่เดินเคลื่อนกล่นทุกคนอยู่ในเมืองมนุษย์ เคยเป็นเทวดา เคยเป็นนางฟ้า เคยเป็นพรหมมาแล้ว แต่ท่านทั้งหลาย จงตั้งใจไว้เฉพาะนิพพาน จงดูภาพพระนิพพานให้ชัดเจนแจ่มใส ว่า ดินแดนพระนิพพานไม่มีที่สิ้นสุด..... (เมื่อพระองค์ตรัสเพียงเท่านั้นพระองค์ก็จบ)

(คัดลอกมาจากหนังสือคำสอนสมเด็จพระปฐม โดยพระราชพรหมยาน วัดท่าซุง อุทัยธานี)

“จงเตือนตน แล้วทำตนให้พ้นทุกข์ทน ที่ตนมี จงทำดีเท่าที่ตนพึงทำได้ จะช่วยให้สมหทัยที่หมายปอง โลกก็เป็นเช่นนี้แล อย่าไปแย่งกับมัน ที่ผันผวน อย่าตรึงตรวนใส่ไว้ที่ใจเรา อย่างนี้เศร้าทุกข์ทนเพราะมันเลย อยู่เฉยเฉย แล้วทำใจให้ไร้ชยะ จึงจะผลจากความวุ่นวายจากใจได้ หนทางในพระนิพพานไม่ห่างไกล อยู่ด้วยใจที่เป็นสุขว่างทุกข์เคย”

การฝึกสมาธิเบื้องต้น

การฝึกสมาธิไม่ใช่เป็นเรื่องยาก ใหม่ ๆ จะรู้สึกลำบาก จิตไม่สงบ แต่เมื่อพยายามฝึกหัดไปเรื่อย ๆ วันละเล็กวันละน้อยทุก ๆ วัน นาน ๆ ไป สมาธิจะค่อย ๆ เกิดขึ้น จิตก็จะสงบขึ้นเรื่อย ๆ ความสงบสุขก็จะมีขึ้นกับผู้ปฏิบัติ จะได้รับความสุข กายสุขใจ หาทางดับทุกข์ที่เกิดกับใจได้อย่างไม่ยาก

เวลา - สถานที่

การเจริญสมาธิปฏิบัติพระกรรมฐานสามารถทำได้ทุกโอกาส ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใด ๆ จะยืน เดิน นั่ง นอน หรือ ทำการงานอย่างใดก็ตาม

สำหรับสถานที่ที่ปฏิบัตินั้นก็ไม่มีจำกัด จะเป็นสถานที่ใด ๆ ก็สามารถปฏิบัติสมาธิกรรมฐานได้ แต่หากเป็นสถานที่สงบเงียบ ปราศจากการรบกวนจากสิ่งใด ๆ แล้วจะทำให้จิตสงบเป็นสมาธิได้รวดเร็วขึ้น

การเตรียมตัวเตรียมใจ

- จัดภารกิจหน้าที่การงานให้เสร็จเรียบร้อย เพื่อตัดความวิตกกังวล
- เสื้อผ้า เครื่องนุ่มห่ม ควรจะสวมสบาย ๆ ไม่คับ หรือ รัดแน่นจนอึดอัดเวลานั่ง
- สวดมนต์ตามแต่เราจะสวดได้มากน้อย ถ้าสวดไม่ได้ ให้ทำสมาธิภาวนาเลย

การนั่ง

- นั่งขัดสมาธิ โดยนั่งขาขวาทับขาซ้าย ถ้าเป็นหญิงจะพับขาก็ได้ตามแต่จะถนัด หากไม่สามารถนั่งขัดสมาธิ จะนั่งเก้าอี้แทนก็ได้

- เอามือขวาทับมือซ้าย นิ้วหัวแม่มือชนกัน

- ตั้งกาย ตรง ๆ ตั้งหน้าตรง ๆ หลังตาเบา ๆ (หลังเปลือกตานอก ลืมตาใน)

เริ่มต้นนั่งสมาธิ

ปล่อยวางความคิดนึกเรื่องราวต่าง ๆ ให้หมดไปจากใจ ทำสติจับความรู้สึกอยู่ที่กายอาการสามสิบสองทำความรู้สึกนึกคิดเห็นตัวเราว่าขณะนี้นั่งอยู่อย่างไร

เรานั่งขาขวาทับขาซ้ายก็ทำความรู้สึกว่าเรานั่งขาขวา ทับขาซ้าย เรานั่งมือขวาทับมือซ้ายก็รู้ว่าเรานั่งมือขวาทับมือซ้าย เรานั่งตัวตรงก็รู้ว่าเรานั่งตัวตรง เรานั่งหลังตาก็รู้ว่าเรานั่งหลังตานึกรู้นึกเห็นตัวเราอยู่ตลอดเวลา

น้อมนึกเห็นใบหน้าของเราว่ามีลักษณะอย่างไร นึกเห็นตั้งแต่ศีรษะตลอดลงมาปลายเท้า นึกเห็นรอบตัวเองแล้วมาพิจารณาอยู่ที่ใบหน้า นึกเห็นคิ้วเห็นตา เห็นหูทั้งสองข้าง นึกเห็นปากเห็นคาง นึกเห็นปลายจมูก นึกเห็นลมหายใจเข้า - ออก

หายใจเข้าก็นึกรู้ว่าเราหายใจเข้า หายใจออกก็รู้ว่าหายใจออก หายใจออกยาวก็รู้ว่าหายใจออกยาว หายใจเข้าสั้นและออกสั้นก็รู้ว่าขณะนี้เราหายใจเข้า - ออกสั้น ทำความรู้อะไรที่ลมหายใจเข้า-ออก

ทุกลมหายใจเข้า - ออกทำความรู้อยู่ที่ปลายจมูก นึกเห็นใบหน้าเรา นึกเห็นอยู่ที่ปลายจมูกทุกขณะลมหายใจเข้า - ออก กำหนดอยู่ที่สองช่องจมูก หายใจเข้านึกว่า “พุท” หายใจออกนึกว่า “โธ” จนรู้ที่อยู่แต่ “พุท-โธ” ทุกลมหายใจเข้า - ออก นึกเห็นแต่ปลายจมูกสว่างเสมอไปถ้าใจสงบก็ภาวนาเรื่อยไป

วิธีการออกจากสมาธิ

ก่อนจะเลิกนั่งสมาธิ ให้มาพิจารณากายใจของเราตั้งแต่เบื้องบนคือปลายผม สุดเบื้องล่างคือปลายเท้า จากเบื้องล่างคือปลายเท้าให้ถึงเบื้องบนคือปลายผมพิจารณารูปร่างของตัวเอง ทำความรู้สึกตัวพร้อมด้วยการออกจากสมาธิให้จิตของเราพิจารณารูปร่างของตัวเอง ทั้งกายภายนอกภายใน

รู้ทั่วพร้อมแล้วค่อย ๆ เคลื่อนมือขวามาวางที่หัวเข่าด้านขวา เคลื่อนมือซ้ายมาวางที่หัวเข่าด้านซ้าย แล้วค่อย ๆ ยกมือขวาขึ้นมาระหว่างหน้าอก ยกมือซ้ายขึ้นมาพนมมือแบบดอกบัวตูม แผ่เมตตาไม่มีประมาณ และตั้งสัจอธิษฐาน ทำจิตใจตั้งมั่นอยู่ในคุณความดีที่เราจะประพฤติปฏิบัติธรรมะให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไป

ตั้งใจอธิษฐานจิตของเราทุกครั้งเมื่อจะออกจากสมาธิ

“ไม่ใช่ว่ารูป รส กลิ่น เสียง โสภณัฐัพพะ หรือสิ่งอื่น ๆ
ที่จะได้มาเผาเราให้ร้อนเป็นทุกข์ ตัวของเราเองที่เป็นไฟ
มาคอยเผาตัวเอง”

(หลวงปู่คำดี ปภาโส วัดถ้ำผานูนิมิตร อ.เมือง จ.เลย)

คำทำทำวัตรเช้าและเย็น

คำบูชาพระรัตนตรัย

โยโส ภาคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ,

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น พระองค์ใด เป็นพระอรหันต์ ดับ
เพลิงกิเลส เพลิงทุกข์สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง;

สวากขาโต เยนะ ภาคะวะตา ธัมโม,

พระธรรมเป็นธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์ใด
ตรัสไว้ดีแล้ว;

สุปะฏิปันโน ยัสสะ ภาคะวะโต สวาระกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์ใด
ปฏิบัติดีแล้ว;

ตัมมะยัง ภาคะวะตัง สะธัมมัง สะสังฆัง, อิมหิ

ลักกาเรหิ ยะถาระหัง อาโรปิเตหิ อะภิปุชะยามะ,

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอบูชาอย่างยิ่ง ซึ่งพระผู้มีพระภาค
เจ้าพระองค์นั้น พร้อมทั้งพระธรรม และพระสงฆ์ ด้วยเครื่อง
สักการะทั้งหลายเหล่านี้ อันยกขึ้นตามสมควรแล้วอย่างไร;

สาธุ โน ภันเต ภาคะวา สุจิระปะรินิพพุโตปิ,

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระผู้มีพระภาคเจ้าแม่
ปรีณิพพานานแล้ว ทรงสร้างคุณอันสำเร็จประโยชน์ไว้
แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย;

ปัจฉิมา ชะนะตานุกัมปะมานะสา,

ทรงมีพระหฤทัยอนุเคราะห์แก่พวกข้าพเจ้า
อันเป็นชนรุ่นหลัง;

อิเม สักกาเร ทุคคะตะป็นณาการะภูเต ปฏิกัณหาตุ,

ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงรับเครื่องสักการะ
อันเป็นบรรณาการของคนยากทั้งหลายเหล่านี้;

อัมหากัง ทิฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย
ตลอดกาลนานเทอญ.

อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ ภาคะวา,

พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระอรหันต์ ดับเพลิงกิเลส
เพลิงทุกข์สิ้นเชิง ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

พุทธัง ภาคะวันตัง อะภิวาเทมิ,

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน (กราบ)

สวากขาโต ภาคะวะตา อัมโม,

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว;

อัมมัง นะมัสสามิ,

ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม. (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า ปฏิบัติดีแล้ว;

สังฆัง นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์. (กราบ)

คำทำทำวัตรเช้า
บุพพภาคนมการ

นำ : หันทะ มะย้ง พุทธิสสะ ภาคะวะโต
บุพพะภาคะนะมะการัง ภาโรมะ เส.

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต,

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น;

อะระหะโต,

ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส;

สัมมาสัมพุทธิสสะ.

ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง. (ว่า 3 จบ)

พุทธานิถุติ

นำ : หันทะ มะย้ง พุทธานิถุติง ภาโรมะ เส.

โย โส ตะถาคะโต, พระตถาคตเจ้านั้น พระองค์ใด ;

อะระหัง, เป็นผู้ไกลจากกิเลส ;

สัมมาสัมพุทธโธ, เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง;

วิชาจะระณะสัมปันโน,

เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ ;

สุคะโต,

เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี ;

โลกะวิทู,

เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง ;

อะนุตตะโร ปุริสัทธัมมะสาระถิ,

เป็นผู้สามารถฝึกบวชที่สมควรฝึกได้

อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า ;

สัตถา เทวะมะนุสสานัง,

เป็นครู ผู้สอน ของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ;

พุทโธ,

เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม ;

ภะคะวา,

เป็นผู้มีความจำเริญ จำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์ ;

โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง

สะพรหมะกัง, สัสสะมะณะพราหมะณิง ปะชัง

สะเทวะมะนุสสัง สะยัง อะภิญญา สัจฉิกัตวา ปะ

เวเทสิ,

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด ได้ทรงทำความดับทุกข์
ให้แจ้งด้วยพระปัญญาอันยิ่งเองแล้ว ทรงสอนโลกนี้
พร้อมทั้งเทวดา มาร พรหม และหมู่สัตว์พร้อมทั้งสมณ
พราหมณ์ พร้อมทั้งเทวดาและมนุษย์ให้รู้ตาม ;

โย ธัมมัง เทเสสิ,

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด ทรงแสดงธรรมแล้ว;

อาทิกัลยาณัง,

โพเราะในเบื้องต้น;

มัชฌะกัลยาณัง,

โพเราะในท่ามกลาง;

ปะริโยसानะกัลยาณัง,

โพเราะในที่สุด;

สาตถัง สะพัญญะชะนัง เกวะละปะริปุณณัง ปะริสุทถัง

พรัหมะจะริยัณัง ปะกาเสสิ,

ทรงประกาศพรหมจรรย์ คือแบบแห่งการปฏิบัติอัน
ประเสริฐ บริสุทธิ์ บริบูรณ์ สิ้นเชิง พร้อมทั้งอรรถะ
(คำอธิบาย) พร้อมทั้งพัญญชนะ (หัวข้อ);

ตะมะหัง ภาคะวันตัง อะภิปูชะยามิ,

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น;

ตะมะหัง ภาคะวันตัง สิริสะสา นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น
ด้วยเศียรเกล้า.

(กราบรำลึกพระพุทธรูป)

“เมื่อรู้แล้ว ก็ให้รู้เหนือรู้”

(ท่านพ่อเฟื่อง โชติโก วัดธรรมสถิต อ.เมือง จ.ระยอง)

ธัมมาภิกขุติ

นำ : ทันทะ มะยัง ธัมมาภิกขุติง กะโรมะ เส.

โย โส สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม,

พระธรรมนั้นใด เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้า

ได้ตรัสไว้ดีแล้ว;

สันติภูลฺลิโก,

เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ พึงเห็นได้ด้วยตนเอง;

อะกาลิโก,

เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล;

เอหิปัสสิโก,

เป็นสิ่งที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่า ท่านจงมาดูเถิด;

โอปะนะยิโก,

เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว;

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ,

เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน;

ตะมะหัง ธัมมัง อะภิปุชะยามิ,

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระธรรมนั้น;

ตะมะหัง ธัมมัง สีระสา นะมามิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระธรรมนั้น ด้วยเศียรเกล้า.

(กราบรำลึกพระธรรมคุณ)

สังฆาภิกฤติ

นำ : หันทะ มะยัง สังฆาภิกฤติง กะโรมะ เส.

โย โส สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าฉันนั้น หมู่ใด
ปฏิบัติดีแล้ว;

อุชุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด
ปฏิบัติตรงแล้ว;

ญายะปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด
ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรม เป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว;

สามิจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด
ปฏิบัติสมควรแล้ว;

ยะทิทั้ง,

ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ:

จัตตาริ ปุริสะยุดคานิ อัญญะ ปุริสะปุคคะลา,

คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่^๑ นับเรียงตัวบุรุษ ได้ ๘ บุรุษ;

เอสะ ภาคะวะโต สาวะกะสังฆเ,

นั่นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า;

อาหุเนยโย^๒, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา;

ปาหุเนยโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ;

ทักขิเนยโย, เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน;

อัญชะลิกะระณิโย, เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชสี;

อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสะ,

เป็นเนื่อบุญของโลก ไม่มีบุญอื่นยิ่งกว่า;

ตะมะหัง สังฆัง อะภิปูชะยามิ,

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่ง เฉพาะพระสงฆ์หมู่ นั้น;

ตะมะหัง สังฆัง สิริสะ นะ मामิ.

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์หมู่ นั้น ด้วยเศียรเกล้า.

(กราบรำลึกพระสังฆคุณ)

๑ บุรุษ ๔ คู่ ๑.โสตาปัตติมรรค โสตาปัตติผล ๒.สภิกาคามิมรรค สภิกาคามิผล

๓.อนาคามิมรรค อนาคามิผล ๔.อระหัตตมรรค อระหัตตผล

๒ เนยโย

ออกเสียงว่า ไนโย

รัตนัตตยัปปณามคาถา

นำ : หันทะ มะยั้ง ระตะนัตตยัปปณามะคาถาโย
 เจวะ สังเวคะปะริกิตตะนะปาฐัญญะวะ ภาณามะ เส.

พุทโธ สุสุทโธ กะรุณามะหัตถณะโว,

พระพุทโธเจ้าผู้บริสุทธิ์ มีพระกรุณาดุจห้วงมหารรณพ;

โยจจันตะสุทถัพพะระญาณะโลจะโน,

พระองค์ใด มีตาคือญาณอันประเสริฐหมดจดถึงที่สุด;

โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสสะฆาตะโก,

เป็นผู้ฆ่าเสียซึ่งบาป และอุปกิเลสของโลก;

วันทามิ พุทธัง อะหะมาทะเรนะ ตัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทโธเจ้าพระองค์นั้นโดยใจเคารพเอื้อเพื่อ;

ธัมโม ปะทีโป วียะ ตัสสะ สัตถุโน,

พระธรรมของพระศาสดา สว่างรุ่งเรืองเปรียบดวงประทีป;

โย มัคคะปากามะตะเกทะภินนะโก,

จำแนกประเภท คือ มรรค ผล นิพพาน ส่วนใด;

โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตตะทีปะโน,

ซึ่งเป็นตัวโลกุตตระและส่วนใดที่ชี้แนวแห่งโลกุตตระนั้น;

วันทามิ ธัมมัง อะหะมาทะเรนนะ ตัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ;

สังฆเ สุเขตตาทักยะติเขตตะสังฆญโต,

พระสงฆ์เป็นนาบุญอันยิ่งใหญ่กว่านาบุญอันดีทั้งหลาย;

โย ทิฏฐะสันโต สุกะตานุโพธะโก,

เป็นผู้เห็นพระนิพพาน ตรัสรู้ตามพระสุคต หมู่ใด;

โลลัปปะหิโน อะริโย สุขะเมธะโส,

เป็นผู้ละกิเลสเครื่องโลเล เป็นพระอริยเจ้า มีปัญญาดี;

วันทามิ สังฆัง อะหะมาทะเรนนะ ตัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมุ่ นั้น โดยใจเคารพเอื้อเฟื้อ;

อิจเจวะเมกัันตะภิปุชะเนยยะกัง, วัตถุตตะยัง

วันทะยะตาทักสังขะตัง, ปุญญัง มะยา ยัง มะมะ

สังพุททะวา, มา โหนตุ เว ตัสสะ ปะภาวะสิทธิยา.

บุญใด ที่ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งวัตถุสาม คือพระรัตนตรัย อันควรบูชายิ่งโดยส่วนเดียว ได้กระทำแล้วเป็นอย่างยิ่ง เช่นนี้ ขออุปัชฌายะ (ความชั่ว) ทั้งหลาย จงอย่ามีแก่ข้าพเจ้าเลย ด้วยอำนาจความสำเร็จอันเกิดจากบุญนั้น.

สังเวคปริกิตตนปาฐะ

อิธะ ตะถาคะโต โสเก อุปันโน,

พระตถาคตเจ้าเกิดขึ้นแล้วในโลกนี้;

อะระหัง สัมมาสัมพุทธโธ,

เป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง;

ธัมโม จะ เทสิโต นิยานิโก,

และพระธรรมที่ทรงแสดง เป็นธรรมเครื่องออกจากทุกข์;

อุปะสะมิโก ปะรินิพพานิโก,

เป็นเครื่องสงบกิเลส เป็นไปเพื่อปรีนิพพาน;

สัมโพธะคามิ สุคะตูปะเวทิตโต,

เป็นไปเพื่อความรู้พร้อม เป็นธรรมที่พระสุคตประกาศ;

มะยันตัง ธัมมัง สุตฺวา เอวัง ชานามะ,

พวกเราเมื่อได้ฟังธรรมนั้นแล้ว จึงได้รู้อย่างนี้ว่า;

ชาติปิ ทุกขา,

แม้ความเกิดก็เป็นทุกข์;

ชะราปิ ทุกขา,

แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์;

มะระณัมปิ ทุกขัง,

แม้ความตายก็เป็นทุกข์;

โสกะปะริเทวะทุกขะโทมะนัสสุปายาสาปิ ทุกขา,

แม้ความโศก ความรำไรรำพัน ความไม่สบายกาย

ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจก็เป็นทุกข์;

อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข,

ความประสพกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจ ก็เป็นทุกข์;

ปิเยหิ วิปปะโยโค ทุกโข,

ความพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รักที่พอใจก็เป็นทุกข์;

ยัมปิจฉัง นะ ละภาติ ตัมปิ ทุกขัง,

มีความปรารถนาสิ่งใด ไม่ได้สิ่งนั้นนั่นก็เป็นทุกข์;

สังขิตเตนะ ปัญญาปาทานักขันธา ทุกขา,

ว่าโดยย่อ อุปาทานชั้นทั้ง ๕ เป็นตัวทุกข์;

เสยยะถิทัง,

ได้แก่สิ่งเหล่านี้ คือ;

รูปุปาทานักขันโธ,

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือรูป;

เวทนะอุปาทานักขันโธ,

ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ เวทนา;

สังญญาอุปาทานักขันโธ,

ขันธ อันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ สังญญา;

สังขารูปาทานักขันโธ,

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือ สังขาร;

วิญญาณูปาทานักขันโธ,

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่น คือวิญญาณ;

เยสัง ปะริญญาเย,

เพื่อให้สาวกกำหนดรอบรู้อุปาทานชั้นนี้เอง;

ธะระมาโน โส ภาคะวา,

จึงพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น เมื่อยังทรงพระชนม์อยู่;

เอวัง พะหุสัง สาวะเก วิเนติ,

ย่อมทรงแนะนำสาวกทั้งหลาย เช่นนี้เป็นส่วนมาก;

เอวัง ภาคา จะ ปะนัสสะ ภาคะวะโต สาวะเกสุ

อะนุสาสะนี พะหุลา ปะวัตตะติ,

อนึ่งคำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ย่อมเป็นไปในสาวกทั้งหลาย ส่วนมาก มีส่วนคือ การจำแนกอย่างนี้ว่า;

รูปัง อะนิจัจัง,

รูปร่างไม่เที่ยง;

เวทะนา อะนิจจา,

เวทนาไม่เที่ยง;

สังญญา อะนิจจา,

สังขารไม่เที่ยง;

สังขารา อะนิจจา,

สังขารไม่เที่ยง;

วิญญาณัง อะนิจัจัง,

วิญญาณไม่เที่ยง;

รูปัง อะนัตตา,

รูปร่างไม่ใช่ตัวตน;

เวทะนา อะนัตตา,

เวทนาไม่ใช่ตัวตน;

สังญญา อะนัตตา,

สังขารไม่ใช่ตัวตน;

สังขารา อะนัตตา,

สังขารไม่ใช่ตัวตน;

วิญญาณัง อะนัตตา, วิญญาณโมไซ่ตัวตน;
 สัพเพ สังขารา อะนิจจา, สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง;
 สัพเพ ธัมมา อะนัตตาติ,

ธรรมทั้งหลายทั้งปวง ไม่ไซ่ตัวตน ดังนี้;

เต (ตา^๑) มะยัง โอตินณามะหะ,

พวกเราทั้งหลาย เป็นผู้ถูกรอบงำแล้ว;

ชาติยา, โดยความเกิด;

ชะรามะระณนะ, โดยความแก่ และความตาย;

โสเกหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ,

โดยความโศก ความรำไรรำพัน, ความไม่สบายกาย

ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจทั้งหลาย;

ทุกโขติณณา, เป็นผู้ถูกความทุกข์ หย้งเอาแล้ว;

ทุกชะปะเรตา, เป็นผู้มีความทุกข์ เป็นเบื้องหน้าแล้ว;

อัปเปวะนามิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ

อันตะกิริยา ปัญญาเยถาติ,

ทำไฉนการทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้

จะพึงปรากฏชัดแก่เราได้;

๑ คำที่อยู่ในวงเล็บต่อท้ายเช่นนี้ สำหรับผู้หญิงว่า

(สำหรับภิกษุสามเณรสวด)

จิระประรินิพพุตัมปิ ตัง ภาคะวันตัง อุททิสสะ
อะระหันตัง สัมมาสัมพุทัง,

เราทั้งหลาย อุทิศเฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้ไกลจาก
กิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง แม้ปรินิพพานนาน
แล้ว พระองค์นั้น;

สัทธา อะคาร์สมา อะนะการิยัง ปัพพะชิตา,

เป็นผู้มีศรัทธา ออกบวชจากเรือน
ไม่เกี่ยวข้องด้วยเรือนแล้ว;

ตัสมิิง ภาคะวะติ พรัหมะจะริยัง จะรามะ,

ประพฤติอยู่ซึ่งพรหมจรรย์
ในพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น;

ภิกขุณัง สิกขาสาชีวะสะมาปันนา,

ถึงพร้อมด้วยสิกขาและธรรมเป็นเครื่องเลี้ยงชีวิต
ของภิกษุทั้งหลาย;

ตัง โน พรัหมะจะริยัง อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขัก

ขันธัสสะ อันตะกิริยาเยะ สังวัตตะตุ.

ขอให้พรหมจรรย์ของเราทั้งหลายนั้น
จงเป็นไปเพื่อการทำให้สุดแห่งกองทุกข์ ทั้งสิ้นนี้ เทอญ.

(จบคำทำวัตรเช้า)

(สำหรับคฤหัสถ์สวดต่อไปว่า)

จิระประรินิพพุตัมปิ ตัง ภาคะวันตัง สະระณัง
คะตา,

เราทั้งหลายผู้ถึงแล้วซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า

แม้ปรินิพพานแล้ว พระองค์นั้น เป็นสรณะ;

ธัมมัญจะ ภิกขุสังฆัญจะ,

ถึงพระธรรมด้วย ถึงพระสงฆ์ด้วย;

ตัสสะ ภาคะวะโต สาสะนัง ยะถาสะติ

ยะถาพะลัง มะนะสิกะโรมะ อะนุปะฏิปัชชามะ,

จักทำในใจอยู่ ปฏิบัติตามอยู่ ซึ่งคำสั่งสอนของ

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น ตามสติกำลัง;

สา สา โน ปะฏิปัตติ,

ขอให้ความปฏิบัตินั้น ๆ ของเราทั้งหลาย;

อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยายะ
สังวัตตะตุ.

จงเป็นไปเพื่อการทำให้สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้เทอญ.

(จบคำทำวัตรเช้า)

ตั้งขณิกปัจจเวกขณปาฐะ

นำ : หันทะ มะยัง ตั้งขณิกะปัจจะเวกขณะปาฐัง
ภะณามะ เส.

ข้อว่าด้วยจิวร (เครื่องนุ่งห่ม)

ปะฏิสังขา โยนิโส จิระรัง ปะฏิเสวามิ, เราย่อม
พิจารณาโดยแยกกายแล้วจึงนุ่งห่มจิวร; ยาวะ เทวะ สีตัส
สะ ปะฏิฆาตายะ, เพียงเพื่อบำบัดความหนาว; อุณ्हัส
สะ ปะฏิฆาตายะ, เพื่อบำบัดความร้อน; พังสะมะกะ
สะวาทาตะปะสิริงสะปะสัมผัสสานัง ปะฏิฆาตายะ, เพื่อ
บำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง ลม แดดและสัตว์
เลื้อยคลานทั้งหลาย; ยาวะ เทวะ หิริโกปินะปะฏิจฉา
ทะนัตถัง. และเพียงเพื่อปกปิดอวัยวะอันให้เกิดความ
ละอาย.

“เรื่องของนิมิตนี้จะเกิดหรือไม่เกิดไม่สำคัญ เพราะว่าการที่เรา
ทำสมาธิภาวนาก็เพื่อมุ่งให้เกิดความสงบภายในจิตใจเท่านั้น
ถ้าผู้ปฏิบัติสามารถทำจิตใจของตนให้สงบเป็นอารมณ์เดียวได้
แล้วก็พอเท่านั้น ไม่มีนิมิตเกิดขึ้นก็ไม่ใช่ไร”

(หลวงปู่คำดี ปภาโส วัดถ้ำผานูนิมิตร อ.เมือง จ.เลย)

ข้อว่าด้วยบิณฑบาต (อาหาร)

ปะภูสังขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง ปะภูเสวามิ, เรา
 ย่อมพิจารณาโดยแยกคายแล้วฉันบิณฑบาต; เนวะ ทฺวา
 ยะ, ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนาน; นะ มะ
 ทายะ, ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเมามัน เกิดกำลังพลังทาง
 กาย; นะ มัณฑะ นายะ, ไม่ให้เป็นไปเพื่อประดับ; นะ
 วิภูสะนายะ, ไม่ให้เป็นไปเพื่อตกแต่ง; ยาวะเทวะ อิมัส
 สะ กายัสสะ จิตฺติยา, แต่ให้เป็นไปเพียงเพื่อความตั้งอยู่
 ได้แห่งกายนี้; ยาปะนายะ, เพื่อความเป็นไปได้ของอรรถภาพ;
 วิหิงสุประตฺติยา, เพื่อความสิ้นไปแห่งความลำบากทางกาย;
 พรหมะ จะรียานุกะหายะ, เพื่ออนุเคราะห์แก่การ
 ประพฤติพรหมจรรย์; อิติ ปุราณัญจะเวทะนัง ปะภูหัง
 ขามิ, ด้วยการทำอย่างนี้ เราย่อมระงับเสียได้ซึ่ง
 ทุกขเวทนาเก่า คือความหิว; นะวัณฺจะ เวทะนัง นะ อุป
 ปาเทสสามิ, และไม่ทำทุกขเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น; ยาตฺตรา
 จะ เม ภาวิสสะติ, อะนะวัชชะตา จะ ฆาสฺสุวิหาโร จาติ
 อนึ่ง ความเป็นไปโดยสะดวกแห่งอรรถภาพนี้ด้วย ความ
 เป็นผู้หาโทษมิได้ด้วย และความเป็นอยู่โดยผาสุกด้วย จัก
 มีแก่เราดังนี้.

ข้อว่าด้วยเสนาสนะ (ที่อยู่อาศัย)

ปะฏิสังขา โยนิโส เสนาสนะนัง ปะฏิเสวามิ, เรา
 ย่อมพิจารณาโดยแยบคายแล้วใช้สอยเสนาสนะ; ยาวะ
 เทวะ สัตตัสสะ ปะฏิฆาตายะ, เพียงเพื่อบำบัดความหนาว;
 อุณหัสสะ ปิฎฆาตายะ, เพียงเพื่อบำบัดความร้อน; ทังสะ
 มะกะ สะวาตา ตะปะสิริงสะปะสัมผัสสานัง ปะ
 ฏิฆาตายะ, เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบ ยุง ลม
 แดด และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย; ยาวะเทวะ อุตุปะริส
 สะยะวิโนทะนัง ปะฏิสัลลานารามัตถัง เพียงเพื่อ
 บรรเทาอันตรายอันจะพึงมีจากดินฟ้าอากาศ และเพื่อ
 ความเป็นผู้นอนได้อย่างดีในที่หลีกเร้นสำหรับภาวณา.

ข้อว่าด้วยคิลานเภสัช (ยารักษาโรค)

ปะฏิสังขา โยนิโส คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริก
 ขารัง ปะฏิเสวามิ, เราย่อมพิจารณาโดยแยบคาย แล้ว
 บริโภคเภสัชบริหารอันเกื้อกูลแก่คนไข้; ยาวะเทวะ อุ
 ปันนानัง เวยาพาธิกานัง เวทะนานัง ปะฏิฆาตายะ,
 เพียงเพื่อบำบัดทุกขเวทนา อันบังเกิดขึ้นแล้วมีอาพาธ
 ต่าง ๆ เป็นมูล; อัพยา ปัชณะปะระมะตยาติ เพื่อ
 ความเป็นผู้ไม่มีโรคเบียดเบียนเป็นอย่างยิ่ง ดังนี้.

ปัตติทานคาถา (กรวดน้ำยาเทวะตา)

นำ : หันทะ มะยัง ปัตติทานะคาถา โย ภาณามะ เส.

ยา เทวะตา สันติ วิหาระ วาสินี, ญเป ฆะเร โพิธิ
ฆะเร ตะหิง ตะหิง,

เทพยดาทั้งหลายเหล่าใด มีปกติอยู่ในวิหาร สิ่งสฤติยที่
เรือนพระสถูปที่เรือนโพธิ์ ในที่นั้น ๆ;

ตา อัมมะทาเนนะ ภาวันตุ ปุชิตา, โสตถิง กะโรน
เตธะ วิหาระมัณฑะเล,

เทพยดาทั้งหลายเหล่านั้น เป็นผู้อันเราทั้งหลายบูชาแล้ว
ด้วยธรรมทาน ขอจงทำซึ่งความเจริญ ในมณฑลวิหารนี้;

เถรา จะ มัชฌา นะวะกา จะ ภิกขะโว, สารามิกา
ทานะปะตี อุปาสะกา,

พระภิกษุทั้งหลาย ที่เป็นพระเถระก็ดี ที่เป็นปานกลาง
ก็ดี ที่ยังใหม่ก็ดี อุบาสก อุบาสิกาทั้งหลาย ที่เป็นทานา
บตีพร้อมด้วยอารามิกชนก็ดี;

คามา จะ เทสา นิคะมา จะ อิสสะธา, สัปปาณะ
ภูตา สุชิตา ภาวันตุ เต,

ชนทั้งหลายเหล่าใด ที่เป็นชาวบ้านก็ดี; ที่เป็นปานกลาง
 ก็ดี; ที่เป็นชาวนิคมนก็ดี; ที่เป็นอิสระเป็นใหญ่ก็ดี ขอชน
 ทั้งหลายเหล่านั้นจงเป็นผู้มีความสุขทุกเมื่อเกิด;

**ชะลาพูชา เยปิ จะ อัณฑะสัมภะวา, สังเสทะชาตา
 อะถะ ไวปะปาติกา,**

สัตว์ทั้งหลายที่เกิดจากครรภ์ก็ดี; ที่เกิดจากฟองไข่ก็ดี;
 ที่เกิดในถ้ำโคลก็ดี ที่เกิดขึ้นโตทีเดียวก็ดี;

นิยานิกัง อัมมะวะรัง ปะฏิจจะ เต,

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านั้น ได้อาศัยซึ่งธรรม
 อันประเสริฐ;

สัพเพปิ ทุกข์สสะ กะโรนตุ สังขะยัง,

เป็นนิยานิกรรม ประกอบในอันนำผู้ปฏิบัติให้ออกจาก
 สังสารทุกข์ จงกระทำซึ่งความสิ้นไปพร้อมแห่งทุกข์เกิด;

ฐาตุ จิรัง สะตัง อัมโม อัมมัทธะรา จะ ปุคคะลา,

ขอธรรมของสัตว์บุรุษทั้งหลาย จงตั้งอยู่นาน
 อนึ่งขอบุคคลทั้งหลายผู้ทรงไว้ซึ่งธรรมดำรงอยู่;

สังโฆ โทตุ สะมัคโค วะ อัตถายะ จะหิตายะ จะ,

ขอพระสงฆ์จงมีความสามัคคี พร้อมเพรียงกันในอันทำ
 ประโยชน์ และสิ่งเกื้อกูลเกิด;

อัมเห รักขะตุ สัทธัมโม สัพเพปิธัมมะจารีโน,

ขอพระสังฆธรรมจงรักษา ซึ่งเราทั้งหลาย แล้วจงรักษา
ไว้ซึ่งบุคคลทั้งหลายแม้ทั้งปวง;

วุฑฺฒิง สัมปาปุณฺเณยยามะ ธัมเม อริยัปปะเวทิตะ,

ขอเราทั้งหลายพึงถึงพร้อม ซึ่งความเจริญในธรรม
ที่พระอริยะเจ้า ประกาศไว้แล้ว;

ปะสันนา โหนตุ สัพเพปิ ปาณินฺโณ พุทธะสาสะเน,

ขอสรรพสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง จงเป็นผู้เลื่อมใส
พระพุทธานุศาสน;

สัมมา ธารัง ปะเวจฉันโต กาละ เทโว ปะวัสสะตุ,

ขอฝนทั้งหลายจงหลั่งลง ตกต้องตามฤดูกาล;

วุฑฺฒิภาวายะ สัตตานิัง สะมิทัง เนตุ เมทะนิง,

ขอฝนจงนำความสำเร็จมาสู่พื้นปฐพี เพื่อความเจริญ
แก่สัตว์ทั้งหลาย;

มาตา ปิตา จะ อัคระชัง นิจจัง รักขันติ ปุตตะกัง,

มารดาและบิดาย่อมรักษาบุตร ที่เกิดในตนเป็นนิจ ฉันใด;

เอวัง ธัมเมนะ ราชาโน ปะชังรักขันตุ สัพพะทา.

ขอพระราชางปกครองประชาชน โดยชอบธรรม
ในการทุกเมื่อฉันทันตลอดกาลนานเทอญ.

คำทำทำวัตรเย็น

(คำบูชาพระรัตนตรัย และบุพพภาคนมการ ใช้เช่นเดียวกับคำทำวัตรเช้า)

พุทธานุสสติ

นำ : หันทะ มะยัง พุทธานุสสติดะยัง กะโรมะ เส.

ตั้งไข ปะนะ ภาคะวันตัง เอวัง กัลยาโน กิตติสัท
โท อัมภคคะโต,

ก็กิตติศัพท์อันงามของพระผู้มีพระภาคเจ้า
ได้ฟังไปแล้วอย่างนี้ว่า;

อิติปิ โส ภาคะวา,

เพราะเหตุอย่างนี้ ๆ พระผู้มีพระภาคเจ้า;

อะระหัง, เป็นผู้ไกลจากกิเลส;

สัมมาสัมพุทธโธ, เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง;

วิชชาจะระณะสัมปันโน,

เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ;

สุคะโต, เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี;

โลกะวิทู, เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง;

อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ,

เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า;

สัตถา เทวะมะนุสสานัง,

เป็นครูผู้สอนของเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย;

พุทโธ, เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานด้วยธรรม;
ภาคะวา ตี.

เป็นผู้มีความจำเริญจำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์ ดังนี้.

พุทธานุภาคิตี

นำ : *หันทะ มะยัง พุทธานุภาคิตัง กะโรมะ เส.*

พุทธวาระหันตะวะระตาทีคุณาภียุตโต,

พระพุทธเจ้าประกอบด้วยคุณ มีความประเสริฐแห่ง
 อรหันตคุณ เป็นต้น;

สุทธาภิญญาณะกะรุธนาหิ สมะคะตัตโต,

มีพระองค์อันประกอบด้วยพระญาณและพระกรุณา
 อันบริสุทธิ;

โพเธสิ โย สุชนะตัง กะมะลังวะ สุโร,

พระองค์ใด ทรงกระทำชนที่ดีให้เบิกบาน ดุจอาทิตย์
 ทำบัวให้บาน;

วันทามะหัง ตะมะระณัง สิริสะสา ชินนทัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระชินสีห์ ผู้ไม่มีกิเลสพระองค์นั้น
 ด้วยเศียรเกล้า;

พุทโธ โย สัพพะปาณีนัง สະระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระพุทธเจ้าพระองค์ใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุด
ของสัตว์ทั้งหลาย;

ปะฐะมานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิเรนหัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าองค์นั้น อันเป็นที่ตั้ง
แห่งความระลึกองค์ที่หนึ่งด้วยเศียรเกล้า;

**พุทฺธสสาหฺสมิ ทาโส (ทาสี) วะ พุทโธ เม สามิกิส
สะโร,**

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าเป็นนาย
มีอิสระเหนือข้าพเจ้า;

พุทโธ ทุกข์สสะ ฆาตา จะ วิธาทา จะ หิตฺสสะ เม,

พระพุทธเจ้าเป็นเครื่องกำจัดทุกข์ และทรงไว้
ซึ่งประโยชน์แก่ข้าพเจ้า;

พุทฺธสสาทัง นิยยาเทมิ สะริรัญชีวิตฺถุจิทัง,

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระพุทธเจ้า;

**วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ พุทฺธสเสวะ
สุโพธิตัง,**

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพุดติดตามซึ่งความตรัสรู้ดี
ของพระพุทธเจ้า;

นัตถิ เม สະระณัง อัญญัง พุทโธ เม สະระณัง ะรัง,

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระพุทธเจ้าเป็นสรณะ
อันประเสริฐของข้าพเจ้า;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัชเตมยยัง สัตตุสาสะเน,

ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนา
ของพระศาสดา;

พุทธัง เม วันทะมาเนนะ (มานายะ) ยัง ปุญญัญญัง

ปะสุตัง อิตะ,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระพุทธเจ้า ได้ชวนชวายนบุญใด
ในบัดนี้;

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาhesุง ตัสสะ เตชะสา.

อันตรายทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า ด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(หมอบกราบแล้วกล่าวว่า)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตตะสา วา,

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี;

พุทเธ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,

กรรมน่าติเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว
ในพระพุทธเจ้า;

พุทโธ ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง,

ขอพระพุทธเจ้า จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น;

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ พุทเธ.

เพื่อการสำรวมระวัง ในพระพุทธเจ้า ในกาลต่อไป.

ธัมมานุสสติ

นำ : ทันทะ มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.

สัวากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม,

พระธรรมเป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว;

สันทิฏฐิโก,

เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติ พึงเห็นได้ด้วยตนเอง;

อะกาลิโก,

เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้ และให้ผลได้ ไม่จำกัดกาล;

เอหิปปัสสิโก,

เป็นสิ่งที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่า ท่านจงมาดูเถิด;

โอปะนะยิโก,

เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว;

ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ ติ.

เป็นสิ่งที่ผู้รู้ ก็รู้ได้เฉพาะตน ดังนี้.

“ถ้าใจของเราเป็นโทษเสียแล้ว จะไปทำบุญทำทานอะไร
ก็ไม่ได้ผล เหมือนกับเราชนบ่ไปใส่ต้นไม้ที่ตายแล้ว”

(ท่านพ่อลี ธมฺมธโร วัดอโศการาม อ.เมือง จ.สมุทรปราการ)

ธัมมาภิกษิตี

นำ : หันทะ มะยัง ธัมมาภิกษิติง กะโรมะ เส.

ส้วากขาตะตาทิกุณะโยคะวะเสนะ เสยโย,

พระธรรม เป็นสิ่งที่ประเสริฐเพราะประกอบด้วยคุณคือ
ความที่พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ดีแล้ว เป็นต้น;

โย มัคคะปากะปะริยัตติวิโมกขะเภท,

เป็นธรรมอันจำแนก เป็นมรรค ผล ปรียัติและนิพพาน;

ธัมโม กุโลกะปะตะนา ตะทะธาริธาริ,

เป็นธรรมทรงไว้ซึ่งผู้ทรงธรรม จากการตกไปสู่โลกที่ชั่ว;

วันทามะหัง ตะมะหะรัง ะระธัมมะเมตัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมอันประเสริฐนั้น อันเป็นเครื่อง
ขจัดเสียซึ่งความมืด;

ธัมโม โย สัพพะปาณินัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระธรรมใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุด ของสัตว์ทั้งหลาย;

ทุติยานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สีเรนะหัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้น อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึก
องค์ที่สองด้วยเศียรเกล้า;

ธัมมัสสาหฺสันมิ ทาโส (ทาสี) ะ ธัมโม เม สามิกิส
สะโร,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระธรรม พระธรรมเป็นนาย
มีอิสระเหนือข้าพเจ้า;

อัมโม ทุกข์สละ ฆาตา จะ วิธาทา จะ หิตัสสะ เม,
พระธรรมเป็นเครื่องกำจัดทุกข์ และทรงไว้ซึ่งประโยชน์
แก่ข้าพเจ้า;

อัมมัสสาหัง นิยามาเทมิ สะริรัญชีวิตัญจิทัง,

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระธรรม;

วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ อัมมัสเสวะ สุข
อัมมะตัง,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติดตาม ซึ่งความเป็นธรรมดี
ของพระธรรม;

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง อัมโม เม สะระณัง ะรัง,
สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระธรรมเป็นสรณะอัน
ประเสริฐของข้าพเจ้า;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัตเตมยยัง สัตถุ สาสะเน,
ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนา
ของพระศาสดา;

อัมมัง เมวันทะมานะ (มานายะ) ยัง ปุญญัง ปะ
สุตัง อิธะ,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระธรรม ได้ชวนถวายบุญใดในบัดนี้;

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาhesung ตัสสะ เตชะสา.

อันตรรายทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้าด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(หมอบกราบแล้วกล่าวว่า)

กาเยนะ วาจาเย วะ เจตตะสา วา,

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี;

ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง,

กรรมน่าตึเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้ว ในพระธรรม;

ธัมโม ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง,

ขอพระธรรม จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น;

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม.

เพื่อการสำรวมระวัง ในพระธรรม ในกาลต่อไป .

สังฆานุสสติ

นำ : หันทะ มะยัง สังฆานุสสะตินะยัง กะโรมะ เส.

สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมู่ใด ปฏิบัติดีแล้ว;

อุชุปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังไข,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมู่ใด, ปฏิบัติตรงแล้ว;

ญายะปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังไข,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมู่ใด

ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว;

สามิจิปะฏิปันโน ภาวะวะโต สภาวะกะสังไข,

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า หมู่ใด

ปฏิบัติสมควรแล้ว;

ยะทิทัง, ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ;

จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา,

คู่แห่งบุรุษ ๔ คู่ นับเรียงตัวบุรุษได้ ๘ บุรุษ;

เอสะ ภาวะวะโต สภาวะกะสังไข,

นั่นแหละ สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า;

อาหุเนยโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา;

ปาหุเนยโย, เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขาจัดไว้ต้อนรับ;

ทักขิเนยโย, เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน;

อัญชะลีกะระณีโย, เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี;

อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสา ติ.

เป็นเนื่อนาบุญของโลก ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า ดังนี้.

สังฆาภิกขิตติ

นำ : หันทะ มะยัง สังฆาภิกขิตติง กะโรมะ เส.

สัทธัมมะโช สุปะฏิปัตติคฺคณาทียุตโต,

พระสงฆ์ที่เกิดโดยพระสังฆกรรม ประกอบด้วยคุณ
มีความปฏิบัติดีเป็นต้น;

โยภุสฺสัพฺปิโร อะริยะบุคคะละสังฆะเสฏฺฐโส,

เป็นหมู่แห่งพระอริยบุคคลอันประเสริฐ แปรจำพวก;

สีลาทิสฺสมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต,

มีกายและจิต อันอาศัยธรรมมีศีลเป็นต้น อันบรร;

วันทามะหัง ตะมะรียานะคะณัง สุสุทฺธัง,

ข้าพเจ้าไหว้หมู่แห่งพระอริยเจ้านั้นอันบริสุทธิ์ด้วยดี;

สังโฆ โย สัพพะปาณินัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง,

พระสงฆ์หมู่ใด เป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย;

ตะตียานุสสะติฏฺฐานัง วันทามิ ตัง สีเรนะหัง,

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่นั้น อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึก
องค์ที่สาม ด้วยเศียรเกล้า;

สังฆัสสาหฺสมิ ทาโส (ทาสี) วะ สังโฆ เม สามิกิส
สะโร,

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระสงฆ์ พระสงฆ์เป็นนายมีอิสระ
เหนือข้าพเจ้า;

สังฆ ทุกข์สละ ฆาตา จะ วิธาดา จะ หิตัสสะ เม,
 พระสงฆ์เป็นเครื่องกำจัดทุกข์และทรงไว้ซึ่งประโยชน์
 แก่ข้าพเจ้า;

สังฆัสสาหัง นิยยาเทมิ ะระริรัญชีวิตัญจิหัง,
 ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้ แต่พระสงฆ์;

วันทันโตหัง (ตีหัง) จะริสสามิ สังฆัสโสปะฏิป็นนะตัง,
 ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จำกัประพุดิตตาม ซึ่งความปฏิบัติดี
 ของพระสงฆ์;

นัตถิ เม ะระระณัง อัญญัง สังฆิ เม ะระระณัง ะรัง,
 สรรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระสงฆ์เป็นสรณะ
 อันประเสริฐของข้าพเจ้า;

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ วัตเตมยยัง สัตถุสาสะเน,
 ด้วยการกล่าวคำสัจนี้ ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนา
 ของพระศาสดา;

สังฆัง เม วันทะมานะ (มานายะ) ยัง ปุญญัง
ปะสุตัง อิธะ,

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระสงฆ์ ได้ขวนขวายบุญใดในบัดนี้;

สัพเพปิ อันตะรายา เม มาहेสุง ตัสสะ เตชะสา.
 อันตรายทั้งปวง อย่าได้มีแก่ข้าพเจ้าด้วยเดชแห่งบุญนั้น.

(หมอบกราบแล้วกล่าวว่า)

กาเยนะ วาจาষวะ เจตเสสา วา,

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี;

สังฆे กุภัมมัง ปะกะตัง มาया ยัง,

กรรมน่าตีเตียนอันใด ที่ข้าพเจ้ากระทำแล้วในพระสงฆ์;

สังโฆ ปะภูคคัณหะตุ อัจจะยันตัง,

ขอพระสงฆ์ จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น;

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ สังฆे.

เพื่อการสำรวมระวัง ในพระสงฆ์ ในกาลต่อไป.

(จบคำทำวัตรเย็น)

“เอาใจนี้แหละเป็นผู้รู้ เอาใจนี้แหละเป็นผู้เห็น
เอาใจนี้แหละเป็นผู้ละ เอาใจนี้แหละเป็นผู้วาง
ให้ปฏิบัติกาย วาจา ใจนี้ให้แข็งแรง กายนี้ก็ออกไปจากใจนี้
แต่ให้พิจารณากายนี้ให้รู้แจ้ง ใจนี้ก็ให้รู้แจ้ง
ใจนี้เป็นตัวเหตุ เอาใจนี้ละ เอาใจนี้วาง เอาใจนี้ถอน
ถอนทุกสิ่งทุกอย่างนั้นแหละ ถอนกิเลสที่เอาใจนี้ถอน
ถอนอยู่ที่ใจนี้แหละ ละอยู่ที่ใจนี้แหละ”

(หลวงปู่แหวน สุจิณฺโณ วัคคยเมฆัง อ.พร้าวก. เชียงใหม่)

อดีตปัจจเวกขณะปาฐะ

นำ : หันทะ มะยัง อะตีตะปัจจะเวกขณะปาฐัง
ภะณามะ เส.

ข้อว่าด้วยจิวร (เครื่องนุ่งห่ม)

อัสชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา ยัง จีวะรัง ปะ
ริกฺขตตัง, จีวรใดอันเรานุ่งห่มแล้วไม่ทันพิจารณาในวันนี้; ตัง
ยาระ เทวะ สิตฺตัสสะ ปะฏิฆาตายะ, จีวรนั้น เรานุ่งห่ม
แล้วเพียงเพื่อบำบัดความหนาว; อุกฺกัหฺสสะ ปะฏิฆาตายะ,
เพื่อบำบัดความร้อน; ทังสะมะกะสะวาตาทะปะสิริงสะ
ปะสัมผัสสานัง ปะฏิฆาตายะ, เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิด
จากเหลือบ ยุง ลม แดด และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย;
ยาระเทวะ หิริโกปนะปะฏิจฺจมา ทะนฺตถัง. และเพียง
เพื่อปกปิดอวัยวะอันให้เกิดความละอาย.

“เมื่อจิตของเราสงบภายในแล้ว อุปมาเหมือนน้ำสงบ น้ำสงบ
แล้วก็ใส ใสแล้วก็มองเห็นเหตุมองเห็นผล มองเห็นบุญกุศล
มองเห็นสุข มองเห็นทุกข์ มองเห็นดี มองเห็นชั่ว”

(หลวงปู่ฝั้น อาจาโร วัดป่าอุดมสมพร อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร)

ข้อว่าด้วยบิณฑบาต (อาหาร)

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา โย ปิณฑะปาโต
 ประริกฺตโต, บิณฑบาตโต อันเราฉันแล้ว ไม่ทันพิจารณา
 ในวันนี้; โส เนวะ ทฺวายะ, บิณฑบาตนั้น เราฉันแล้ว ไม่ใช่
 เป็นไปเพื่อความเพลิดเพลินนุกสนาน; นะ มะทายะ, ไม่ใช่
 เป็นไปเพื่อความเมาเมามัน เกิดกำลังพลังทางกาย; นะมันทะ
 นายะ, ไม่ใช่เป็นไปเพื่อประดับ; นะ วิภูสะนายะ, ไม่ใช่
 เป็นไปเพื่อตกแต่ง; ยาวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ จิตฺติ
 ยา, แต่ให้เป็นไปเพียงเพื่อความตั้งอยู่ได้แห่งกายนี้; ยา
 ปะนายะ, เพื่อความเป็นไปได้ของอรรถภาพ; วิหิงสุปะระติ
 ยา, เพื่อความสิ้นไปแห่งความลำบากทางกาย; พรฺหมะจะ
 รียา นุกคะทายะ, เพื่ออนุเคราะห์แก่การประพฤติพรหม
 จรรย์; อิติ ปุราณฺญจะเวทะนัง ปะฏิหังขามิ, ด้วยการ
 ทำอย่างนี้ เราขอมระงับเสียได้ซึ่งทุกขเวทนาเก่า คือ
 ความหิว; นะวัญจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทสสามิ, และ
 ไม่ทำทุกขเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น; ยาตฺรา จะ เม ภาวิสสะ
 ติ, อะนะวัชชะตา จะ ภาสุวิหาโร จาติฯ อนึ่ง ความ
 เป็นไปโดยสะดวกแห่งอรรถภาพนี้ด้วย ความเป็นผู้หาโทษ
 มิได้ด้วย และความเป็นอยู่โดยผาสุกด้วย จักมีแก่เรา ดังนี้

ข้อว่าด้วยเสนาสนะ (ที่อยู่อาศัย)

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา ยัง เสนาสนะนัง
ปะริภุตตัง, เสนาสนะ ไตอันเราใช้สอยแล้ว ไม่ทัน
พิจารณาในวันนี้; ตัง ยาวะเทวะ สิตฺสสะ ปะภูฆาตายะ,
เสนาสนะนั้นเราใช้สอยแล้ว เพียงเพื่อบำบัดความหนาว;
อุณฺ्हัสสะ ปะภูฆาตายะ, เพื่อบำบัดความร้อน; ทังสะมะ
กะสะวาทตะปะสิริงสะปะสัมผัสสานัง ปะภูฆาตายะ,
เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจาก เหลือบ ยุง ลม แดด และ
สัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย; ยาวะเทวะ อุตฺปะริสสะยะวิโน
ทะนัง ปะภูสิลลานารามตตังฯ เพียงเพื่อบรรเทา
อันตรายอันจะพึงมีจากดินฟ้าอากาศ และเพื่อความ
เป็นผู้นินตืออยู่ได้ ในที่หลีกเร้นสำหรับภาวณา.

ข้อว่าด้วยคิลานเภสัช (ยารักษาโรค)

อัชชะ มะยา อะปัจจะเวกขิตฺวา โย คิลานะ ปัจ
จะยะเภสัช ชะปะริกขาโร ปะริภุตโต, คิลานเภสัช
บริหารไตอันเราบริโภคแล้ว ไม่ทันพิจารณาในวันนี้; โส
ยาวะ เทวะ อุปปันนัง เวยาพาธิกานัง เวทะนัง

ปะฏิฆาตายะ, คิลานเภสัชบริวาร นั้นเราบริโภคน้ำแล้ว เพียงเพื่อบำบัดทุกข์เวทนาอันบังเกิดขึ้นแล้ว มีอาพาธต่าง ๆ เป็นมูล; **อัพยาปัชฌะประมะตยาติ** เพื่อความเป็นผู้ไม่มีโรคเบียดเบียนเป็นอย่างยิ่ง ดังนี้.

“ **‘จงเลือกทำแต่กรรมที่ดี ๆ นะ’** เป็นคำแทนคำอวยพรอย่างสูงสุด ประกอบด้วยเหตุผล เมื่อทำกรรมดีแล้วไม่ให้พรก็ดั่งดี เมื่อทำชั่วแล้ว จะมาเสกสรรปั้นแต่งอวยพรอย่างไร ก็ดีไม่ได้

ทำชั่วเหมือนก้อนหินจะต้องจมทันที ไม่มีผู้วิเศษใด ๆ จะมาเสกเป่าอวยพรขอรับรองให้หินลอยขึ้นมาได้ ทำกรรมชั่วต้องล่มจมปนเปื้อนเสียราศีเกียรติคุณชื่อเสียงเหมือนก้อนหินหนักจมลงไปอยู่กับโคลนใต้น้ำ...

ทำดีเหมือนน้ำมันเบา เมื่อเทลงน้ำ ย่อมลอยเป็นประกายมันปลาบอยู่เหนือน้ำ ทำกรรมดีย่อมเป็นสง่าราศี มีเกียรติคุณชื่อเสียง มีแต่คนเคารพนับถือยกย่องบูชา เพื่อองพิงฟูลอยเหมือนน้ำมันลอย ถึงจะมีศัตรูหมู่มารร้ายใจเกลียดชัง มุ่งร้ายอิจฉริษยา แข่งค่าให้จม ก็ไม่สามารถจะเป็นไปได้ กลับจะแพ้เป็นภัยแก่ตัวเอง...”

(ท่านเจ้าคุณนรรัตนราชมานิต วัดเทพศิรินทราวาส จ.กรุงเทพมหานคร)

อุททิสสนาธิฎฐานคาถา (กรวดน้ำอิมินา)

นำ : หันทะ มะย้ง อุทิสสนาธิฎฐานะคาถาโย ภะณามะ เส.

อิมินา ปุญญะกัมเมนะ	ด้วยบุญนี้ อุทิศให้
อุปัชฌายา คุณุตตะรา	อุปัชฌาย์ ผู้เลิศคุณ
อาจะริยุปะการา จะ	แลอาจารย์ ผู้เกื้อหนุน
มาตา ปิตา จะ ญาตะกา (ปียา มะม้ง)	ทั้งพ่อแม่ แลปวงญาติ
สุริโย จันทิมา ราชา	สุริย์จันทร์ แลราชา
คุณะวันตา นะราปี จะ	ผู้ทรงคุณ หรือสูงชาติ
พรหมะมารา จะ อินทา จะ	พรหมมาร แลอินทราช
โลกะपालา จะ เทวะตา	ทั้งทวยเทพ แลโลกบาล
ยะโม มิตตา มะนุสสา จะ	ยมราช มนุษย์มิตร
มัจฉัตตา เวริกาปี จะ	ผู้เป็นกลาง ผู้จงผลาญ
สัพเพ สัตตา สุขี โหนตุ	ขอให้ เป็นสุขศานต์
	ทุกถ้วนหน้า อย่าทุกข์ทน
ปุญญานิ ปะกะตานิ เม	บุญพอง ที่ข้าทำ
	จงช่วยอำนวยศุภผล
สุขัง จะ ติวัง เทนตุ	ให้สุข สามอย่างสิ้น
ชิปปัง ปาเปละ โวมะตัง	ให้ลูถึง นิพพานพลัน
อิมินา ปุญญะกัมเมนะ	ด้วยบุญนี้ ที่เราทำ
อิมินา อุททิสเนะ จะ	แลอุทิศ ให้ปวงสัตว์

ขิปปาหัง สุลละเภ เจวะ
 ตัณหุปาทานะเจทะนัง
 เย สันตานิ หินา ธัมมา
 ยาวะ นิพพานะโต มะมัง
 นัสสันตุ สัพพะทา เยวะ
 ยัตถะ ชาโต ภาเว ภาเว
 อุกุจิตตัง สะติปัญญา

สลลโย วิริยมหิชา

มารา ละกันตุ โนกาสัง

กาตุญจะ วิริเยสุ เม

พุทธาติปะวะโร นาโถ
 ธัมโม นาโถ วรรุตตะโม
 นาโถ ปัจเจกะพุทโธ จะ
 สังฆะ นาโถตตะโร มะมัง
 เตโสตตะมานุภาเวนะ
 มาโรกาสัง ละกันตุ มา
 ทะสะปัญญานุภาเวนะ
 มาโรกาสัง ละกันตุ มา.

เราพลันได้ ซึ่งการตัด
 ตัวตัณหา อุปาทาน
 สิ่งชั่ว ในดวงใจ
 กว่าเราจะ ถึงนิพพาน
 มลายสิ้น จากสันดาน
 ทุก ๆ ภาพที่เราเกิด
 มีจิตตรง และสติ
 ทั้งปัญญา อันประเสริฐ
 พร้อมทั้ง ความเพียรเลิศ
 เป็นเครื่องขุด กิเลสหาย
 โอกาส อย่าพึงมี
 แก่หมู่มาร สิ้นทั้งหลาย
 เป็นช่อง ประทุษร้ายทำ
 ลายล้าง ความเพียรจม
 พระพุทธรู้ บวรนาถ
 พระธรรมที่ พึ่งอุดม
 พระปัจเจ กะพุทโธสม
 ทบพระสงฆ์ ที่พึ่งผยอง
 ด้วยอานุภาพนั้น
 ขอหมู่มาร อย่าได้ช่อง
 ด้วยเดชบุญ ทั้งสืบป้อง
 อย่าเปิดโอกาสแก่มาร. (เทอญ)

บทสวดมนต์พิเศษ

ถวายพรพระ (อิติปิ โสฯ)

อิติปิ โส ภาคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ,
วิชชา จระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิฑู, อนุต
ตะโร ปุริสัทมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง
พุทโธ ภาคะวาติ. (พุทฺธคุณ คุณพระพุทฺธ ๙)

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นเป็นผู้ไกลจากกิเลส^๑
ตรัสรู้ชอบด้วยพระองค์เอง^๒ ทรงถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ^๓
(ความรู้และความประพฤติ) เสด็จไปดี^๔ (คือไปที่ใดยัง
ประโยชน์ที่นั่น) ทรงรู้แจ้งโลก^๕ ทรงเป็นสารถิฝึกคนที่ควรฝึก
หาผู้อื่นเปรียบมิได้^๖ ทรงเป็นศาสดาของเทวดาและมนุษย์ทั้ง
หลาย^๗ ทรงเป็นผู้ตื่น^๘ ทรงเป็นผู้แจกจ่ายธรรม^๙.

สัฎฐากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม, สันทิฏฐิโก
อะกาลิโก เอหิปัสสิโก, โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวท
ิตัพโพ วิญญูหิติ. (ธรรมคุณ คุณพระธรรม ๖)

พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้ว^๑ อันผู้
ปฏิบัติเห็นชอบได้ด้วยตนเอง^๒ ไม่ประกอบด้วยกาลเวลา^๓ ควร
เรียกมาคู่ได้^๔ ควรน้อมเข้าไปหา^๕ อันผู้รู้พึงรู้ได้ด้วยตนเอง^๖.

สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
 อุขุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
 ญายะปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
 สามิจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ,
 ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัมมูระ ปุริสะปุคคะลา,
 เอสะ ภาคะวะโต สาวะกะสังโฆ, อาหุเนยโย ปาหุ-
 เนยโย ทักขิเนยโฌ อัญชะลี ภาวะณีโย, อะนุตตะรัง
 ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ. (สังฆคุณ คุณพระสงฆ์ ๙)

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว^๑
 พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติตรง^๒ พระ
 สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติเพื่อความรู้^๓ พระ
 สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นผู้ปฏิบัติชอบ^๔ พระสงฆ์
 สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น จัดเป็นบุรุษสี่คู่ เป็นบุคคลแปด^๕
 เป็นผู้ควรบูชา^๖ เป็นผู้ควรรับทักษิณา^๗ เป็นผู้ควรกราบไหว้^๘ เป็น
 หน่อนาบุญของโลก^๙ หาสิ่งอื่นเปรียบมิได้.

“คูชิ... เราข้ามกันไปหมด พวกกันทำบุญ แต่ทำไมพากัน

ละบาป ...ผ้าสกปรก ไม่ฟอก แต่อยากจะรับน้ำย้อมนะ”

(หลวงพ่อบา สุกกุโธ วัดหนองป่าพง จ.อุบลราชธานี)

พุทธชัยมงคลคาถา (พาหุงฯ)

ชัยชนะอันยิ่งใหญ่ของพระพุทธเจ้าโคดม องค์ปัจจุบัน
มงคลคาถานี้ใช้สวดเพื่อป้องกันภัย และเอาชนะอุปัทวันตราย

๑. พาหุงสหัสสละมะภินิมมิตะสาธุธันตัง
คฺรีเมชะลัง อุทิตะโฆระสะเสนะมารัง
ทานาภิรมมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.
๒. มารราติเรกะมะภิชฌิตะสัพพะรัตตัง
โฆรัมปะนาฬะวะกะมักกะมะถัทธะยักขัง
ขันตีสุทนต์ะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.
๓. นาฬาคิริง คะชะวะรัง อะติมัตตะภูตัง
ท้าวคคิจักกะมะสะนีวะ สุทธารุณันตัง
เมตตัมพุเสกะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.
๔. อุกขิตตะขัคคะมะติหัตถะสุทธารุณันตัง
ธาวันติโยชนะปะถังकुสิมาละวันตัง
อิทธิภิสังชะตะมะโน ชิตะวา มุนินโท
ตันเตชะสา ภาวะตุ เม ชะยะมังคะลานิ.

(คำแปล พุทธชัยมงคลคาถา)

๑ พระจอมมุนีทรงชนะพญามารพร้อมด้วยเสนามาร ผู้โหดร้าย ขันขี้ข้างคีรีเมขล์ นิรมิตมือตั้งพันพร้อมด้วยอาวุธ ด้วยธรรมวิธี คือการระลึกถึงคุณความดีในการที่ทรงเคยให้ทานเป็นต้น ด้วยเดชแห่งชัยชนะของพระจอมมุนีนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

๒ พระจอมมุนีทรงชนะอาหวกยักษ์ผู้โหดร้าย ตีอกระด้าง ตลอดทั้งคืน เป็นการยุทธ์อันยิ่งกว่าเมื่อคราวทรงปราบพญามาร ด้วยวิธีแห่งขันติธรรมที่ทรงอบรมดีแล้ว ด้วยเดชแห่งชัยชนะของพระจอมมุนีนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

๓ พระจอมมุนีทรงชนะพญาข้างนาหาคีรี ซึ่งถูกมอม เหล้าให้เมายังมีความดุร้ายมาก ประดุจไฟไหม้ป่า ประดุจจักรอาวุธและประดุกสายฟ้า ด้วยวิธีแห่งการทรงรตนน้ำคือพระเมตตา ด้วยเดชแห่งชัยชนะของพระจอมมุนีนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

๔ พระจอมมุนีทรงน้อมพระมนัสไปในอิทธากิสังขาร คือ การปรุรงฤทธิ์ ทรงชนะองคฺุลิมาลผู้ดุร้าย มีมือถือดาบเงื้อง่าวิ่งไล่ขับพระองค์ไกลถึง ๓ โยชน์ ด้วยเดชแห่งชัยชนะของพระจอมมุนีนั้น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

๕. กัตวานะ ภัฏฐะมฺหะรัง อิวะ คัพภินิยา
 จิญญาเย ทุฏฐะวะจะนัง ชะนะกายะมฺชฌ
 สันเตนะ โสมะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม^๑ ชะยะมังคะลานิ.
๖. สัจจัง วิหาเย มะติสัจจะกะวาทะเกตุง
 วาทาภิโรปิตะมะนัง อะติอันธะภูตัง
 ปัญญาปะทีปะชะลิตโต ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม^๑ ชะยะมังคะลานิ.
๗. นันโทปะนันทะภุชะคัง วิพุธัง มะหิทธิง
 ปุตเตนะ เถระภุชะเคนะ ทะมาปะยันโต
 อิทธูปะเทสะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม^๑ ชะยะมังคะลานิ.
๘. ทุคคาหะทีฏฐิภุชะเคนะ สุทัฏฐะหัตถัง
พรหมัง^๒ วิสุทธิชุตติมิทธิพะกาภิธานัง
 ญาณาคะเทนะวิธินา ชิตะวา มุนินโท
 ตันเตชะสา ภาวะตุ เม^๑ ชะยะมังคะลานิ.

เอาตาปี พุทธะชะยะมังคะละ อัฏฐะคาถา
 โย วาจะโน ทินะทิเน สะระเต มะตันที
 หิตวานะ เนกะวิวิธานิ จุปัททะวานิ
 โมกขัง สุขัง อะธิกะเมยยะ นะโร สะปัญโญ.

๕ พระจอมมุนีทรงขณะคำกล่าวร้ายในท่ามกลางประชุมชนของนางจิณฺจมาณวิกา ผู้แสรังเอาไม้มาผูกที่ห้อง ทำเป็นว่ามีครมรกับพระองค์ ด้วยวิธีที่ทรงเยือกเย็นสงบระงับ (ผลปรากฏว่าไม้ที่ผูกมาหลุดลงไปต่อหน้าคนทั้งหลาย) ด้วยเดชแห่งชัยชนะของพระจอมมุนีนั่น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

๖ พระจอมมุนีผู้ทรงรุ่งเรืองด้วยประทีปคือปัญญา ทรงชนะสังฆกนิครนถ์ (นักบวชนอกศาสนา) ผู้ละสังขะ ผู้ยกธงคือวาทะตามมติของตน ผู้พอใจในการไต่วาทะ ผู้มีมตมยิณัก ด้วยเดชแห่งชัยชนะของพระจอมมุนีนั่น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

๗ พระจอมมุนีทรงชนะพญานาคชื่อนันโทปนันทะ ผู้มีความเห็นผิดมีฤทธิ์มาก ด้วยวิธีแนะนำให้ใช้ฤทธิ์ คือ ทรงใช้พระมหาโมคคัลลานเถระ ผู้เป็นพุทธบุตรให้เนรมิตกาย เป็นพญานาคปราบ ด้วยเดชแห่งชัยชนะของพระจอมมุนีนั่น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

๘ พระจอมมุนีทรงชนะพหุผู้มีนามว่า “พกะ” ผู้มีความผุดผ่องมีรัศมีและมีฤทธิ์ ผู้เสมือนหนึ่งถูกงูกัดที่มีมือ ฐุนั้นก็คือความเห็นผิดที่จับไว้ไม่ได้ ด้วยวิธีทรงใช้โอสถคือพระญาณ ด้วยเดชแห่งชัยชนะของพระจอมมุนีนั่น ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า.

พระพุทธรูปชัยมงคลคาถา ๘ บทเหล่านี้ นรชนใดสวดรำลึกทุก ๆ วัน ไม่เกียจคร้าน นรชนนั้นเป็นผู้มีปัญญา พึงละเสียได้ซึ่งอุปัทวเหตุต่าง ๆ เป็นเอนกประการ ได้บรรลุความสุขอันเกิดแต่ความพ้นทุกข์.

เอวัง อะหัง^๓ วิชชะโย โหมิ = ถ้าสวดให้คนอื่นให้เปลี่ยนเป็น เอวัง ตะวัง วิชชะโย โหทิ
 ประทักษิณ^๔ หมายถึง การกระทำความดีอันเป็นกุศล

ชัยปริตร (มหากาฯ)

มหาการุณิโก นาโถ หิตายะ สัพพะ ปาณินัง
 ปุเรตฺวา ปาระมี สัพพา ปัตโต สัมโพธิมุตตะมัง
 เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ โหตุ เม° ชะยะมังคะลัง.
 ชะยันโต โพธิยา มูเล สักยานัง นันทิวัทธะโน
เอวัง อะหัง° วิชิโย โหมิ ชะยัสสุ ชะยะมังคะเล
 อะปะราชิตะปัลลังเก สีเส ปะฐะวีโปกชะเร
 อะภิสะเก สัพพะพุทธานัง อัคคฺปปัตโต ปะโมหะติ.
 สุนักขัตตัง สุมังคะลัง สุปะภาตัง สุหุญฺฐิตัง
 สุขะโณ สุขุหุตโต จะ สุขิภูญฺง พรัหมะจาริสู
 ปะทักขินัง กายะกัมมัง วาจา กัมมัง ปะทักขินัง
 ปะทักขินัง มะโนกัมมัง ปะณิธิเต ปะทักขินา
 ปะทักขินานิ กัตวานะ ละกันตตเถ ปะทักขิเณ.
 ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง รักษันตุ สัพพะเทวะตา
 สัพพะพุทธานุภาเวนะ สะทา โสตถิ ภาวันตุ เม°.
 ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง รักษันตุ สัพพะเทวะตา
 สัพพะธัมมานุภาเวนะ สะทา โสตถิ ภาวันตุ เม°.
 ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง รักษันตุ สัพพะเทวะตา
 สัพพะสังฆานุภาเวนะ สะทา โสตถิ ภาวันตุ เม°.

(คำแปล ชัยปริตร)

พระพุทธเจ้าเป็นผู้มีพระมหากรุณา เป็นนาถะของโลก ทรงบำเพ็ญบารมีทั้งปวง เพื่อแก้กฏแห่งสรรพสัตว์ ทรงบรรลु พระสัมมาสัมโพธิญาณอันอุดมแล้ว ด้วยการกล่าวคำสัจจวาจา นี้ขอชัยมงคลจงมีแก่ข้าพเจ้า

พระพุทธเจ้าเป็นผู้ทรงเพิ่มพูนความชื่นชมแก่ศากยะทั้งหลาย ทรงมีชัยชนะ ณ โคนแห่งโพธิพฤกษ์ ทรงบรรลุความเป็นอัครบุคล บันเทิงอยู่ ณ บัลลังก์ซึ่งไม่เคยปราศัย อันเป็นยอดบนพื้นดินที่น่ารื่นรมย์ อันเป็นที่อภิเษกแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง ขอข้าพเจ้าจงมีชัย และจงชนะในมงคลฉันนั้นเถิด

บุคคลประพาสสุจริตธรรม ในเวลาใด เวลานั้น ย่อมเป็นฤกษ์ดี มงคลดี แสงสว่างดี การตั้งมั่นดี ขณะดี ครุฑยามดี การบูชาดี ในท่านผู้ประพาสพรหมจรรย์ทั้งหลาย การกระทำทางกายวาจาใจ เป็นประทักษิณ (ควรทำให้อยู่เบื้องขวาคือเข็มนาฬิกา) คุณธรรมที่ควรเชิดชูเป็นอันตั้งไว้แล้ว บุคคลทำการที่ควรเชิดชูทั้งหลายแล้ว ย่อมได้รับประโยชน์อันควรเชิดชูเช่นกัน

ขอสรรพมงคลจงเกิดมี ขอเทพดาทั้งปวงจงรักษาข้าพเจ้า ด้วยอานุภาพทั้งปวงของพระพุทธเจ้า ขอความสวัสดิ์จงมีแก่ข้าพเจ้าทุกเมื่อ เทอญ.

ขอสรรพมงคลจงเกิดมี ขอเทพดาทั้งปวงจงรักษาข้าพเจ้า ด้วยอานุภาพทั้งปวงของพระธรรม ขอความสวัสดิ์จงมีแก่ข้าพเจ้าทุกเมื่อ เทอญ.

ขอสรรพมงคลจงเกิดมี ขอเทพดาทั้งปวงจงรักษาข้าพเจ้า ด้วยอานุภาพทั้งปวงของพระสงฆ์ ขอความสวัสดิ์จงมีแก่ข้าพเจ้าทุกเมื่อ เทอญ.

ทวัตติงสาการะปาฐะ

(ใช้สวดพิจารณาส่วนประกอบของร่างกาย ๓๒ ส่วน)

นำ : หันทะ มะย้ง ทวัตติงสาการะปาฐัง ภาณามะ เส.

อะย้ง ไช เมกาโย ภายของเราี้แล; อุทัง ปาทะ
ตะลา เบื้องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา; อะโรเกสา มัตตะกา
เบื่องต่ำแต่ปลายผมลงไป; ตะจะปะริยันโต มีหนังหุ้ม
อยู่เป็นที่สุดรอบ; บุโร นานันปะการัสสะ อสุจิโน, เต็ม
ไปด้วยของไม่สะอาด มีประการต่าง ๆ ดังนี้;

อตถิ อิมัสสะมิง กาเย		ในร่างกายของเรามี	
เกสา	ผมทั้งหลาย	โลมา	ขนทั้งหลาย
นะขา	เล็บทั้งหลาย	ทันตา	ฟันทั้งหลาย
ตะใจ	หนัง	มังสัง	เนื้อ
นะหารู	เอ็นทั้งหลาย	อัญฐิ	กระดูกทั้งหลาย
อัญฐิมิถุขัง	เยื่อในกระดูก	วักกัง	น้ำมัน
หะทะย้ง	หัวใจ	ยะกะนัง	ตับ
กิโละมะกั	พังผืด	ปิหะกั	ไต
ปโปผาสัง	ปอด	อันตัง	ไส้ใหญ่
อันตะคุณัง	ไส้น้อย	อุทะริย้ง	อาหารใหม่
กะรีสัง	อาหารเก่า	ปีตตัง	น้ำดี

เสมหัง	น้ำเสลด	บุพโผ	น้ำหนอง
โลहितัง	น้ำเลือด	เสโท	น้ำเหงื่อ
เมโท	น้ำมันข้น	อัสสุ	น้ำตา
วะสา	น้ำเหลือง	เขโผ	น้ำลาย
สิงฆาณิกา	น้ำมูก	ละสิกา	น้ำไขข้อ
มุตตัง	น้ำมูตร		
มัตถะเก	มัตถะลุงคัง	เยื่อมันสมอง ในกะโหลกศีรษะ	
อิติ	ดังนี้		

เอวะมะยัง เมกาโย กายของเราเป็นอย่างนี้ อุทัง
 ปาทะตะลา เบื้องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา อะโรเกสา มัตถะ
 กา เบื้องต่ำแต่ปลายผมลงไป ตะจะปะริยันโต มีหนัง
 หุ้มอยู่เป็นที่สุดรอบ บุโร นานับปะการัสสะ อสุจิโน เต็ม
 ไปด้วยของไม่สะอาดมีประการต่าง ๆ อย่างนี้แล.

“การปฏิบัติธรรมก็เหมือนกับการปลูกต้นไม้ คือคือ ดิน
 สมาธิคือ ลำต้น ปัญญาคือ ดอกผล
 เราต้องการให้ต้นไม้เจริญงอกงาม ก็ต้องหมั่นรดน้ำพรวนดิน
 และต้องคอยระมัดระวังมิให้ตัวหนอนคือ
 โลก โกรธ หลง มากัดกิน”

(หลวงปู่ศุข พรหมปัญโญ วัดสะแก อ.อุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา)

เจริญอภินิหารปัจจเวกขณะ

นำ : หันทะ มะยัง อภินิหารปัจจเวกขณะปาฐะ ภาณามะ เส.

ชะราธัมโมมหิ,	เรามีความแก่เป็นธรรมดา;
ชะรัง อะนะติโต, (ตีตา)	เราจะล่วงความแก่ไปไม่ได้;
พฺยาธัมโมมหิ,	เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดา;
พฺยาธัง อะนะติโต, (ตีตา)	เราจะล่วงความเจ็บไข้ไปไม่ได้;
มะระณะธัมโมมหิ,	เรามีความตายเป็นธรรมดา;
มะระณัง อะนะติโต, (ตีตา)	เราจะล่วงความตายไปไม่ได้;
สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ	เราจะละเว้นเป็นต่าง ๆ คือว่า
นानาภาโว วินาภาโว,	จะพลัดพรากจากของรักของ
	เจริญใจทั้งหลายทั้งปวง;
กัมมัสสะโกมหิ,	เราเป็นผู้มีกรรมเป็นของ ๆ ตน;
กัมมะทายาโท,	เราเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น;
กัมมะโยนิ,	เราเป็นผู้มีกรรมเป็นกำเนิด;
กัมมะพันธู,	เราเป็นผู้มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์;
กัมมะปะฏิสสะระโณ,	เราเป็นผู้มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย;
ยัง กัมมัง กะริสสามิ,	เราจักกระทำกรรมอันใดไว้;
กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา,	เป็นบุญหรือเป็นบาป;

ตัสสะ ทายาทो ภะวิสสามิ, เราจักเป็นผู้รับผลของกรรม
 นั้น ๆ;
 เอวัง อัมเหหิ- เราทั้งหลายพึงพิจารณา
 อภินหังปัจจะเวกขิตัพพัง. อย่างนี้ทุก ๆ วัน ดังนี้.

การสูตตคาถา

นำ : หันตะ มะยยัง ภาระสูตตะคาถาโย ภะณามะ เส.

ภารา หะเว ปัญจักขันธา,

ขันธทั้งห้า เป็นของหนักเนื้อ;

ภาระหาโร จะ ปุคคะโล,

บุคคลแหละ เป็นผู้แบกของหนักพาไป;

ภาระทานัง ทุกขัง โลเก,

การแบกถือของหนัก เป็นความทุกข์ในโลก;

ภาระนิกเขปะนัง สุขัง,

การสลัดของหนัก ทั้งลงเสีย เป็นความสุข;

นิกขิปิตวา คะรุง ภารัง,

พระอริยเจ้า สลัดทิ้งของหนัก ลงเสียแล้ว;

อัญญัง ภารัง อะนาทียะ,

ทั้งไม่หยาบฉวยเอาของหนักอันอื่นขึ้นมาอีก;

สมมูลัง ตัณห์ยัง อัပ္พุหะ,

ก็เป็นผู้ถอนตัณหาขึ้นได้ กระทั่งราก;

นิจฉาโต ปะรินิพพุโต.

เป็นผู้หมดสิ่งปรารถนา ดับสนิทไม่มีส่วนเหลือ.

โอวาทปาติโมกขคาถา

นำ : หันทะ มะยัง โอวาทะปาติโมกขะคาถาโย ภาณามะ เส.

สัพพะปาปัสสะ อะกะระณัง,

การไม่ทำบาปทั้งปวง;

กุสะลัสสุปะสัมปะทา,

การทำกุศลให้ถึงพร้อม;

สะจิตตะปะริโยทะปะนัง,

การชำระจิตตนให้ขาวรอบ;

เอตัง พุทธานะสาสะนัง,

ธรรม ๓ อย่างนี้ เป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

ทั้งหลาย;

ขันติ ประระมัง ตะโป ตีติกขา,

ขันติ คือ ความอดทน เป็นธรรมเครื่อง
เผากิเลสอย่างยิ่ง;

นิพพานัง ประระมัง ะทนต์ิ พุทธา,

ผู้รู้ทั้งหลาย กล่าวพระนิพพานว่าเป็นธรรมอันยิ่ง;

นะ หิ ปัพพะชิตเ ตั ประรูปะฆาตี,

ผู้ที่กำจัดสัตว์อื่นอยู่ไม่เชื่อว่าเป็นบรรพชิตเลย;

สะมะโณ โหติ ประรัง วิหะฐะยันโต,

ผู้ทำสัตว์อื่นให้ลำบากอยู่ ไม่เชื่อว่าเป็นสมณะเลย;

อะนุปะวาโท อะนุปะฆาโต,

การไม่พูดร้าย, การไม่ทำร้าย;

ปาติโมกเข จะ สังวะโร,

การสำรวมในปาติโมกข์;

มัตตัญญูตา จะ ภัตตัสมิง,

ความเป็นผู้รู้ประมาณในการบริโภค;

ปันทัญจะ สะยะนาสะนัง,

การนอน การนั่ง ในที่อันสงัด;

อะธิจิตเต จะ อาโยโค,

ความหมั่นประกอบในการทำจิตให้ยิ่ง;

เอตัง พุทธานะสาสะนัง.

ธรรม ๖ อย่างนี้ เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า
ทั้งหลาย.

บทพิจารณาสังขาร

(ทุกเวลาทำวัตรเช้าและเวลาเข้านอน)

สัพเพ สังขารา อะนิจจา,

สังขารคือร่างกายจิตใจ แลรูปธรรม นามธรรมทั้งหมด
ทั้งสิ้น มันไม่เที่ยง เกิดขึ้นแล้วดับไปมีแล้วหายไป;

สัพเพสังขารา ทุกขา,

สังขารคือร่างกายจิตใจ แลรูปธรรม นามธรรมทั้งหมด
ทั้งสิ้น มันเป็นทุกข์ทนายาก เพราะเกิดขึ้นแล้ว แก่ เจ็บ ตายไป;

สัพเพ ธัมมา อนัตตา,

สิ่งทั้งหลายทั้งปวง ทั้งที่เป็นสังขาร แลมิใช่สังขาร
ทั้งหมดทั้งสิ้น ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ควรถือว่าเรา
ว่าของเรา ว่าตัวว่าตนของเรา;

อะธูวัง ชีวิตัง,

ชีวิตเป็นของไม่ยั่งยืน;

ธูวัง มาระณัง,

ความตายเป็นของยั่งยืน;

อะวัสสัง มया มะริตัพพัง,

อันเราจะพึงตายเป็นแท้;

มะระณะปะริ โยสานัง เม ชีวิตัง,

ชีวิตของเรามีความตายเป็นที่สุุดรอบ;

ชีวิตัง เม อะนियะตัง,

ชีวิตของเรา เป็นของไม่เที่ยง;

มะระณัง เม นิยะตัง,	ความตายของเรา เป็นของเที่ยง;
วะตะ,	ควรที่จะสังเวช;
อะยัง กาโย,	ร่างกายนี้;
อะจิริง,	มิได้ตั้งอยู่นาน;
อะเปตะวิญญาโณ,	ครั้นปราศจากวิญญาณ;
จุทโท,	อันเขาทิ้งเสียแล้ว;
อะธิเสสสะติ,	จักนอนทับ;
ปะฐะวิง,	ซึ่งแผ่นดิน;
กะลิงคะรัง อิวะ,	ประดุจดั่งว่าท่อนไม้และท่อนฟืน;
นิรัตถัง,	หาประโยชน์มิได้;
อะนิจัจัง วะตะสังขาร่า,	สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ;
อุปปาทะวะ ยะ ธัมมิโน,	
	มีความเกิดขึ้นแล้วมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา;
อุปฺขชิตฺวา นิรุชฌันติ,	ครั้นเกิดขึ้นแล้ว ย่อมดับไป;
เตสัง วุปะสะโม สุโข.	ความเข้าไปสงบระงับ สังขาร ทั้งหลาย เป็นความสุขอย่างยิ่ง, ดังนี้.

“เขากาวนาเพื่อให้ละ ไม่ใช้กาวนาเพื่อให้เอา”

(ท่านพ่อเฟื่อง โชติโก วัดธรรมสถิต อ.เมือง จ.ระยอง)

บทพิจารณาบังสุกุล (ตาย)

อะนิจจา วะตะ สังขารา, สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ;
 อุปาทวะยะยะธัมมิโน, มีอันเกิดขึ้นและเสื่อมไป
 เป็นธรรมดา;
 อุปปัชชิตฺวา นิรุชฌันติ, เกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป;
 เตสัง วูปะสะโม สุโย, ความเข้าไประงับแห่งสังขาร
 ทั้งหมดเหล่านั้นย่อมเป็นสุข;
 สัพเพ สัตตา มะรันติจะ, สัตว์ทั้งหลายทั้งสิ้นตายอยู่ด้วย;
 มะริงสุ จะ มะริสสะเร, สัตว์ทั้งหลายตายแล้วด้วย
 สัตว์ทั้งหลายจักตายด้วย;
 ตะเถวาหัง มะริสสามิ, ตัวเราจักตายอย่างนั้นนั่นเทียว;
 นัตถิ เม เอตถะ สังสะโย. ความสงสัยในเรื่องตายนี้,
 ไม่มีแก่เรา.

บทพิจารณาบังสุกุล (เป็น)

อะจิริง วะตะยัง กาโย, กายนี้มันไม่นานหนอ;
 ปะฐะวิง อะธิเสสสะติ, จักนอนทับซึ่งแผ่นดิน;
 จุกุไท อะเปตะวิญญาโน, มีวิญญาณไปปราศจากอันบุคคล
 ที่งเสียแล้ว;
 นิรัตถัง วะ กะลิงคะรัง. ราวกะท่อนฟืน ไม่มีประโยชน์.

คำสวดบารมี ๓๐ ทัก

(บทสวดเมตตามหานิยม)

นำ : หันทะ มะยัง ทะสะปาระมีคาถาโย ภาณามะ เส.

ทานะ ปาระมี สัมปันโน

ทานะ อุปะปาระมี สัมปันโน

ทานะ ประระมัตถะปาระมี สัมปันโน

เมตตา โมตริ กรุณา มุทิตา อุเปกขา ปาระมี
สัมปันโน อิติปิ โส ภาคะวา

(หมายเหตุ เทียบต่อไปให้เปลี่ยน ทานะ เป็น
สีละ ตามลำดับ ดังนี้)

ทานะ^๑, สีละ^๒, เนกขัมมะ^๓, ปัญญา^๔, วิริยะ^๕,
ขันตี^๖, สัจจะ^๗, อธิษฐานะ^๘, เมตตา^๙, อุเปกขา^{๑๐},
ทะสะ,

พุทฺธัง สະระณัง คัจฉามิ นะมามิหังฯ

“การมีธรรมะ แท้จริงก็คือสามารถดำรงตนอยู่เหนือปัญหา
หรือความทุกข์ทั้งปวง ไม่เกี่ยวกับปรีติญาบัตร ฯลฯ พิธี
วีตรองหรือหลักปรัชญาชนิดฟีโลโซฟีใด ๆ”

(ท่านพุทธทาสภิกขุ วัดสวนโมกขพลาราม อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี)

คาถาไพธิบาท

(คาถาป้องกันภัยทั้งสิบทิศ)

บูรพารัสมิง พระพุทธะคุณัง บูรพารัสมิง พระ
 อัมเมตัง บูรพารัสมิง พระสังฆานัง ทุกขะโรคะภะ
 ยัง วิวัณชัยเย สัพพะทุกข์ สัพพะโศก สัพพะโรค
 สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร วิวัณชัยเย
 สัพพะธะนัง สัพพะลาภัง ภาวันตุเม รักขันตุ สุรัก
 ขันตุ.

*หมายเหตุ เปลี่ยนเฉพาะ “บูรพา” เป็น
 อาคเนย์...ทักษิณ...หริดี...ปัจฉิม...พายัพ...อุดร...อีสาน
 ...อากาศ...ปฐวี... นอกนั้นเหมือนกัน

คาถามงคลจักรวาฬแปดทิศ

อิหมัสมิงมงคลจักรวาฬทั้งแปดทิศ
 ประสิทธิจึงมาเป็นกำแพงแก้วทั้งเจ็ดชั้น

มาป้องกันห้อมล้อมรอบครอบทั่วอนัตตา
 ราชะ เสमानาเขตเต สะมันตา
 สะตะโย ชะนะ สะตะสะหัสสานิ พุทธะชาละปะ-
ริกเขตเต รักษันตุ สุรักษันตุ.

*หมายเหตุ เปลียนเฉพาะ “พุทธะชาละปะ-
ริกเขตเต”เป็น อัมมะชาละปะริก เขตเต...
 ปัจเจกะพุทธะชะละปะริกเขตเต... สังฆะชาละ-
 ปะริกเขตเต ..นอกนั้น เหมือนกัน

อนุโมทนาวิธี (ยะถา-สัพพี แปล)

ยะถา วาริระหา ปุรา ปะริปุเรนติ สาคะรัง,
 ห้วงน้ำที่เต็มด้วยน้ำย่อมไหลไปสู่สมุทรสาครให้เต็มฉ้นใด;
 เอวะเมวะ อิตโต ทินนัง เปตานัง อูปะ กัปปะติ,
 ทานที่ท่านให้แล้วแต่โลกนี้ ย่อมสำเร็จแก่ผู้ที่ล่วงลับไป
 แล้วฉั่นนั้น;
 อิจฉิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง ขิปปะเมวะ สะมิชมะตุ,
 ขอสิ่งที่ท่านมุ่งมาดปรารถนาตั้งไว้ จงสำเร็จโดยพลันทันที;

**สัพเพ ปุเรนตุ สังกัปนา จันโท ปณณะระโส ยะถา
มะณี ไชติระโส ยะถา,**

ความดำริทั้งปวงของท่าน จงเต็มบริบูรณ์เหมือนดวง
จันทร์ในวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ; และเหมือนแก้วมณีโชติ
อันให้สำเร็จประโยชน์ทั้งปวง ฉะนั้น;

สัพพีติโย วิวัชขันตุ.

ขอความเสนียดจัญไรทั้งหลาย จงผ่านพ้นท่านไป;

สัพพะโรโค วินัสสะตุ,

ขอโรคทั้งปวงของท่านจงพินาศหายไป;

มา เต ภาวัตวันตะราโย,

ขออันตรายอย่าได้มีแก่ท่าน;

สุขี ทีฆายุกุ ภาวะ,

ขอท่านจงมีความสุข มีอายุยืนนาน;

**อะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจจัง วุฑฒาปะจายโน จัต
ตาโร ธัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง,**

พรทั้งสี่ประการ คืออายุ วรรณะ สุขะ พละ ย่อมเจริญ
แก่ผู้มีปกติกราบไหว้และเคารพต่อผู้ใหญ่เป็นนิจ;

ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง,

ขอมงคลทั้งปวงจงมีแก่ท่าน;

รักขันตุ สัพพะเทวะตา,

ขอเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน;

สัพพะพุทธานุภาเวนนะ,

ด้วยอานุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง;

สะทา ไสตถิ ภาวันตุ เต,

ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านในกาลทุกเมื่อ;

ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง,

ขอมงคลทั้งปวงจงมีแก่ท่าน;

รักขันตุ สัพพะเทวะตา,

ขอเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน;

สัพพะธัมมานุภาเวนนะ,

ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมทั้งปวง;

สะทา ไสตถิ ภาวันตุ เต,

ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านในกาลทุกเมื่อ;

ภาวะตุ สัพพะมังคะลัง,

ขอมงคลทั้งปวง จงมีแก่ท่าน;

รักขันตุ สัพพะเทวะตา,

ขอเทวดาทั้งปวงจงรักษาท่าน;

สัพพะสังฆานุภาเวนนะ,

ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ทั้งปวง;

สะทา ไสตถิ ภาวันตุ เต.

ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านในกาลทุกเมื่อเทอญ.

มงคลจักรวาฬน้อย

สัพพะพุทธานุภาเวนะ,	ด้วยอนุภาพแห่งพระพุทธเจ้าทั้งปวง;
สัพพะธัมมานุภาเวนะ,	ด้วยอนุภาพแห่งพระธรรมเจ้าทั้งปวง;
สัพพะสังฆานุภาเวนะ,	ด้วยอนุภาพแห่งพระสงฆ์เจ้าทั้งปวง;
พุทฺธะระตะนัง	ด้วยอนุภาพแห่งพระรัตนะสาม
ธัมมะระตะนัง	คือ พุทฺธะรัตนะ ธรรมะรัตนะ
สังฆะระตะนัง ตินถนัง	สังฆะรัตนะ;
ระตะนानัง, อานุภาเวนะ,	
จะตุราสีติสะหัสสะ	ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมชั้น
ธัมมักษันธานุภาเวนะ,	๘ หมื่น ๔ พัน;
ปิฎกัตตะยานุภาเวนะ,	ด้วยอนุภาพแห่งพระไตรปิฎก;
ชินะสาวะกานุภาเวนะ,	ด้วยอนุภาพแห่งพระสาวกของพระชินเจ้า;
สัพเพ เต โรคา,	สรรพโรคทั้งหลายของท่าน;
สัพเพ เต ภาเย,	สรรพภัยทั้งหลายของท่าน;
สัพเพ เต อันตะรายา,	สรรพอันตรายทั้งหลายของท่าน;
สัพเพ เต อุปัทธะวา,	สรรพอุปัทวะทั้งหลายของท่าน;
สัพเพ เต ทุนนิมิตตา,	สรรพนิมิตร้ายทั้งหลายของท่าน;
สัพเพ เต อะวะมังคะลา,	สรรพอวมงคลทั้งหลายของท่าน;

วินัสสันตุ,	จงพินาศไป;
อายุวฑฒะโก	ความเจริญอายุ
ธนะวฑฒะโก,	ความเจริญทรัพย์;
สิริวฑฒะโก	ความเจริญสิริ
ยะสะวฑฒะโก,	ความเจริญยศ;
สุขะวฑฒะโก โหตุ	ความเจริญสุขจงมีแก่ท่าน
สัพพะทา,	ในกาลทั้งปวง;
ทุกขะโรคะภะยา เวรา	ทุกข์โรคร้าย และเวรทั้งหลาย
โสกา สัตตุ จุปัทวะวา,	ความโศก คัดรู่ และอุปัทวะทั้งหลาย;
อะเนกา อันตะรายาปิ	ทั้งอันตรรายทั้งหลายเป็นอนง
วินัสสันตุ จะ เตชะสา,	จงพินาศไปด้วยเดช;
ชะยะสิทธิิ ธะนัง ลากัง	ความชนะ ความสำเร็จ ทรัพย์ ลาก
โสตถิ ภาคัยัง สุขัง พะลัง,	ความสวัสดิ ความมีโชค ความสุข กำลัง;
สิริ อายุ จะ วัณโณ จะ	สิริ อายุและวรรณะ
โกคัง วุฑฒิ จะ ยะสะวา,	โกคะความเจริญ และความเป็นผู้มียศ;
สะตะวัสสา จะ อายุ จะ,	และอายุยืนร้อยปี;
ชีวะสิทธิิ ภาวันตุ เต.	และความสำเร็จกิจในความเป็นอยู่ จงมีแก่ท่าน.

พระคาถาชินบัญชรสูตร

ก่อนที่จะเจริญภาวนาให้ตั้งนะโม ๓ จบ แล้วระลึกบูชา
เจ้าประคุณสมเด็จฯ ด้วยคำว่า :

“ปุตตะกาโม ละเภ ปุตตัง ธนะกะกาโม ละเภ ธนัง
อัทธิ กาเย กายะญายะ เทวานัง ปิยะตัง สุตตะวา
อิติปิโส ภะคะวา ยะมะราชาโน ท้าวเวสสุวัณโณ
มะระณัง สุขัง อะระหัง สุกะโต นะโม พุทธายะ”

๑. ชะยาสะนากะตา พุทธา	เขตตะวา มารัง สะวาหะนัง
จะตุสัจจาสะกัง ระสัง	เย ปิวิงสุ ณะราสะภา
๒. ตัณหังกะราทะโย พุทธา	อัญญะวิสะติ นายะกา
สัพเพ ปะติภุจिता มัยหัง	มัตถะเก เต มุนิสสะรา
๓. สีเส ปะติภุจิตะโต มัยหัง	พุทโธ อัมโม ทะวิโล จะเน
สังโข ปะติภุจิตะโต มัยหัง	อุเร สัพพะ คุณากะโร
๔. หะทะเย เม อนุรุทโท	สารีปุตโต จะ ทักขิณ
โกณฑัญโญ ปิภุจิกาคัสมิง	โมคคัลลานะ จะ วามะเก
๕. ทักขิณ สะวะเน มัยหัง	อาสุง อานันทะราหุลา ^๑
กัสสะโป จะ มะหานาโม	อุภาสุง วามะไสตะเก
๖. เกสันเต ปิภุจิกาคัสมิง	สุริโย วะ ปะกังกะโร
นิสินโน สิริสัมปันโน	โสภิตะ มุนิ ปุงคะโว

(คำแปล พระคาถาชินบัญชร)

๑ พระพุทธเจ้าและพระนราสภาทิ้งหลายผู้ประทับนั่งแล้ว
บนชัยบัลลังก์ ทรงพิชิตพระยามาราธราช ผู้พรั่งพร้อมด้วย เสนา
ราชพาหนะแล้ว เสวยอมตรสคือ อริยะสังจธรรมทั้ง ๔ ประการ
เป็นผู้นำสรรพสัตว์ให้ข้ามพ้นจากกิเลสและกองทุกข์

๒ มีพระพุทธเจ้า ๒๘ พระองค์ คือพระพุทธเจ้าผู้ทรง
พระนามว่า ตัณหังกร เป็นพระพุทธเจ้าจอมมุณีลำดับที่ ๑ จาก
ทั้งหมด ๒๘ พระองค์ นั้น

๓ ข้าพระพุทธเจ้าขออัญเชิญมาประดิษฐานเหนือเศียร
เกล้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์ปัจจุบันพุทธโคดม
ประดิษฐานอยู่บนศิรัษะ พระธรรมอยู่ที่ดวงตาทั้งสอง พระ
สงฆ์ผู้เป็นอากรบ่อเกิดแห่งสรรพคุณ อยู่ที่อก

๔ พระอนุรุทธะอยู่ที่ใจ พระสารีบุตรอยู่เบื้องขวา พระ
โมคคัลลาน์อยู่เบื้องซ้าย พระอัญญาโกณฑัญญะอยู่เบื้องหลัง

๕ พระอานนท์ กับพระราหุลอยู่หุบขวา พระกัศสสะปะ กับ
พระมหานามะอยู่ที่หุบซ้าย

๖ พระมุณีผู้ประเสริฐ คือ พระโสภิตะผู้สมบูรณ์ด้วยสิริ
ดังพระอาทิตย์ส่องแสงอยู่ที่ทุกเส้นขน ตลอดจนร่างทั้งข้างหน้า
และข้างหลัง

ฉบับถูกต้องตรวจสอบตามไวยากรณ์ โดยพระครูวิสุทธิโสภณ (เที่ยง ป.ธ. ๙)

๑ **อาสูง** เป็นพหูพจน์ **อานันทธะราหุลา** จึงเข้าพหูพจน์ตาม ส่วนมากพิมพ์เป็น
อาสูง อานันทธะราหุโล ซึ่งผิดไวยากรณ์

๒ **เอตาสีติ** = **เอเต + อะสีติ** เป็นโลปสระสนธิ ลบ **เอ** ที่ **เต** ที่มะ **อะ** เป็น **อา**
จึงเป็น **เอตาสีติ**

๓ **ชินะ + อาณา** = **ชินานา** แปลว่า อำนาจของพระพุทธเจ้าผู้ทรงชัย

๔ **อ่านว่า มะฮีตะเล**

๗. กุมาระกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตตะวาทะโก
 โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง ปะติฏฐาสี คุณากะโร
๘. ปุณโณ อังคุลิมาโล จะ อุปาลี นันทะสีวะลี
 เถรา ปัญจะ อิเม ชาตา นะลาเต ติละกา มะมะ
๙. เสสาสีติ มะหาเถรา วิชิตา ชินะสาวะกา
 เอเตสีติ^๒ มะหาเถรา ชิตะวันโต ชีโนระสา
 ชะลันตา สีละเตเชนะ อังคะมังคะสุ สันฐิตา
๑๐. ระตะนัง ปุระโต อาสิ ทักขิणे เมตตะสุตตะกัง
 ระชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ วาเม อังคุลิมาละกัง
๑๑. ชันธะโมระปะริตตัญจะ อาฎานาฎิยะ สุตตะ กัง
 อากาเส ฉะทะนัง อาสิ เสสา ปาการะสันฐิตา
๑๒. ชินาณา^๓ ะระรัง ยุตตา สัตตปปาการะลังกะตา
 วาตะปะตตะ ทิสัญชาตา พาหิรัช ฉัตตูปัททะวา
๑๓. อะเสสา วินะยัง ยันตุ อะนันตะชินะเตชะสา
 ะสะโต เมสะกิจเจนะ สะทาสัมพุททะ ปัญชะเร
๑๔. ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ วิหะรันตัง มะหิตะเล^๔
 สะทาปาเลนตุ มัง สัพเพ เต มะหาปุริสาสะภา
๑๕. อิจเจวะมันโต สุกุตโต สุรักโข
 ชินานุภาเวนะ ชิตูปัททะโว
 อัมมานุภาเวนะ ชิตารสังโข
 สังฆานุภาเวนะ ชิตันตะรายโ
 สัทธัมมานุภาวะปาลีโต จะรามิ ชินะปัญชะเรติ.

๗ พระเถระกุมาระกัสสะปะผู้แสวงบุญทรงคุณอันวิเศษ มีวาเทอันวิจิตรไพเราะอยู่ปากเป็นประจำ

๘ พระปูลุณณะ พระอังคฺลิมาล พระอุบาลี พระนันทะ และพระ สีวะลี พระเถระทั้ง ๕ นี้ จึงปรากฏเกิดเป็นกระแจะจุณเจิมที่หน้าผาก

๙ ส่วนพระอสีติมหาเถระที่เหลือ ผู้มีชัยและเป็นพระโอรส เป็นพระสาวกของพระพุทธเจ้าโคดมผู้ทรงชัย แต่ละองค์ล้วน รุ่งเรือง ไพโรจน์ด้วยเดชแห่งศีล ให้ดำรงอยู่ทั่วอวยะน้อยใหญ่

๑๐ พระรัตนสูตรอยู่เบื้องหน้า พระเมตตาสูตรออยู่เบื้องขวา พระอังคฺลิมาลปริตรอยู่เบื้องซ้าย พระธชัคคะสูตรอยู่เบื้องหลัง

๑๑ พระขันธปริตร พระโมรปริตร และพระอาฏานาฎิยสูตร เป็นเครื่องกางกั้นดุจหลังคาอยู่บนนภากาศ

๑๒ อนึ่งพระชินเจ้าทั้งหลายนอกที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ผู้ประกอบพร้อมด้วยกำลังนานาชนิดมีศีลาทีคุณอันมั่นคง คือสัตตะปราการเป็นอาภรณ์มาตั้งล้อมเป็นกำแพงคุ้มครองเจ็ดชั้น

๑๓ ด้วยเดชานุภาพแห่งพระอนันตชินเจ้า ไม่ว่าจะทำกิจการใด ๆ เมื่อข้าพระพุทธเจ้าเข้าอาศัยอยู่ในพระบัญญัติ วงกรงล้อม แห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอโรคอุปัทวะทุกข์ ทั้งภายนอก และภายใน อันเกิดแต่โรคร้าย คือโรคลม และโรคตีกำเร็บ เป็นต้น เป็นสมุฏฐานจงกำจัดให้พินาศไปอย่าได้เหลือ

๑๔ ขอพระมหาบุรุษผู้ทรงพระคุณอันล้ำเลิศทั้งปวงนั้น จงอภิบาลข้าพระพุทธเจ้าผู้อยู่ในภาคพื้นท่ามกลางพระชินบัญญัติ ข้าพระพุทธเจ้าได้รับการคุ้มครองปกป้องรักษาภายในเป็นอันดีขณะนี้แล

๑๕ ข้าพระพุทธเจ้า ได้รับการอภิบาลด้วยคุณานุภาพแห่ง สัทธรรม จึงชนะเสียได้ซึ่งอุปัทวะอันตรายใด ๆ ด้วยอานุภาพแห่งพระชินะพุทธเจ้าชนะข้าศึกศัตรู ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรม ชนะอันตรายทั้งปวง ด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ ขอข้าพระพุทธเจ้า จงได้ปฏิบัติและรักษาดำเนินไปโดยสวัสดิ เป็นนิจนิรันดร เทอญ.

ธัมมะจักกัปปะวัตตะนะสุตตัง (ย่อ)

ภูมมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 จาตุम्मหาราชิกา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง,
 จาตุम्मหาราชิกานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 ตาวะติงสา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง,
 ตาวะติงसानัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 ยามา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง,
 ยามานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 ตุสิตา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง,
 ตุสิตานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 นิมมานะระตี เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง,
 นิมมานะระตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 ประระนิมิตะวะสะวัตตี เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง,
 ประระนิมิตะวะสะวัตตีนัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 ฬัรฺหะปะริสัชชา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง,
 ฬัรฺหะปะริสัชชานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 ฬัรฺหะปะโรหิตา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง,
 ฬัรฺหะปะโรหิตานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 มะหาฬัรฺหมา เทวา สัททะมะนุสสาเวสูง,

มหา พรัหมานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 ประริตตภา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง,
 ประริตตภาณัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 อัปปะมาณภา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง,
 อัปปะมาณภาณัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 อาภัสสะรา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง,
 อาภัสสะรานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 ประริตตะสุภา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง,
 ประริต ตะสุภาณัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 อัปปะมาณะสุภา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง,
 อัปปะมาณะสุภาณัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 สุกะภินฺหะกา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง,
 สุกะภินฺหะกาณัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 เวหฺปพะลา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง,
 เวหฺปพะลานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 อะวิหา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง,
 อะวิหานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 อะตฺปปา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง,
 อะตฺปปานัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 สุทฺตสา เทวา สัททมะนุสสาเวสูง,
 สุทฺตसानัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 สุทฺตสี เทวา สัททมะนุสสาเวสูง,

สุตัสสินัง เทวานัง สัททัง สุตฺวา
 อะกะนิฏฺฐะกา เทวา สัททมะนุสสาเวสุง,
 เอตัมภะคะวะตา พาราณะสิยัง อิติปะตะเน
 มิคะทาเย อะนุตตะรัง อัมมะจักกัง ปะวัตติตัง อัมปะ
 ฎิวัตติยัง สะมะเณนะ วา พราหมะเณนะ วา เทเวนะ
 วา มาเรนะ วา พรหมฺนา วา เกนะจิ วา โลกัสมินติ.

อะภะยะปริตตะคาถา (ยันทูน)

[แก้บาปพระเคราะห์]

ยันทูนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ โย จามะนาไป
 สะกุนฺสสะ สัทโท ปาปคคะโท ทุสสุปินัง อะกันตัง
 พุทธานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ,

ยันทูนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ โย จามะนาไป
 สะกุนฺสสะ สัทโท ปาปคคะโท ทุสสุปินัง อะกันตัง
 อัมมานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ,

ยันทูนนิมิตตัง อะวะมังคะลัญจะ โย จามะนาไป
 สะกุนฺสสะ สัทโท ปาปคคะโท ทุสสุปินัง อะกันตัง
 สังฆานุภาเวนะ วินาสะเมนตุ.

[สัปดาห์ (ให้อายุยืน)]

สัปดาห์ว่า พุทธะระตะนัง	ไอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
หิตัง เทวะมะนุสสานัง	พุทฺธะเตเชนะ โสตถิณา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	ทุกขา วุปะสะเมนตุ เม
สัปดาห์ว่า อัมมะระตะนัง	ไอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
ปะริหาหุปะสะมะนัง	อัมมะเตเชนะ โสตถิณา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	ภะยา วุปะสะเมนตุ เม
สัปดาห์ว่า สังฆะระตะนัง	ไอสะถัง อุตตะมัง ะรัง
อาหุเนยยัง ปาหุเนยยัง	สังฆะเตเชนะ โสตถิณา
นัสสันตูปัททะวา สัพเพ	โรคา วุปะสะเมนตุ เม.

คาถาบูชาดวงชาตา

(คาถานี้ใช้สวดเพื่อบูชาดวงชะตาของตนเอง)

นะโม เม สัพพะเทวานัง	สัพพะคะระหะ จะ เทวานัง
สุริยัญ จะ ปะมูญจะถะ	สะสิ ภูมโม จะ เทวานัง
วุธโร ลากัง ภาะวิสสะติ	ชีโว สุกะโร จะ มะหาลากัง
โสโร ราชูเกตุ จะ มะหาลากัง	สัพพะภะยัง วินาศสันติ
สัพพะทุกขัง วินาศสันติ	สัพพะโรคัง วินาศสันติ
ลักขะณา อะหัง วันทาமி สัพพะทา	สัพเพ เทวา มังปาละยันตุ
สัพพะทา เอเตนะ มังคะละเตเชนะ	สัพพะโสตถิ ภะวันตุ เม.

พุทธมนต์ แก้วสารพัดนึก

● พุทธะรัตตะนัง อัมมะรัตตะนัง สังฆะรัตตะนัง
อาราธนานันัง สะระนังคัจฉามิ

● อิติปิโส โสปีติอิ อิติพุทโธ อิติธัมโม อิติสังโฆ นะ
อะนะวะยะ มะอะอุ นะโมพุทธาเยะ ยะธาพุทโมนะ

● ปัญจะมหาพระพุทธีง สัพพัญญุตญาณัง พระ
ธัมมัง โลกุตตะรัง วะลัง พระสังฆัง มัคคะพะละ

พุททะสาวะกัง รัตตะนะตะยังยัง เอตัสสะ
พระพุททะอานุกาเวนะ สัพพะฌานัง ยาวะชีวัง
พระพุทธีง สะระณัง คัจฉามิ

● อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง คุณณัง มะอะอุ
นะโมพุทธาเยะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง วิชชา มะอะอุ
นะโมพุทธาเยะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง พะลัง มะอะอุ
นะโมพุทธาเยะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง เตชัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง วิริยัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง สิทธิ มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง กัมมัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง ธัมมัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง สัจจัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง นิพพานัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง โมกขัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง คุยหะกัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง ทานัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง สีลัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง ปัญญา มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง นิกขัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง ปุญญัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง ภาคะยัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง ตัปปัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง ยะสัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง สุกขัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง สิริ มะอะอุ นะ
 โมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง รูปัง มะอะอุ
 นะโมพุทธานะ

อิติปิโสภะคะวา เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตติโหนตุ
 ชัยยะมังคะลัง มหาพระธัมมะ สาวัง จะตุวิสติ เทสะ
 นังมะ อะอุ นะโมพุทธานะ ●

- อิติปาระมิตตาดิงสา อิติ สัพพะัญญุมะคะตา
อิติโพธิมะนุปปัตโต อิติ ปีโสจะเตนะโม ●
- นะโมพุทธาเยปะ มะอะอุ อุอะมะทุกขัง อะนิจ
จัง อะนัตตา ยาวะตัสสะ หาโย โมนะ
อุอะมะ ปะยะธาพุทโมนะ มะอะอุ อุอะมะ ทุก
ขัง อนิจจัง อะนัตตา อะหังวันทา นะโมพุทธาเยปะ
นะอะกะติ นิสะระณะ ปัญจะมะหาพระพุทธัง
มะอะอุ ทุกขัง อะอุมะ อะนิจจัง อุมะอะ อนัตตา ตะ
ถาคะตัสสะ ธาระณะ ปริตตัง มะหานุภาวัง มะหาเต
ขัง ปัญจะมะหาพระสัพพะัญญุพุทธัง โลกะนาถัง อะหัง
วันทามิ สัพพะทา ●

(บทสวดมหามนต์นี้ เป็นพระพุทธรูปอันศักดิ์สิทธิ์
สรรเสริญมหาสัพพะัญญุพุทธรูปปัญญาฤทธิ์ เป็นมหาพุทธรูปอัน
อันยิ่งใหญ่ กล่าวสาธยายหัวใจพระวินัยปิฎก พระสุตตปิฎก
พระอภิธรรมปิฎก พระเจ้า ๕๐๐ ชาติ พระเจ้า ๑๐ ชาติ หัวใจ
อิตปิโส ล้วนเป็นการเพิ่มบารมี บุญกุศล เป็นเกาะแก้ว เกาะเพชร
คุ้มครองป้องกันแก่ผู้สวดมนต์ภาวนา จะได้อานิสงส์มาก เกิด
บุญญาवासนาทันตาเห็นตามปรารถนา)

“พระนิพพานมิใช่ผู้รู้ เหนือผู้รู้ไปจนไม่มีที่หมาย”

(หลวงปู่หล้า เขมปัตโต วัดบรรพตคีรี (ภูจ้อก้อ) จ.มุกดาหาร)

คำอาราธนาและคำถวายทาน

คำอาราธนาศีล ๕

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ,
ติสระระณณะ สะหะ, ปัญจะสีลานิ ยาจามะ

ทุติยัมปิ, มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง
รักขะณัตถายะ, ติสระระณณะ สะหะ, ปัญจะ สีลานิ
ยาจามะ

ตะติยัมปิ, มะยัง ภันเต, วิสุง วิสุง
รักขะณัตถายะ, ติสระระณณะ สะหะ, ปัญจะ สีลานิ
ยาจามะ.

คำสมาทานศีล ๕

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

(ว่า ๓ จบ)

พุทธัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ธัมมัง	สละระณัง	คัจฉามิ
สังฆัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ พุทธัง	สละระณัง	คัจฉามิ

ทุติยัมปิ	ธัมมัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	สังฆัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ตະติยัมปิ	พุทฺธัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ตະติยัมปิ	ธัมมัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ตະติยัมปิ	สังฆัง	สละระณัง	คัจฉามิ

เมื่อพระสงฆ์ว่า “ติสละระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง”

พึงรับพร้อมกันว่า “อามะ ภาันเต”

๑. ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สละมาทียามิ.
๒. อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สละมาทียามิ.
๓. กาเมสุมิจจาจारा เวระมะณี สิกขาปะทัง
สละมาทียามิ.
๔. มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สละมาทียามิ.
๕. สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา
เวระมะณี สิกขาปะทัง สละมาทียามิ.

อิมานิ ปัญจะ สิกขาปะทานิ

สีเลนะ สุคะติง ยันติ สีเลนะ โภคะสัมปะทา
สีเลนะ นิพพุติง ยันติ ตัสมา สีลัง วิโสธะเย.

คำอาราธนาศีล ๘

มะยัง ภันเต ทิสระระณณะ สะหะ, อัญฺฐะ
สีลานิ ยาจามะ,

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต, ทิสระระณณะ
สะหะ, อัญฺฐะ สีลานิ ยาจามะ,

ตติยัมปิ มะยัง ภันเต, ทิสระระณณะ
สะหะ, อัญฺฐะ สีลานิ ยาจามะ.

คำสมาทานศีล ๘

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ.

(ว่า ๓ จบ)

	พุทฺธัง	สละระณัง	คัจฉามิ
	ธัมมัง	สละระณัง	คัจฉามิ
	สังฆัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	พุทฺธัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	ธัมมัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ทุติยัมปิ	สังฆัง	สละระณัง	คัจฉามิ
ตติยัมปิ	พุทฺธัง	สละระณัง	คัจฉามิ

ตะตียัมปิ อัมมัง สระระณัง คัจฉามิ

ตะตียัมป สังขัง สระระณัง คัจฉามิ

เมื่อพระสงฆ์ว่า “ติสระระณะคะมะนัง นิฏฐิตัง”

พึงรับพร้อมกันว่า “อามะ ภัันเต”

๑. ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สะมาதியามิ.

๒. อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สะมาதியามิ.

๓. อะพรัหฺมะจะรียา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สะมาதியามิ.

๔. มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สะมาதியามิ.

๕. สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา
เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาதியามิ.

๖. วิกาละโภชะนา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สะมาதியามิ.

๗. ัจจะคีตะวาทิตะ วิสุกะทัสสะนา มาลา-
คันธะวิเลปะนะ ธาระณะ มัณฑะนะ วิภูสะนัฏฐานา
เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาதியามิ.

๘. อุจจาสะยะนะมะหาสะยะนา เวระมะณี
สิกขาปะทัง สะมาதியามิ.

อิมานิ อัญญะ สิกขาปะทานิ สะมาதியามิ
 อิมานิ อัญญะ สิกขาปะทานิ สะมาதியามิ
 อิมานิ อัญญะ สิกขาปะทานิ สะมาதியามิ
 (สีเลนนะ สุคะติง ยันติ สีเลนนะ โภคะสัมปะทา
 สีเลนนะ นิพพุติง ยันติ ตัสมา สีลัง วิโสธะเย.)
 กราบพร้อมกัน ๓ ครั้ง

คำอาราธนาธรรม

พรหม จะ โลกาธิปะติ สะหัมปะติ,
 กัตถัญชะลี อันธิวะรัง อะยาจะณะ,
 สันตีธะ สัตตาปปะระชัคคะชาติกา,
 เทเสตุ ธัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง.

ท้าวสหัมบดี ผู้เป็นอธิบดีแห่งพรหมโลก ได้กระทำอัญชลี แล้วทูลวิงวอนขอพระพุทธรเจ้าโคดมผู้ประเสริฐว่า สัตว์ผู้มีอริส ในดวงตาน้อยมีอยู่ในโลกนี้ ขอพระองค์โปรดแสดงธรรม อнуเคราะห์ด้วยเถิด.

“เมื่อสิ่งเหล่านี้ มีอยู่ในเราแล้ว เรื่องของมันก็คือ ทำให้เห็น
 แจ้งออกมา ไม่ใช่เที่ยววิ่งแสวงหา”

(ท่านเว่ยหล่าง พระสังฆปริณายก องค์ที่ ๖ ในนิกายเซน)

คำอาราธนาพระปริตร

วิบัติปิฎพาหายะ สัพพะสัมปตติสิทิยา
 สัพพะทุกขะวินาสายะ ประริตตัง พัรุถะ มังคะลัง
 วิบัติปิฎพาหายะ สัพพะสัมปตติสิทิยา
 สัพพะภะยะวินาสายะ ประริตตัง พัรุถะ มังคะลัง
 วิบัติปิฎพาหายะ สัพพะสัมปตติสิทิยา
 สัพพะโรคะวินาสายะ ประริตตัง พัรุถะ มังคะลัง.

(คำแปล) ขอพระคุณเจ้าโปรดสวดพระปริตรอันเป็นมงคล เพื่อป้องกันความวิบัติ เพื่อสำเร็จสมบัติทุกประการ เพื่อให้ทุกข์ ภัย โรค อันตรายใด ๆ ทุกชนิดจงพินาศไป.

วันทาพระ

อุกาสะ วันทามิ ภันตะ, เจติยัง สัพพัง สัพพัญ
 สุวาเน สุปะติญญิตัง, สารีริกะธาตุ มะหาพไอิง พุทธะร
 ปิง สะกะลัง สะทา, กายะสา วะจะสา มะนะสา, เจวะ
 วันทาเมตะ ตะถาคะตะ, สะยะเนอ อาสะเน สุวาเน คะมะ
 เนอ, จาปี สัพพะทา,

วันทามิ ภัันเต, สัพพัง อะปะราธัง ขะมะถะ เม
 ภัันเต, มะยาอะคัง ปุญญัง สามินา อะนุโมทิตัพพัง, สา
 มินา กะตัง ปุญญัง มัยหัง ทาทัพพัง, สาธุ, สาธุ, สาธุ,
 อะนุโมทามิ. (กราบ ๓ ครั้ง)

คำขอขมาโทษพระรัตนตรัย

รัตตะนัตตะเย ปะมาเทนะ ทวารัตตะเยนะ
 กะตัง สัพพัง อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภัันเต (ว่า ๓ ครั้ง)
 (ถ้าขอผู้เดียว เปลี่ยน ขะมะตุ โน เป็น ขะมะถะ เม)

คำขอขมาโทษพระอาจารย์

(ผู้ขอว่า) อัจจะริเย ปะมาเทนะ ทวารัตตะเยนะ
 กะตัง สัพพัง อะปะราธัง ขะมะตุ โน ภัันเต
 (อาจารย์รับว่า) อะหัง ขะมามิ ตุมเหหิปี เม ขะमितัพพัง
 (ถ้าขอผู้เดียว เปลี่ยน ตุมเหหิปี เป็น ตะยาปี)
 (ผู้ขอว่า) ขะมามะ ภัันเต
 (ถ้าขอผู้เดียว เปลี่ยน มะ เป็น มิ)

คำขอบวชชีพรามณ์

เอสาหัง ภันเต, สุจิระปะรินิพพุตัมปิ, ตัง
ภะคะวันตัง สะระณัง คัจฉามิ, ธัมมัญจะ ภิกขุ
สังฆ์ญจะ, ปัพพัชชัง มัง ภันเต, สังโฆ ธาเรตุ, อช
ชะตคเค ปาณเปตัง, สะระณัง คะตัง.

(คำแปล) ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอถึงสมเด็จพระผู้
มีพระภาคเจ้า แม้เสด็จดับขันธปรินิพพานนานแล้ว กับทั้งพระ
ธรรมและพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะที่พึ่งที่ระลึก ขอพระสงฆ์จงจำ
ข้าพเจ้าไว้ว่า เป็นผู้บวชในพระธรรมวินัย ผู้ถึงรัตนตรัยเป็นสรณะ
(ตลอดชีวิต) ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เทอญ.

คำบอกลาสิกขาชีพรามณ์

ปณทะรังคะ ปัพพะชิตะ อัญญะ สิกขาปะทานิ
ปัจจักขามิ คิหิติ มัง ธาเรถะ

(คำแปล) ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอลาสิกขาบททั้ง ๘
จากนักบวชผู้มุ่งชาวห่มขาว ขอท่านทั้งหลายจงจำข้าพเจ้าไว้ว่า
เป็นคฤหัสถ์ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป.

“นรกมันก็อยู่ที่นี่ พระนิพพานก็อยู่ที่นี่ อย่าไปค้นที่อื่น
อย่าไปพิจารณาที่อื่น ให้ค้นที่สภนธ์กายของตน”
(หลวงปู่ขาว อนาลโย วัดถ้ำกลองเพล อ.เมือง จ.หนองบัวลำภู)

คำถวายมตกภัต อุทิศเพื่อผู้ตาย

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (กล่าว ๓ จบ)

อิmani มะยัง ภันเต, มะตะกะภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆ์สสะ, โอนเณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังเ, อิmani มะตะกะภัตตานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมหากัญเจะ, มาตาปิตุอาทีนัญเจะ, ญาตะกานัง, กาละกะตานัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ สุขายะ.

(คำแปล) ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอ น้อมถวายมะตะกะภัตตาทหาร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แต่ พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับมะตะกะภัตตาทหาร กับทั้ง บริวารทั้งหลายนี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และ ความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย แก่ญาติของข้าพเจ้าทั้งหลาย มี มารดาบิดาเป็นต้นด้วย แก่... (ออกชื่อผู้ที่จะอุทิศไปให้) ผู้ล่วง ลับไปแล้วด้วยสิ้นกาลนานเทอญ.

คำถวายสลากภัต

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (กล่าว ๓ จบ)

เอตานิ มะยัง ภันเต สะลากะภัตตานิ, สะปะริวารานิ, อะสุกัฏฐานะ, ฐะปะตานิ, ภิกขุสังฆ์สสะ, โอนเณ

ชะยามะ, สาธุโน ภันเต, ภิกขุสังฆเ, เอตานิ, สะลากะ
 ภัตตานิ สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัมหากัง, ทีฆะ
 รัตตัง, หิตายะ สุขายะ.

(คำแปล) ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ สลากภัตตอาหารกับทั้ง
 บริวารทั้งหลายซึ่งตั้งไว้ ณ ที่โน้นนั้น ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอโน้ม
 ถวายแก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ซึ่งสลากภัตตา
 หารกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านั้น ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อ
 ประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ.

คำถวายข้าวสาร

นะโม ตัสสะ ณะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (กล่าว ๓ จบ)

อิmani มะยัง ภันเต, ตัณฑุลานิ, สะปะริวารานิ,
 ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุโน ภันเต, ภิกขุสังฆเ,
 อิmani, ตัณฑุลานิ, สะปะริวารานิ, ปะฏิคคัณหาตุ, อัม
 หากัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.

(คำแปล) ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอ
 โน้มถวายข้าวสารกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แก่พระภิกษุสงฆ์
 ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ข้าวสารกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้
 ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ และความสุข แก่ข้าพเจ้า
 ทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ.

คำถวายผ้าอาบน้ำฝน

นะโม ตัสสะ ภคคะวัต อระระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (กล่าว ๓ จบ)

อิmani มะยัง ภันเต, วัสสิกะสาฎิกานิ, สะปะริวารานิ, ภิกขุสังฆ์สสะ, โอิโณชะยามะ สาธุโน ภันเต, ภิกขุสังเ, อิmani, วัสสิกะสาฎิสะปะริวารานิ, ปะฎิคคัณฑาตุ, อัมหากัญเจะ, มาตาปิตุอาทินัญเจะ, ญูตะกานัง, ทีชะรัตตัง, หิตายะ สุขายะ.

(คำแปล) ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอ น้อมถวายผ้าอาบน้ำฝนกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับผ้าอาบน้ำฝนกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย แก่ญาติทั้งหลาย มิมีมารดาบิดาเป็นต้นด้วย สิ้นกาลนานเทอญ.

คำถวายผ้ากฐิน

นะโม ตัสสะ ภคคะวัต อระระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (กล่าว ๓ จบ)

อิมัง ภันเต, สะปะริวารัง, กะฐินะจีวะระหุสสัง, ภิกขุสังฆ์สสะ, โอิโณชะยามะ, สาธุโน ภันเต, ภิกขุสังเ, อิมัง, สะปะริวารัง, กะฐินะจีวะระหุสสัง, ปะฎิคคัณฑา

ตุ, ประภูคคะเหตวา จะ, อิมินา ทุสเสนะ, กะฐินัง อัตถะ
ระตุ, อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.

(คำแปล) ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอ
น้อมถวาย ผ้ากฐินจีวรกับทั้งบริวารนี้ แก่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระ
ภิกษุสงฆ์จงรับผ้ากฐินจีวร กับทั้งบริวารนี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย
ครั้นรับแล้วจงกรานกฐิน ด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์ และความสุข
แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ.

คำถวายผ้าป่า

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (กล่าว ๓ จบ)

อิมานิ, มะยัง ภันเต, ปังสุกุละจีวะรานิ, สะปะริ
วารานิ, ภิกขุสังฆัสสะ, โอโณชะยามะ, สาธุ โน ภันเต,
ภิกขุสังเฆ, อิมานิ ปังสุกุละจีวะรานิ, สะปะริวารานิ ปะ
ภูคคัณหาตุ, อัมหากัง, ทีฆะรัตตัง, หิตายะ, สุขายะ.

(คำแปล) ข้าแต่พระภิกษุสงฆ์ผู้เจริญ, ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอ
น้อมถวาย, ซึ่งผ้าบังสุกุลจีวร, กับทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้,
แก่พระภิกษุสงฆ์, ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ, ซึ่งผ้าบังสุกุลจีวร, กับ
ทั้งเครื่องบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย, เพื่อ
ประโยชน์, และความสุข, แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย, สิ้นกาลนานเทอญ.

คำถวายเสนาสนะ พร้อมด้วยบริวาร

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (กล่าว ๓ จบ)

อิมัง ภันเต สะปะริวารัง เสนาสนะนัง อัมเหหิ
การาปิตัง อาคะตানাคะตัสสะ สังฆัสสะ โอโณชะยามะ
สาธู โน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง เสนาสนะนัง ปะ
ฏิกคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

(คำแปล) ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ที่อยู่กับทั้งบริวารเครื่อง
ใช้สอยในเสนาสนะนี้ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ได้สร้างประดิษฐาน
เสร็จแล้ว ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายที่อยู่ กับทั้งบริวาร
เครื่องใช้สอยในเสนาสนะนี้ แต่พระสงฆ์จากทิศซึ่งมาแล้วและ
ยังมีได้มา สาธู ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ขอพระสงฆ์จงรับที่อยู่กับทั้ง
บริวารเครื่องใช้สอยในเสนาสนะนี้ของข้าพเจ้าทั้งหลายเพื่อ
ประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนาน เทอญ.

คำภาวนาเวลาไปเยี่ยมศพ

อะวัสสัง มะยา มะริตัพพัง.

หมายเหตุ : คำว่า “อิมินา” ทุกแห่ง ให้เมื่อของถวายได้คงอยู่เบื้องหน้าของพระสงฆ์
แล้ว ถ้าของที่ถวายได้คงอยู่ที่อื่น เช่น จีวรพาดอยู่บนต้นไม้ แต่กล่าวคำถวาย ณ
ธรรมศาลา ดังนี้ ให้ใช้คำ “เอตานิ” แทน “อิมินา” ทุกแห่ง

คำภาวนาเวลารดน้ำศพ

- (แบบที่ ๑) กายะกัมมัง, วจีกัมมัง, มะโนกัมมัง,
อะโหสิกัมมัง, สัมพะปาปัง, วินัสสะตุ.
(แบบที่ ๒) อิหัง, มะตะกะสะรีรัง, อุทะกัง,
วียะ สิญฺจิตัง, อะโหสิกัมมัง.

คำภาวนาเวลาทอดผ้าหน้าศพ

นามะรูปัง อะนิจฺจัง นามะรูปัง ทุกขัง นามะรูปัง
อะนัตตา.

คำภาวนาเวลาจุดศพ

- (แบบที่ ๑) อะสุจิ อะสุกัง กัมมัฏฐานัง ภาเวติ.
(แบบที่ ๒) จุติ จุตัง อะระหัง จุตติ.
(แบบที่ ๓) อะยัมปิ โข เม กาโย เอวัง ภาวี เอวัง ธัมโม
เอวัง อะนะตีโต.

“สิ่งใดที่เรารู้เท่าทัน สิ่งนั้นไม่สามารรถที่จะดึงใจของเราไป

ทรมาณให้เกิดทุกข์ขึ้นได้”

(หลวงพ่อพุทธ สุานโย อ.เมือง จ.นครราชสีมา)

คำแผ่เมตตาให้ตนเอง

- อะหัง สุขิโต โหมิ, ขอให้ข้าพเจ้ามีความสุข;
- อะหัง นิททุกโข โหมิ, ขอให้ข้าพเจ้าปราศจากความทุกข์;
- อะหัง อเวโร โหมิ, ขอให้ข้าพเจ้าปราศจากเวรและกรรม
- อะหัง อัပ္พะยาปัชโณ โหมิ, ขอให้ข้าพเจ้าปราศจากอุปสรรค
อันตรายทั้งปวง;
- อะหัง อະนินฺเฆ โหมิ, ขอให้ข้าพเจ้าปราศจากความยากลำบาก
อย่าได้มีความเดือดร้อนทุกข์กาย
ทุกข์ใจเลย;
- สุขี อัตตानัง ปรีหะรามิ. ขอให้ข้าพเจ้าจงมีสติสัมปชัญญะ
อยู่ทุกเมื่อ รักษากาย วาจา ใจ ให้
พ้นจากความทุกข์ภัยทั้งปวงเถิด.

คำแผ่เมตตาให้ผู้อื่น

อิทัง เม ปุญญะภาคัง สัพพะสัตตตานัง เทมะ.

ข้าพเจ้าขออุทิศส่วนบุญส่วนกุศล ที่ได้บำเพ็ญมาแล้ว
ในวันนี้ให้แก่ บิดามารดา ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ ท่านผู้มีพระคุณ
ท่านผู้มีบุญคุณตลอดถึงเจ้ากรรมนายเวร เทพบุตร เทพธิดา
ทุก ๆ พระองค์ ภูตผีปีศาจทั้งหลาย สรรพสัตว์ทั้งหลาย.

สัพเพ สัตตา,

อันว่าสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง, ที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ
ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น;

อะเวรา โหนตุ,

จงเป็นสุข ๆ เกิด อย่าได้มีเวรซึ่งกันและกันเลย;

อัพยาปัชฌา โหนตุ,

จงเป็นสุข ๆ เกิด อย่าได้พยาบาทเบียดเบียน
ซึ่งกันและกันเลย;

อนินฆา โหนตุ,

จงเป็นสุข ๆ เกิด อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย;

สุขี อัตตานัง ปะริหะรันตุ,

จงมีความสุขกาย สุขใจ รักษาตนให้รอดพ้นจากทุกข์ภัย
ทั้งสิ้นเทอญ.

“สติเป็นแก่นของกรรม แก่นของกรรมแท้อยู่ที่สติ

ให้พากันหัดทำให้ดี ครั้นมีสติแก่กล้าดีแล้ว ทำก็ไม่พลาด

คิดก็ไม่พลาด กุศลกรรมทั้งหลายจะเกิดขึ้น

เมื่อบุคคลอยู่กับสติแล้ว สติเป็นใหญ่ สติกำลังดีแล้ว

จิตมันจึงรวม เพราะสติคุ้มครองจิต”

(หลวงปู่ขาว อนาลโย วัดถ้ำกลองเพล อ.เมือง จ.หนองบัวลำภู)

คำแผ่ส่วนกุศล (กรวดน้ำอุทิศ)

อิหัง เม มาตาปิตุณัง โหตุ สุขิตา โหนตุ มาตาปิตะโร,
 ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จ แก่มารดาบิดาของข้าพเจ้า
 ขอให้มารดาบิดาของข้าพเจ้า จงมีความสุข;

อิหัง เม ญาติินัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาติะโย,
 ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จ แก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า
 ขอให้ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า จงมีความสุข;

อิหัง เม ครูปัชฌายาจารย์านัง โหตุ สุขิตา โหนตุ
 ครูปัชฌายาจารย์า,

ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จ แก่ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ของ
 ข้าพเจ้า ขอให้ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ของข้าพเจ้า จงมีความสุข;

อิหัง สัพพะเทวะตานัง โหตุ สุขิตา โหนตุ สัพเพ เทวา,
 ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จ แก่เทวดาทั้งหลาย ขอให้เทวดา
 ทั้งหลาย จงมีความสุข;

อิหัง สัพพะเปตานัง โหตุ สุขิตา โหนตุ สัพเพ เปตา,
 ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จ แก่เปรตทั้งหลาย ขอให้เปรต
 ทั้งหลาย จงมีความสุข;

อิหัง สัพพะเวรีนัง โหตุ สุขิตา โหนตุ สัพเพ เเวรี,
 ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จ แก่เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลาย
 ขอให้เจ้ากรรมนายเวรทั้งหลาย จงมีความสุข;

อิหัง สัพพะสัตตตานัง โหตุ สุขิตา โหนตุ สัพเพ สัตตา.

ขอส่วนบุญนี้จงสำเร็จ แก่สัตว์ทั้งหลาย ขอให้สัตว์
ทั้งหลาย จงมีความสุข.

คำกรวดน้ำแบบสั้น

อิหัง เม ญาตินัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย.

(คำแปล) ขอบุญนี้จงสำเร็จ แก่ญาติทั้งหลาย ของข้าพเจ้าเถิด
ขอญาติทั้งหลายจงเป็นสุข ๆ เถิด.

คำอธิษฐาน

ข้าพเจ้า, ขอตั้งสัจจะอธิษฐาน, ขออำนาจ, แห่งบุญ
กุศลที่ได้บำเพ็ญแล้ว, ในวันนี้, จงเป็นพลวปัจจัย, เป็นนิสัยตาม
สง, ให้เกิดปัญญาญาณ, ทั้งชาตินี้และชาติหน้า, ตลอดชาติ
อย่างยิ่ง, จนถึงความพ้นทุกข์, คือนิพพาน เถอญ.

“คนทั้งหลายเขาก็อยู่กับทุกข์ ๆ ๆ ทั้งนั้น แต่ไม่รู้จักทุกข์

จึงพ้นจากทุกข์ไม่ได้”

(ท่านพ่อเพ็ญ โชติโก วัดธรรมสถิต อ.เมือง จ.ระยอง)

คู่มือปฏิบัติงาน

ศาสนพิธี

สังเขป

ข้อความเบื้องต้น

การทำกิจการงานทุกอย่าง ถ้าทำเป็นระเบียบย่อมเป็นที่น่าดู และเป็นเครื่องปลุกใจให้ได้รับความเข้มแข็งเบิกบาน หมั่นขวนที่เจริญแล้ว จึงมีความนิยมในเรื่องระเบียบ ระเบียบที่นิยมทำกันจนเป็นธรรมเนียมจึงได้เรียกว่า **พิธี**.

ทุก ๆ ศาสนา ต่างก็มีระเบียบที่จะพึงปฏิบัติ อันเกี่ยวแก่การบำเพ็ญกุศลในศาสนาที่ตนนับถือ เพราะฉะนั้น ระเบียบแห่งการบำเพ็ญกุศลในด้านศาสนา จึงเรียกว่า **ศาสนพิธี** และพิธีต่าง ๆ ที่ได้ประกอบขึ้นก็เป็นไปต่าง ๆ กัน เพราะเป็นไปตามความเชื่อถือ ในด้านพระพุทธศาสนาของเรา ก็มีนิยมนำเพ็ญหรือประกอบพิธี เช่นการบำเพ็ญกุศลบางอย่าง นิมนต์พระบ้าง เชิญแขกผู้มีเกียรติมาประชุมบ้าง แล้วบำเพ็ญทาน ดังนี้ เป็นต้น เมื่อปรารภเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้น ก็จัดประกอบพิธีบำเพ็ญกุศล เมื่อเป็นเช่นนี้ พิธีการบำเพ็ญกุศลในด้านพระพุทธศาสนาจึงมีมากอย่าง เมื่อรวมกล่าวโดยย่อ คงมี ๒ อย่าง คือ:-

๑. พิธีบำเพ็ญกุศลเกี่ยวแก่การมงคล เช่นโกนผมไฟ ตัดจุก แต่งงาน ทำบุญอายุ เป็นต้น

๒. พิธีบำเพ็ญกุศลเกี่ยวแก่การตาย เช่นทำบุญ ๗ วัน, ๕๐ วัน, ๑๐๐ วัน, เผา, ทำบุญอัฐิ เป็นต้น

ในพิธีนั้น ๆ เมื่อจะประกอบขึ้นต้องให้มีระเบียบเป็นไปตามความนิยม การงานจึงจะลุล่วงไปได้ด้วยความเรียบร้อย

ในที่นี้ จักได้กล่าวถึงระเบียบวิธีที่จะปฏิบัติงาน ในพิธีนั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางแห่งการปฏิบัติงาน

เมื่อจัดพิธีบำเพ็ญกุศลประเภทไหน เบื้องต้นต้องเตรียมสิ่งของเครื่องใช้ และจัดกิจอื่น ๆ ให้เสร็จเรียบร้อย ตั้งต้นแต่การนิมนต์พระเป็นลำดับไป.

๑. นิมนต์พระ ควรเขียนเป็นฎีกา เพื่อท่านจักได้ถือไว้เป็นหลักฐานกันลืม ข้อความที่เป็นหลักนั้นต้องแจ้งสถานที่, วัน, เดือน, ปี และเวลา พร้อมทั้งชื่อผู้นิมนต์ ถ้าเกี่ยวข้องกับงานศพ ต้องแจ้งให้ชัดเจนว่า ศพของใคร ใครเป็นผู้จัดทำ พร้อมทั้งบอกชื่อ ยศ บรรดาศักดิ์ ของผู้ตายนั้นด้วย ส่วนข้อความอื่น ๆ ก็ตามแต่ผู้นิมนต์จะพึงเขียนตามต้องการ แต่มีข้อที่ควรกำหนดจำถ้อยคำ ตามที่ได้นิยมใช้ ถ้านิมนต์เกี่ยวด้วยการมงคล พึงกล่าว “เจริญพระพุทฺธมณฑ” ถ้าเกี่ยวข้องกับศพ พึงกล่าว “สวดมนต์” อย่าให้สับสน ถ้านิมนต์ฉัน อย่าพึงใช้ถ้อยคำที่ขัดกับพระวินัยบัญญัติ เช่น ออกชื่อโภชนะว่า นิมนต์ฉันข้าว เป็นต้น การนิมนต์ออกชื่อโภชนะเช่นนั้น เมื่อพระรับนิมนต์ในเมื่อไม่มีสมัยที่ได้รับยกเว้นก็

เกิดอาบัติ จึงควรใช้คำที่ควร เช่นนิมนต์รับอาหารบิณฑบาตเข้าเพล หรือนิมนต์ฉันเช้า ฉันเพล ตามสมควร

จำนวนพระที่นิยมนิพนธ์ในพิธีนั้น ๆ มีกำหนดไม่สู้แน่นอนโดยสามัญ ๕,๗,๙,๑๐,๑๑ ในงานทั่วไป เว้นงานมงคลสมรส มงคลสมรสนิยมนิพนธ์ เช่น ๖,๘,๑๐ ส่วนในพระราชพิธีตั้งแต่ ๑๐ ขึ้นไป เช่น ๑๐,๒๐ เป็นต้น

อนึ่ง การนิมนต์พระในพิธีเกี่ยวกับการมงคล โดยมาก ไม่นิยมการขอสงฆ์ และไม่ถวายเป็นสังฆทานมีอยู่บ้างแต่เป็นจำนวนน้อย เช่นบางท่านทำบุญอายุไม่ต้องการทำเป็นพิธีใหญ่ก็ขอสงฆ์ไปถวายเป็นสังฆทาน ไม่มีการสวดมนต์เลี้ยวพระ

๒. จัดสถานที่ การงานที่เกี่ยวข้องด้วยพิธี มีการเชื่อเชิญบรรดาญาติมิตรมาประชุม รวมเรียกว่าเชิญแขก เมื่อเป็นเช่นนี้ เรื่องสถานที่เป็นสิ่งสำคัญต้องจัดทำให้สะอาดหมดจดตามสมควร ถ้าสามารถจัดตกแต่งด้วยเครื่องประดับตกแต่งอีกก็ได้ เมื่อไม่สามารถ เป็นเพียงแต่ปิดกวาดเช็ดดูให้ดูสะอาดตา เก็บงำสิ่งของอย่าทิ้งไว้ให้เกะกะกีดขวาง หรือนำเข้าจัดตั้งไว้ให้เป็นระเบียบ เช่นนี้ก็ได้

อนึ่ง ในบางแห่งมักนิยมการชิงม่านข้างฝาด้วยแท้จริงในเรื่องการชิงม่านข้างฝานั้น พึงทราบที่ไม่จำเป็นต้องชิงเสมอไป คุณค่าของการชิงม่าน ก็ดูเหมือนเป็นเพียงบังสิ่งไม่สะอาดตามข้างฝาเท่านั้น ถ้าเมื่อฝาสะอาดแล้วก็ไม่ต้องชิง เพราะการชิงม่านบังหลัง ในที่บางแห่งกลับปิดช่องลมให้อบอ้าว บางคราวปิดทางแสงสว่างที่จะเข้าให้มืด ไม่โปร่ง

การจัดทำสถานที่ให้สะอาดงดงาม ถือกันว่าเป็นมงคล และต้อนรับสิ่งเป็นมงคล ต้อนรับแขกผู้มาในงาน

๓. ปลูกตอพื้นสถานที่ พึงจัดปลูกตอพื้นด้วยเครื่องปลูกตอ เช่น พรหมหรือเสื่อตามสมควร เพื่อเป็นที่รับแขกที่มานั่งในงาน การปลูกตอไม่ใช่เพียงปลูกพอให้เต็มไปเท่านั้น ต้องมุ่งถึงความเหมาะสมและความสวยงามด้วย ถ้าเครื่องปลูกตอมีมาก สามารถปลูกให้เต็มสถานที่ประกอบพิธีได้ ก็ปลูกให้เต็ม พึงเลือกคัดดูสีสังฆานลวดลาย และขนาดให้พอเข้ากันได้ปลูกตอดับกันไปแต่มีข้อที่ควรกำหนดไว้คือ การปลูกตอตรงที่ต่อต้องให้ ด้านสูงทับด้านต่ำ อย่าให้ด้านต่ำทับด้านสูง ทางไหนสูง ทางไหนต่ำ ให้กำหนดทางด้านพระพุทธรูป และพระสงฆ์ประดิษฐานอยู่เป็นด้านสูง เพราะตามความนิยมโดยทั่วไป เกี่ยวด้วยการคารวะกัน ผู้ใหญ่นั่งสูงกว่าผู้น้อย ผู้น้อยไม่นั่งสูงกว่าผู้ใหญ่ พระก็ยังคงนั่งตามลำดับอาวุโส คือ พระราชาที่สูงและต่ำตามลำดับกันไป และยังมีข้อห้ามอยู่อีกว่า ห้ามพระผู้มีพระราชาสูง ซึ่งเรียกว่า พระเถระ นั่งห้ามอาสนะ คือนั่งเสียด้านต่ำที่ต่ำ พระผู้น้อยไม่อาจไปนั่งในที่สูงได้ และต่ำลงไปอีกก็ไม่มีที่นั่ง ชื่อว่าเป็นการปิดกั้นที่นั่งกันอยู่ในตัว และปรับอาบัติแก่ผู้น้อยซึ่งนั่งในลำดับที่สูงกว่าพระผู้ใหญ่ เว้นไว้แต่จะได้รับอนุญาต แม้ในหมู่คฤหัสถ์ที่มีจรรยาอันดีงาม ก็ยังนิยมการนั่ง การเดินเป็นไปตามลำดับผู้ใหญ่ผู้น้อยเช่นเดียวกัน การปลูกตอถ้าใช้ผืนต่ำซ้อนทับผืนอยู่ด้านสูง ผู้ที่นั่งในด้านต่ำก็ชื่อนั่งสูงกว่าผู้ใหญ่ เพราะฉะนั้นการปลูกตอจึงควรระวังให้มาก ถ้าเครื่องปลูกตอมีน้อยจะใช้ปูเป็นแห่ง ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้

๔. ปูลาดอาสนะพระสงฆ์ เมื่อได้ปูลาดพื้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว พึงปูลาดอาสนะสำหรับพระสงฆ์นั่งพระสงฆ์ที่นั่งในพิธี นิยมนั่งเรียงเป็นแถว ไม่ใช่ นั่งเป็นหมู่ จึงต้องลาดอาสนะให้ยาวไปเป็นแถวตามต้องการ กะให้พอเหมาะกับพระที่จะนั่ง อย่าให้ห่างกันจนเกินไป หรือเบียดเสียดจนเกินควร ดูแต่เพียงพอพอสบาย

อาสนะพระสงฆ์ พึงลาดทับลงบนอาสนะของคฤหัสถ์ อย่าให้เครื่องลาดที่คฤหัสถ์นั่ง ทับอยู่ข้างบน เพราะถ้าทับอยู่ข้างบน เมื่อนั่งลง ก็เชื่อว่านั่งสูงกว่าพระสงฆ์ ขาดการระในพระภิกษุสงฆ์ หรืออาสนะที่ใหญ่หรือยาวผืนเดียวกัน ให้พระนั่งในเอกเทศข้างหนึ่ง แม้เช่นนี้คฤหัสถ์ขึ้นนั่งร่วมอยู่ด้วยก็ไม่ควรเชื่อว่าขาดการระเช่นเดียวกัน ถ้าหากหญิงขึ้นนั่งอยู่บนอาสนะนั้นด้วยพระก็ต้องอาบัติ เพราะมีพระพุทธรูปบัญญัติห้ามภิกษุนั่งอาสนะเดียวกับหญิง แม้ว่าเป็นผืนใหญ่หรือยาวเท่าไร และนั่งไม่ใกล้กัน ก็ยังเชื่อว่านั่งอาสนะเดียวกัน เพราะฉะนั้น การจัดอาสนะสำหรับพระสงฆ์ จึงควรให้เป็นคนละส่วนกับคฤหัสถ์ เมื่อปูอาสนะของคฤหัสถ์แล้ว ควรปูอาสนะพระสงฆ์ให้ห่างออกไปเสียอีกส่วนหนึ่ง เว้นช่องว่างเล็กน้อยอย่าให้เกี่ยวกัน ถ้าเป็นเครื่องปูลาดที่กว้างใหญ่จะทำเช่นนั้นไม่ได้ พึงใช้อาสนะอื่นปูทับลงข้างบน ตามที่นิยมกันมักใช้ผ้าขาวหรือผ้าสีอื่น ๆ ก็ได้ ปูลาดทับลงข้างบนทำเช่นนี้ก็เชื่อว่ามิอาสนะคนละผืน ไม่ต้องร่วมกันกับคฤหัสถ์ ถ้าจัดให้ดังตามตกว่านี้ เมื่อลาดผ้ายาวลง

ผืนหนึ่งแล้ว ฟิงปูอาสนะเล็ก ๆ นั่งเฉพาะองค์ทับลงอีกชั้นหนึ่ง เช่นนี้ดีและดูงามด้วย เชื่อว่าเป็นการแสดงคารวะด้วย เมื่อลาดอาสนะเสร็จแล้ว ถ้ามีหมอนอิงก็ตั้งฟิงไว้ด้านหลังเฉพาะองค์ ๆ ที่กล่าวมานี้เป็นการจัดรับรองพระสงฆ์และแขกนั่งกับพื้น เมื่อจัดนั่งกับพื้น ไม่ควรนำเก้าอี้นั่งรับแขกมาตั้งในบริเวณนั้น เว้นแต่ตั้งเก้าอี้ไว้ในที่ต่ำกว่า เพราะถ้าพระสงฆ์นั่งอยู่กับพื้น คฤหัสถ์ขึ้นนั่งอยู่บนเก้าอี้ ถือกันว่าเสียมารยาทที่ดิงามอย่างยิ่งขาดคารวะในพระสงฆ์

สถานที่ทำพิธีจัดรับแขกด้วยเก้าอี้ อาสนะพระสงฆ์ก็ต้องยกเป็นอาสน์สงฆ์ขึ้น ให้มีความสูงกว่าเก้าอี้ หรือเสมอกันจึงควร แต่จะให้พระนั่งเก้าอี้ห้อยเท้าสวดมนต์ไม่ควร เพราะดูไม่งาม และเรื่องของพระนิยมนั่งราบ การยกอาสน์สงฆ์ให้พระนั่ง แม้จัดรับแขกนั่งกับพื้นก็มีนิยมนั่งอยู่เหมือนกัน

๕. จัดเครื่องรับรอง เมื่อจัดที่ปูลาดอาสนะเสร็จแล้ว ฟิงจัดเครื่องรับพระรับแขกต่อไป ตามประเพณีนิยมของไทย เครื่องรับรองมีมากอย่าง จักกล่าวเฉพาะที่เป็นหลักใหญ่ ๆ เมื่อสามารถอย่างไร ฟิงจัดตามความประสงค์

เครื่องรับรองพระหรือแขกทั่ว ๆ ไป มีกระโถน ที่น้ำเย็น ที่น้ำร้อน หรือมีน้ำดื่ม ก็ควรจัดเตรียมไว้ ในส่วนที่สำหรับรับพระ สิ่งที่ไม่ควรให้ขาด คือกระโถนและที่น้ำ แม้ในด้านพิธีกรรมของสงฆ์ ในเรื่องน้ำก็ขาดไม่ได้ เช่น ก่อนที่จะทำสังฆกรรมมีสวดปาฏิโมกข์ เป็นต้น ท่านก็ให้เตรียมตั้งน้ำใช้น้ำฉันไว้ เพราะ

ฉะนั้นจึงไม่ควรให้ขาด เมื่อจัดเสร็จแล้ว พึงนำไปตั้งไว้ตามที่จัด เฉพาะองค์ อย่างรวมกัน ถ้าไม่สามารถ เพราะภาชนะไม่พอ บางสิ่ง บางอย่าง จะใช้ ๒ องค์ต่อ ๑ ที่ก็ได้ เช่น กระจอน หมากพลูหรือบุหรี ส่วนน้ำ ต้องจัดจำกัดเฉพาะองค์ จะใช้รวมกันไม่ได้ เพราะมีพระพุทธรูปัญญัติห้ามตีร่วมบริโภคร่วมในภาชนะเดียวกัน ส่วนหมากพลูหรือบุหรี เป็นชิ้นหรือเป็นส่วนอยู่แล้ว เมื่อต้องการหยิบมาเฉพาะส่วน ไม่เชื่อว่าบริโภคร่วมภาชนะเดียวกัน

การจัดตั้งเครื่องรับรองพระสงฆ์นั้น ให้ตั้งกระจอนที่น้ำเย็นที่หมากหรือบุหรี ทางด้านขวาของพระสงฆ์ให้เรียงเป็นลำดับกัน คือตั้งกระจอนไว้ด้านใน ถัดออกมา ที่น้ำเย็น ถัดออกมา ที่หมากพลูหรือบุหรีตั้งกระจอนให้เป็นหลักเสียก่อน อย่าให้ล้าไปด้านหลังมากนัก อย่าให้ล้าออกนอกมากนัก แนวด้านหน้าของหมอนอิงนั้นพอเหมาะ แล้วจึงวางที่น้ำเย็น หมากพลูหรือบุหรีถัด ๆ กันออกมา อย่าให้สับสนกัน และอย่าวางให้ห่างกันนัก ชิดกันนัก คุระยะแต่พองามและต้องดูแลให้ตรงกันทั้งด้านขวางและด้านยาว อย่าให้แถวคดไปคดมา ไม่นำดู น้ำร้อนหรือน้ำดื่ม เมื่อพระเข้าที่นั่งแล้วจึงถวาย

ส่วนเครื่องรับรองแขกคฤหัสถ์ พึงจัดตามประเพณีนิยม เช่นมีน้ำร้อนน้ำเย็นหรือน้ำดื่มตามสมควร จัดรวมตั้งไว้เป็นที่ ๆ ก็ได้ ถ้าเป็นแขกผู้ใหญ่ควรจัดให้เฉพาะที่ ถ้าแขกมากเกรงจะไม่ทั่วถึง พึงจัดใส่ภาชนะไปให้เป็นคราว ๆ

๖. จัดเครื่องบูชาและตั้งพระพุทธรูป เครื่องบูชาตามที่นิยมใช้กันอยู่นั้น มีหลายอย่างต่าง ๆ กัน เช่น ม้าหมู ไต๊ะชั้น ไต๊ะเดี่ยว จัดเครื่องสักการะมากบ้างน้อยบ้าง เป็นไปตามความเหมาะสม เป็นไปตามฐานะและพิธีใหญ่หรือเล็ก หรือตามความสามารถที่จะจัดได้ เครื่องสักการะที่เป็นหลักมี ๓ อย่าง คือ ดอกไม้ ธูป เทียน ที่ใช้ตั้งบูชาบนไต๊ะอย่างน้อย ๕ ที่ คือ ดอกไม้ ๒ ที่ เทียน ๒ ที่ ธูป ๑ ที่ ธูปปักเพียง ๓ ดอกพอ เทียนธูปที่ปักไว้สำหรับจุดบูชา ควรชุบน้ำมันที่ใส่เทียนและที่ปลายธูปสักเล็กน้อยก่อน เพื่อจุดง่าย

สำหรับในเรื่องเครื่องบูชาหรือเครื่องสักการะนี้ ไม่สู้แน่นอน ให้พิจารณาตามควร ข้อสำคัญมีอยู่ก็คือ ให้เป็นสิ่งที่เหมาะสมแก่ความที่จะตั้งพระพุทธรูปและที่บูชา ถ้าพิธีใหญ่ เชิญแขกมาก จะจัดเครื่องบูชานิดหน่อยดูไม่งาม ในเรื่องพิธีพระสำคัญอยู่ที่เครื่องบูชา ถ้าจัดไม่นาดู ก็ไม่เป็นที่ส่งเสริมเชิดชูเกียรติหรือสง่าราศี แม้จะจัดงานให้ใหญ่โตอย่างไร ก็ไม่นาดู

เครื่องบูชา ควรตั้งไว้ด้านขวาของพระสงฆ์ แต่ถ้าสถานที่ไม่อำนวย ตั้งไว้ด้านซ้ายก็ได้ การตั้งต้องพิจารณาให้เหมาะสมแก่สถานที่ อย่าให้ใกล้ชิดกับทางที่จะต้องใช้เดินผ่านไปมา อย่าให้ขัดกับที่รับแขก ควรจะตั้งพื้นพระพักตร์พระพุทธรูปไปทางไหน? ข้อนี้มีความนิยมต่าง ๆ กัน บางแห่งตั้งพื้นพระพักตร์ไปตามแนวพระสงฆ์นั่ง บางแห่งพื้นพระพักตร์ไปตามพระสงฆ์ เมื่อพิจารณาตามความเหมาะสมแล้ว พื้นพระ

พัคตร์ไปตามพระสงฆ์ดีกว่า สมมติว่าเป็นประมุข คือเป็นหัวหน้า และการตั้งพระพุทธรูปบูชา ก็เพื่อให้เจ้าของงานบูชา ผันพระพัคตร์ทางเดียวกันกับพระสงฆ์สะดวกในการจุดเทียนธูปและกราบไหว้ ถ้าตั้งเครื่องบูชาสกัดหัวแถว ผันพระพัคตร์พระพุทธรูปไปตามแถวพระสงฆ์ไม่สะดวกแก่การจุดเทียนธูปและกราบไหว้ ถ้าสถานที่ไม่เหมาะ แม้จะตั้งเลื่อนห่างจากแถวพระสงฆ์ก็ได้ ถ้าห่างออกมาไม่เข้าลำดับแถว จักตั้งผันพระพัคตร์ไปตามแถวพระสงฆ์ก็ได้ เพราะสะดวกในการจุดเทียนธูปและกราบไหว้เหมือนกัน มีข้อที่ควรกำหนดก็คือ เมื่อผู้บูชากราบพระพุทธรูปอย่าต้องให้หันหลังให้พระสงฆ์ เมื่อจัดตั้งโต๊ะเครื่องบูชาเสร็จแล้วควรมีพรมเล็ก ๆ หรือผ้าก็ได้ ปูไว้หน้าโต๊ะผืนหนึ่ง ชนิดสีเหลี่ยมผืนผ้า ปูด้านยาวพุ่งตรงออกมาจากโต๊ะเครื่องบูชาไม่ใช่วางหน้าโต๊ะ เป็นที่สำหรับกราบ

พระพุทธรูปที่นำมาประดิษฐานบนที่บูชา ในงานพิธีทั่วไปมักนิยมใช้พระพุทธรูปปางสมาธิ หรือมารวิชัย ไม่สู้จะนิยมพระยืน ถ้าเป็นงานทำบุญวันเกิดหรือทำบุญอายุ มักนิยมใช้พระประจำวันเกิดของเจ้าของงาน

๗. ตั้งภาชนะน้ำมนต์ ภาชนะที่สำหรับใส่น้ำทำน้ำมนต์มักนิยมใช้ครอบสำริด ถ้าหาไม่ได้จะเป็นครอบทองเหลืองทองแดงก็ได้ ถ้าไม่มีครอบ ใช้บาตรหรือขันก็ได้ ตามโบราณท่านนิยมใช้บาตรดิน แต่มาในบัดนี้บาตรดินหายาก แม้บาตรเหล็กก็ใช้กัน มีข้อจำกัดอยู่ว่า อย่าใช้เครื่องทองหรือเงินใส่น้ำสำหรับให้พระทำน้ำมนต์ เพราะเป็นของอนามาส พระจับต้อง

อาบัติ แต่ถ้านำมาใส่น้ำสำหรับผสมน้ำมนต์ไม่ห้าม เพราะไม่ได้เกี่ยวกับพระจะจับต้อง ถ้าต้องการน้ำมาก เช่นในการตัดจุกหรือมวงคณสมรส ควรใช้บาตรหรือหม้อน้ำมนต์ตั้งเพิ่มไว้อีก น้ำอย่าให้พร่องมากนัก ให้เต็มแต่ไม่ถึงล้น สิ่งต่าง ๆ ที่จะใส่ในหม้อน้ำมนต์ ตามในพระราชพิธีไม่นิยมใช้ จึงไม่กล่าวในที่นี้

๘. สิ่งต่าง ๆ ที่จะต้องเตรียมไว้ใช้ในพิธีมวงคณ นอกจากน้ำมนต์

ก. งานมวงคณ โคนผมไฟ ตัดจุก ควรเตรียมสังข์ โถปริก ใส่กระแจะ กรรไกร กรรบิด (มีดโคน) บางแห่งก็มีหม้อผ่าแพรก ใบบัวหลวงหรือใบบอน สำหรับรองผมที่ตัดหรือโคนแล้วด้วย

ข. งานมวงคณสมรส ควรเตรียมสังข์ มวงคณคู่

ค. งานขึ้นบ้านใหม่ ควรเตรียมโถปริกใส่กระแจะ สำหรับเจิมประตูบ้าน ทราายใส่ภาชนะเช่นบาตรไว้ เสร็จแล้วจักได้ใช้โรยรอบ ๆ บ้าน ซึ่งถือกันว่าเป็นมวงคณและป้องกันภัยอันตราย

สิ่งเหล่านี้ ควรหาเตรียมไว้ และจัดโต๊ะไว้สำหรับตั้งโต๊ะหนึ่ง จะตั้งด้านขวาหรือด้านซ้ายของเครื่องบูชาตามแต่จะเหมาะ แล้วนำสิ่งที่เตรียมไว้นั้นใส่ภาชนะรวมตั้งบนโต๊ะนั้น ส่วนครอบสำหรับทำน้ำมนต์ เมื่อพระเข้าที่นั่งที่เรียบร้อยแล้ว พึงนำไปตั้งไว้ที่ตรงหน้าพระที่ท่านจักเป็นผู้หยดเทียน

เทียนสำหรับทำน้ำมนต์ ควรใช้ขี้ผึ้งแท้มักนิยมขนาดหนัก

๑ บาท หรือจะหย่อนบ้างเกินบ้างก็ไม่สู้จำกัดตายตัวนัก ติดประจำไว้ที่ภาชนะน้ำมนต์

เครื่องประน้ำมนต์ ควรใช้หญ้าคามัดเป็นกำแล้วตัดปลาย ตัดราก กะยาวประมาณ ๑ ศอก เพราะถือกันว่าเป็นหญ้ามงคล พระพุทธเจ้าเมื่อจะได้ตรัสรู้ก็ประทับนั่งบนมัตหญ้าคา ซึ่งเรียกกันว่ารัตนบัลลังก์ ในศาสนาพราหมณ์ ก็ถือว่าเป็นหญ้ามงคล เพราะเป็นหญ้าที่รองหม้อน้ำอมฤต ไม่ควรใช้อย่างอื่น เช่น ใบมะยม เพราะใบมะยมมักถือกันว่าสำหรับประพรมไล่ผีไม่ใช่มงคล

ถ้าเป็นงานมงคลทำบุญอายุ มักนิยมต่าง ๆ กัน มีพิธีโหรหรือพราหมณ์ด้วยบ้าง ไม่มีโหรหรือพราหมณ์แต่มีเครื่องบูชาเกี่ยวข้องบ้าง เฉพาะที่ไม่มีโหรหรือพราหมณ์ ต้องเตรียมดังนี้

ถ้ามีการอาบน้ำ ต้องเตรียมสังข์สำหรับหลั่งน้ำ พระพุทธมนต์ด้วย และเทียนมงคล ใช้ซี่ผึ้งแท้นัก ๙ บาท ไล่ใช้เกินอายุของเจ้าของ ๑ เส้น ฟันมีความยาวรอบศีรษะเจ้าของ เทียนมงคลนี้ใช้แทนเทียนชัยถ้ามีเทียนชัยด้วย เทียนมงคลให้เปลี่ยนใช้ไล่ ๓๒ เส้น ส่วนเทียนชัย ใช้ซี่ผึ้งแท้นักเกินอายุของเจ้าของ ๑ บาท ไล่เกินอายุของเจ้าของ ๑ เส้น ให้มีความสูงเท่าตัวเจ้าของ เทียนชัยฯ เวลาจุดแล้วต้องระวังอย่าให้ดับ ในระหว่าง ต้องจุดให้หมดเล่ม ถ้าดับในระหว่าง มักถือกันว่าเป็นกลางไม่ดี จึงต้องระวังให้มากโดยมากมักจะหาตู้เทียน แล้วจุดตั้งไว้ในตู้

เวลาจุด เมื่อพระเริ่มเจริญพระพุทธมนต์ถึงบทว่า **พุทธัง** **สระระณัง คัจฉามิฯ** จึงลงมือจุดเทียนชัยฯ และเทียนมงคล ถ้า

ฤกษ์จุดเทียนชัย ๓ มี พิงจุดเทียนชัย๓ ตามฤกษ์ ส่วนเทียน
มงคลจุดตั้งกล่าวแล้ว

ถ้าทำตามปกติธรรมดา ก็จัดอย่างมงคลทั่ว ๆ ไป ที่นำ
มากล่าวไว้ ก็เพื่อให้ทราบเป็นเค้าเรื่องเท่านั้น

การทำบุญอายุ มีกำหนดวันดังนี้ คือ ถ้าเกิดในวันไหน
ให้เจริญพระพุทธมนต์ในวันนั้น เช่นเกิดวันที่ ๕ พึงเจริญ
พระพุทธมนต์ในวันที่ ๕ เลี้ยงพระ ในวันที่ ๖ ถ้าทำงานวันเดียว
ก็เลี้ยงพระในวันที่ ๕ นั้น เพราะท่านถือวันเจริญพระพุทธมนต์
เป็นวันสำคัญ

อนึ่ง ในพิธีทำบุญอายุตามที่นิยมมักมีพิธีทักษิณานุ
ทานหรือเปตพลีเสียก่อน คือทำก่อนจากเจริญพระพุทธมนต์ ใน
วันเดียวกัน ก่อนเวลากันก็ได้ หรือทำเสียก่อนวันหนึ่งก็ได้ เป็น
พิธีบำเพ็ญกุศลอุทิศให้ บุรพชนที่ล่วงลับไปแล้ว มีสติบปรกณ
หรือบั้งสุกุลแล้ว กรวดน้ำอุทิศผล จะทำมากหรือน้อย ก็แล้ว
แต่กำลัง

๙. วงด้ายสายสิญจน์ สายสิญจน์ ต้องใช้ด้ายดิบจับเป็น
๓ หรือ ๔ เส้น ตามความนิยมมักเป็น ๔ เส้น ในงานมงคลทั่วไป
นิยมใช้วงทั่วบ้าน ตั้งต้นแต่พระพุทธรูปที่เครื่องบูชา แล้วเวียน
ไปทางขวาเป็นทักษิณาวัดต์ แล้วกลับมาบรรจบที่พระพุทธรูป
พันไว้ที่พระหัตถ์หรือที่ฐานข้างบนของพระพุทธรูป อย่าพันกับ
องค์พระ จักแลดูเป็นมัดพระพุทธรูป จากพระพุทธรูปก็วง
เครื่องต่าง ๆ ที่นำมาประกอบพิธีซึ่งตั้งไว้บนโต๊ะนั้น วนเวียน

ขวาเช่นเดียวกัน แต่จงกำหนดดูว่า จะให้สายสิญจน์ลงทางไหน จึงจะไม่ขัดกับกิจการที่จะทำในลำดับต่อไป วงเสร็จแล้วหาภาชนะรองกลุ่มสายสิญจน์ไว้ ส่วนหม้อทำน้ำมนตร์รอไว้ให้พระวงก็ได้

สายสิญจน์ เมื่อวงแล้วต้องระวังให้มาก ห้ามการข้ามกราย จะยกสิ่งของข้ามหรือเอื้อมมือข้ามไม่ได้ทั้งสิ้น ห้ามทั้งพระและคฤหัสถ์ ถ้ามีความจำเป็น เช่นจะหยิบยกสิ่งของ ก็พึงยกสายสิญจน์ขึ้นก่อนแล้วลอดไปข้างล่าง

ถ้าเป็นมงคลโกนผมไฟหรือตัดจุก นิยมวงที่เด็กด้วย ในเวลาฟังพระเจริญพระพุทธมนต์ และเวลาตัดโกน ตามแบบเก่าที่ทำกันตามชนบท มักวงไว้กับตัวเด็ก ถ้าเป็นเด็กหญิง เมื่อวงแล้วก็ไปพันไว้กับวัตถุอื่นแล้วจึงเอากลุ่มด้ายสายสิญจน์ถวายพระวงอย่างนี้ไม่เหมาะ เพราะบางครั้ง ผู้ที่ไม่รู้ก็มักหยิบสิ่งของข้ามไปบ้าง เอื้อมมือข้ามไปบ้าง ไม่สมควรรูดวงไว้ให้สูงพอเดินไม่ถูกศีรษะไม่ได้ ไม่ต้องไประวังแม้เด็กจะเป็นหญิง ก็ไม่มีทางขัดข้องอะไรกับพระ

กิจการต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วนี้ ต้องเตรียมจัดไว้ให้เสร็จก่อนเวลาที่พระสงฆ์จะมาถึง

๑๐. ต้อนรับพระสงฆ์ เมื่อใกล้จะถึงกำหนดเวลาที่พระจะมา ควรจัดหรือส่งผู้ใดผู้หนึ่งให้เตรียมคอยต้อนรับพระ และเตรียมน้ำไว้สำหรับล้างเท้าพระ เพราะพระเมื่อเวลาเข้าบ้านเดินไปด้วยเท้าเปล่าไม่สวมรองเท้า เพราะมีพระพุทธรูปอยู่ติด

ห้ามไว้ว่า “เรา (ภิกษุ) ไม่เป็นไซ้ จักไม่สวมรองเท้าเข้าไปในบ้าน” ถ้าภิกษุรูปใดฝ่าฝืน ปรับเป็นอาบัติทุกกฏ เมื่อเป็นเช่นนี้ เดินไปด้วยเท้า ๆ ย่อมเปื้อน

เมื่อพระถึงแล้ว พึงออกไปนิมนต์ อย่าต้องให้พระไปเงอะงะเกือเขิน เพราะไม่พบเจ้าของหรือผู้นิมนต์แล้วล้างเท้า เช็ดเท้าที่เปียกให้ และพาไปยังที่พัก ถ้าไม่ได้จัดที่พักไว้ส่วนหนึ่งต่างหาก พึงนิมนต์ให้เข้านั่งตามที ครั้นนั่งเรียบร้อยแล้ว พึงประเคนสิ่งของที่ได้จัดเตรียมไว้ต้อนรับ ครั้นประเคนแล้ว ประณมมือไหว้ หรือกราบตามสมควร

การประเคน ในตอนนี้จะเป็ใครก็ได้ จะเป็นชายหรือหญิงไม่ห้าม แต่ต้องทำให้ถูกลักษณะของการประเคน

ลักษณะของการประเคน การประเคนนั้นท่านวางหลักไว้ดังนี้

๑. ของนั้นไม่ใหญ่โตหรือหนักเกินไป เป็นของยกคนเดียวได้

๒. ผู้ประเคนเข้าอยู่ในหัตถบาล (คือห่างจากผู้รับประมาณหนึ่งศอกในระหว่าง)

๓. น้อมให้ด้วยกาย หรือของเนื่องด้วยกาย

ผู้ประเคน ต้องเข้าไปอยู่ในที่ใกล้ในระยะดังกล่าวนั้น แล้วยกสิ่งของให้พ้นขึ้นจากพื้น แล้วน้อมถวายสิ่งของที่ต้องประเคน คือสิ่งที่จะพึงบริโภค เช่น อาหาร น้ำร้อน หมากพลูบุหรี เป็นต้น ถ้าไม่ได้ใช้บริโภค เช่นกระโถนไม่ต้องประเคน เมื่อประเคนแล้ว

อย่าไปจับเลื่อนของท่านอีก ถ้าไปจับเลื่อนของท่านต้อง
ประเคนใหม่ ผู้หญิงประเคน ถ้าได้หัตถบาสและถูกลักษณะแล้ว
ผู้ชายไม่ต้องประเคนซ้ำก็ได้ ที่ต้องประเคนซ้ำ ก็เฉพาะที่ยังทำ
ไม่ถูกระเบียบ

๑๑. เริ่มพิธี เมื่อพระมาประชุมพร้อมแล้ว ฟังเริ่มพิธีมี
จุดเทียนเป็นต้นต่อไป

การจุดเทียนรูป เป็นหน้าที่ของเจ้าของงานโดยตรง ไม่
ควรให้ผู้อื่นจุดแทน ถ้าเป็นงานมงคลสมรสให้คู่บ่าวสาวแบ่งกัน
จุด ควรเตรียมเทียนเล็ก ๆ ปักเชิงไว้ ๑ เล่ม เรียกว่า เทียนชนวน
สำหรับจุดขึ้นก่อนแล้วนำเทียนชนวนไปจุดที่เทียนเครื่องบูชาหรือ
เทียนน้ำมันต์

๑๒. คำบูชาพระ เบื้องต้นจุดเทียนชนวนแล้วก่อนที่จะ
จุดเทียนที่บูชา ควรกราบพระพุทธรูปเสียก่อนแล้วใช้เทียน
ชนวนจุดเทียนบนที่บูชา ให้จุดเล่มด้านขวาของพระพุทธรูปก่อน
แล้วจุดเล่มด้านซ้าย ต่อไป จุดรูป เทียนน้ำมันต์ยังไม่ต้องจุด เมื่อ
จุดเทียนรูปที่เครื่องบูชาเสร็จแล้ว ฟังนั่งคุกเข่าประณมมือ
ตั้งใจบูชา (นึกในใจ) ด้วยคำว่า

อิเมหิ สักกาเรหิ พุทัง อะภิปูชะยามิ°

อิเมหิ สักกาเรหิ ัมมัง อะภิปูชะยามิ

อิเมหิ สักกาเรหิ สังฆัง อะภิปูชะยามิ

แล้วกราบ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ นึกในใจว่า พุทัง วันทามิ

๑ คำว่า อภิปูชะยามิ ท่านใช้เป็น บูเชมิ ก็ได้,ข้างหน้า เหมือนกัน

ครั้งที่ ๒ ว่า **อัมมัง วันทามิ** ครั้งที่ ๓ ว่า **สังฆัง วันทามิ** หรือ
ครั้งที่ ๑ นึกในใจว่า **อระหัง สัมมาสัมพุทธโธ ภาวะวา, พุทธัง**
ภาวะวันตัง อะภิวาเทมิ ครั้งที่ ๒ ว่า **สัวากขาโต ภาวะวะตา**
อัมโม, อัมมัง นะมัสสามิ ครั้งที่ ๓ ว่า **สุปะฏิปันโน ภาวะวะโต**
สภาวะกะสังโฆ,สังฆัง นะมามิ. อย่างไม่อย่างหนึ่งตามความพอใจ
ทุก ๆ ครั้งที่กราบพระ ควรปฏิบัติดังที่กล่าวมานี้
เมื่อบูชาและกราบเสร็จแล้ว พึงถวายกลุ่มด้ายสายสิญจน์
หรือถวายเมื่อตอนจุดเทียนแล้วก็ได้ หรือให้ใคร ๆ ถวายก็ได้ เสร็จ
แล้วเริ่มอาราธนาศีลต่อไป

๑๓. อาราธนาศีล ศีลที่นิยมในพิธีต่าง ๆ คือ ศีล ๕ เจ้าของ
งานอาราธนาเองหรือจะให้ใครอาราธนาจะเป็นชายหรือหญิงได้
ทั้งสิ้น พึงนั่งคุกเข่ากราบ ๓ ครั้ง แล้วประณมมืออาราธนาศีล
ด้วยเปล่งวาจาที่ดังพอได้ยินว่า

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ ติสระระณะ
สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ทุติยัมปิฯ ตะติยัมปิฯ ดังนี้ แล้วพึงตั้งใจรับ
ศีลต่อไป

การรับศีล ไม่ควรทำแต่พอสักว่าเป็นพิธีเท่านั้น ควร
ตั้งใจรับ คิตรงดเว้นตามข้อที่ห้ามทุก ๆ ลิกขาบทไป เช่นนี้จึงจะ
เป็นบุญกุศล และเป็นมงคลแก่ตนเองด้วย ท่านที่ยังจำศีล ๕ ไม่
ได้ หรือยังไม่เข้าใจว่าท่านห้ามอะไรบ้าง ก็ควรศึกษาท่องจำให้
ขึ้นใจ พระท่านว่านำ ผู้รับว่าตามเป็นบท ๆ ไป

เมื่อพระให้ศีลและรับศีลจบแล้ว ฟังกราบ ๓ ครั้ง

อนึ่ง ฟังทราบวา ในงานพิธีที่มีการสวดมนต์แล้วมีเทศน์ติดต่อกันไป ตอนสวดมนต์ไม่ต้องขอศีลรับศีลไปขอและรับตอนเทศน์ ในตอนสวดมนต์ฟังอาราธนาพระปริตต์ ถ้าสวดมนต์แล้วไม่มีเทศน์ติดต่อกัน ฟังขอศีล และรับศีลดังกล่าวแล้ว

๑๔. อาราธนาพระปริตต์ ในพิธีที่ไม่มีเทศน์ติดต่อ เมื่อรับศีลเสร็จแล้ว ฟังนั่งคุกเข่าประณมมืออาราธนาพระปริตต์ด้วยคำว่า

วิปัติปะฎิพาหยาเยฯ

อาราธนาจบแล้วกราบ ๓ ครั้ง แล้วฟังนั่งราบตั้งใจฟังพระสวดมนต์ต่อไป

วิธีอาราธนาศีลและอาราธนาพระปริตต์ที่กล่าวมานี้ เป็นสถานที่ที่จัดให้พระและแขกนั่งกับพื้น ถ้าจัดให้พระนั่งบนอาสน์สงฆ์ แขกนั่งบนเก้าอี้ มีนิยมการยिनอาราธนา คือให้ผู้กล่าวอาราธนา ยินค่อนทางท้ายแถวของพระสงฆ์ ผินหน้าไปทางหัวแถวพระสงฆ์ แล้วประณมมือกล่าวคำอาราธนา จบแล้วไม่ต้องกราบถอยหลังออกมาพอสมควรแล้ว เดินกลับมานั่งตามที่แม่อาราธนาดังจะกล่าวในข้างหน้าก็ฟังปฏิบัติเช่นเดียวกัน

๑๕. จุดเทียนน้ำมันต์ การจุดเทียนน้ำมันต์ตามที่นิยมกันส่วนมาก ตลอดจนในทางราชการ จุดในตอนทีพระสวดถึงมงคลคาถา ตอนขึ้น **อะเสวะนาฯ** ฟังจุดเทียนชนวน แล้วไป

จุดเทียนสำหรับหยदन้ำมนต์ที่ปักติดไว้กับภาชนะที่น้ำมนต์นั้นจุดเสร็จแล้วยกประเคน มอบถวายพระที่ท่านจะพึงหยดทำน้ำมนต์นั้นประเคนแล้วไหว้หรือกราบครึ่งหนึ่ง

การจุดเทียนน้ำมนต์ ในสมัยก่อนท่านนิยมจุดตอนพระสงฆ์สวดรัตนปริตต์ ขึ้นบทว่า **ยังกัญจิ วิตตังฯ** แม้ในทางราชการก็นิยมเช่นนี้ แต่บัดนี้ได้เปลี่ยนมาเป็นมงคลคาถาบทว่า **อะเสวะนาฯ**

การจุดเทียนทำน้ำมนต์ เป็นหน้าที่ของเจ้าของงานโดยตรง ไม่ควรให้ผู้อื่นจุด เพราะฉะนั้น ท่านผู้เป็นเจ้าของงานพึงนั่งตั้งใจฟังสวดมนต์ไปจนกว่าจะถึงเวลาจุดเทียนน้ำมนต์ ไม่ควรไปสาละวณอยู่กับเรื่องอื่น เมื่อจุดเทียนเสร็จแล้ว จำเป็นจะลุกไปจากที่นั่งบ้างก็ได้ ทั้งนี้เพื่อไม่ต้องเที่ยวตามในเวลาจุดเทียนทำน้ำมนต์

เมื่อพระสวดมนต์จวนจบ ถึงบทสังเทเวดา คือ **ทุกข์ปัดตาฯ** พึงให้จัดเตรียมน้ำร้อนหรือน้ำต้มไว้พอพระสวดจบ นำเข้าไปถวายไม่ต้องให้พระนั่งคอย

เมื่อพระกลับ พึงไปส่งหรือให้ใครไปส่ง เพียงประตูบ้านก็พอ เพื่อแสดงความคารวะ เทียบอย่างส่งแขกผู้มีเกียรติที่มาหา หรือมาในงาน

๑๖. พิธีในวันเสด็จพระ วันรุ่งขึ้น พึงตระเตรียมต้อนรับพระที่จะมาฉันอย่างตอนสวดมนต์นั้น พระพร้อมแล้ว เริ่มจุดเทียนและอาราธนาศีล รับศีลตั้งวันก่อน แต่ไม่ต้องอาราธนาพระปริตต์ เมื่อพระสวดพิธีถวายพรพระจบบทสังฆคุณ

คือ **สุปะฏิปันโนฯ** แล้ว ถ้ามีการตักบาตร ก็ให้ตักตอนนี้ ถ้าเป็นงานมงคลสมรส ท่านนิยมให้คู่บ่าวสาวตักบาตรร่วมกัน เสร็จแล้วลงมือเตรียมจัดเสื่อสำหรับอาหารมาประจำไว้ตรงตามหน้าพระ บาตรหรือชามข้าวตั้งใน สำหรับคาวหวานตั้งเรียงคู่กันไว้นอกออกมา คาวอยู่เหนือหวานอยู่ใต้ ถ้าสถานที่คับแคบสำหรับหวานยังไม่เรียงตั้งไว้ก็ได้ แต่นำมาเตรียมไว้ในที่ใกล้ ๆ เพื่อสะดวกแก่การหยิบ เมื่อพระถวายพรพระจบแล้วพึงประเคน

๑๗. หน้าที่ประเคนพระ การประเคนพระ ในตอนนี้ เจ้าของงานควรประเคนเอง หรือเห็นว่ามากนักตนประเคนสัก ๑ องค์ หรือ ๒ องค์ แล้วมอบให้ผู้อื่นประเคนก็ได้ ถ้าเป็นงานมงคลสมรส ควรจัดให้คู่บ่าวสาวประเคนร่วมกัน การประเคนต้องให้ถูกลักษณะดังกล่าวแล้วในข้อ ๑๐ ให้เริ่มประเคนรูปที่ นั่งต้นแถวก่อน แล้วต่อไปตามลำดับ พึงประเคนบาตรหรือชามข้าวก่อนแล้วจึงอาหาร เสร็จแล้วกราบครั้ง ๑ หรือ ๓ ครั้ง ตามควร ถ้าประเคนมารูป รูปต้น ๆ เพียงประณมมือไหว้ก็พอ ถึงสุดท้ายจึงกราบ

ที่กล่าวมานี้เป็นการเลี้ยงพระด้วยสำหรับเฉพาะองค์ถ้าจะเลี้ยงเป็นหมู่ที่เรียกว่าจัดเป็นโต๊ะ ถ้าจะให้พระลูกไปฉันในที่อีกแห่งหนึ่ง พึงจัดเตรียมไว้ให้เสร็จก่อนเมื่อพระนั่งเข้าที่แล้วจึงประเคน ถ้าจัดให้ฉันเบื่องหน้าที่สวยงามต้นนั้น พอพระสวดถวายพรพระตอนจบสังฆคุณแล้ว พึงเริ่มลงมือเตรียมเก็บที่น้ำ

ร้อน น้ำดื่มอย่าทิ้งไว้ให้เกะกะ แล้วปูผ้าลง ด้านในให้ชิดแถวพระเพื่อสะดวกแก่พระซึ่งไม่ต้องเสียนลกทุกรูปไป และพระที่จะลุกไปนั่งในที่ใหม่นั้น ระวังอย่าให้ต้องไปนั่งร่วมอยู่อาสนะเดียวกันกับคฤหัสถ์ เพราะถ้าผู้หญิงขึ้นนั่งร่วมบนอาสนะนั้น พระก็จักต้องอาบัติ แม้มีแต่ชายด้วยกัน ก็เป็นการขาดคารวะ จึงควรจัดหาอาสนะไว้ให้พระนั่งเสียส่วนหนึ่ง

๑๘. วิธีจัดโต๊ะเสี้ยงหมู เมื่อได้จัดปูผ้าเสร็จแล้วให้วางจานข้าวตรงหน้าที่พระนั่ง ช้อนวางขวาช่อมวางซ้าย ชิดกับจานข้าวพอสมควร ถ้ามีมิดด้วยก็ให้วางมิดไว้ด้านขวา น้ำตั้งขวาของพระ จานแบ่งขามแบ่ง มีช้อนใส่ไว้ในขาม ๑ คัน ช้อนนี้เรียกกันว่าช้อนกลาง หรือช้อนสำหรับตักแบ่ง ช้อนกันตั้งไว้ด้านซ้ายของพระ เวลानำของเข้าประเคน พึงเข้าทางซ้ายของพระ

เรื่องการจัดเสี้ยงพระแบบเสี้ยงโต๊ะ หรือฉันเป็นหมู่ สิ่งที่ต้องให้มี ขาดไม่ได้ คือ ช้อนกลาง ขามแบ่ง จานแบ่ง ต้องมีให้ครบพระ หรือช้อนรวมกันไว้หลาย ๆ คัน ใส่จานหรือขามตั้งไว้กลางวงก็ได้ ช้อนกลางควรใช้ช้อนกระเบื้อง ที่เรียกกันว่า ช้อนถ้วย จัดอย่างนี้ทั้งคาวและหวาน ทั้งนี้เพื่อความสะดวกแก่พระ เพราะมีพระวินัยบัญญัติห้ามพระภิกษุฉันร่วมภาชนะเดียวกัน ถ้าฝ่าฝืนคงต้องอาบัติ ถ้ามีขามแบ่งช้อนกลางไว้ ท่านผู้ใดต้องการอย่างไรน ใช้ช้อนกลางตักมาใส่ขามของตนบริโภคนั้นนี้พ้นจากความเป็นผู้ฉันภาชนะเดียวกัน

เลี้ยงโต๊ะ ที่มีนิยมการใช้ชามแบ่งช้อนกลางนี้มีนิยมในที่ทั่วไป ไม่ใช่เพียงฝ่ายพระ ท่านที่ผ่านการเลี้ยงโต๊ะมาแล้ว ย่อมทราบดี พึงเห็นเช่นโต๊ะจีนเขาก็มีถ้วยแบ่งช้อนกลาง ยิ่งเป็นโต๊ะฝรั่งยิ่งถือมากเขาจัดไว้เสร็จ ผู้บริโภคนิไม่ต้องเรียกร้อง

ประเพณีการเลี้ยงพระแบบโบราณ นิยมจัดเฉพาะองค์นั่งเรียงแถวฉัน ดวงมดีครั้งต่อมาในบัดนี้การเลี้ยงแบบเลี้ยงโต๊ะนิยมกันในฝ่ายคฤหัสถ์มากขึ้น ท่านผู้ที่เห็นว่าสะดวก เพราะไม่เปลืองถ้วยชาม ก็เลยจำมาจัดเลี้ยงพระบ้าง แต่เมื่อจำของเขามาใช้ ก็จำมาไม่หมดคงเอาแต่ที่ง่าย ที่สะดวก สำหรับพระที่ฉันแม้รู้ว่าผิด แต่เกรงใจเจ้าของงาน ก็ต้องทนต้องอาบัติไป ผู้ที่ไม่สนใจ ก็ทำตาม ๆ กันไป ถ้าเป็นไปอย่างนี้ไม่กี่มากน้อย พระวินัยบัญญัติข้อไหนไม่สะดวก ก็คงต้องถูกละเลยไปอีก ผลสุดท้ายพระพุทธานุชาจะเป็นอย่างไร นาคิด

๑๙. บูชาข้าวพระพุทธ ที่พระพุทธซึ่งเรียกว่า ข้าวพระ (ถ้ามี) ให้จัดเตรียมมาตั้งไว้ที่หน้าเครื่องบูชาหรือเอกเทศส่วนหนึ่งในบริเวณนั้นควรจะมีโต๊ะสำหรับตั้ง ถ้าไม่มีโต๊ะพึงใช้ผ้าขาวปูเสียก่อน แล้วจึงตั้งหรือวางอย่าไปตั้งหรือวางไว้กับพื้น เพราะเป็นพุทธบูชา จักเป็นการไม่เคารพการวะ เมื่อตั้งเสร็จแล้วเจ้าของพึงทำการบูชาด้วยตั้งใจนึกดังนี้ **อิมัง สุปะพัญชนะนะ สัมปันนัง สาสนันัง โภชนะนัง อุทะกัง วะรัง พุทธัสสะ ปุเขมิ** บางแห่งก็มีคำว่า **อุกาสะ** นำหน้าคือ **อุกาสะอิมังฯ** ต่อไปเหมือนกัน แปลว่า ข้าพเจ้าขอบูชาเครื่องบริโภคนำหน้าข้าพเจ้า

อันถึงพร้อมด้วยแกงและกับและน้ำ อันประเสริฐนี้ แต่พระพุทเจ้า เมื่อจำคำที่กล่าวนี้ไม่ได้ ก็พึงนึกบูชาตามสมควร จุดประสงค์ก็เพียงให้ตั้งใจระลึกนึกถึงบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบูชาแล้วกราบ ๓ ครั้ง เมื่อเลิกพึงกล่าวคำอ้อว่า **เสสัง มังคะลัง ยาจามิ** ข้าพเจ้าขอส่วนที่เหลืออันเป็นมงคล

ในเรื่องบูชาข้าวพระนี้ ยังมีผู้นิยมกันอยู่ แม้ในพระราชพิธีก็ยังมิอยู่บ้าง นับว่าเป็นประเพณีเก่า จึงนำมากล่าวไว้ตามที่ได้พบเห็น ได้ยินได้ฟัง

ถ้าเป็นงานเกี่ยวข้องกับศพ คือมีศพตั้งอยู่ มักจัดเครื่อง เช่นไปตั้งไว้ที่หน้าศพ หรือบริเวณที่ตั้งศพนั้นด้วย

เมื่อเวลาพระฉัน ควรจัดให้มีผู้ปฏิบัติพระประจำอยู่ในที่นั้นด้วย แต่อย่าให้ผู้ที่กำลังเมาสุราเข้าไปนั่งปฏิบัติ จักทำให้เป็นที่รำคาญของพระ

อนึ่ง เมื่อเวลาขอกอาหารหรือประเคนพระ อย่าคาบบุหรี่หรือท่ตหู ถือกันว่าเสียจรรยาดูไม่งาม ทั้งป้องกันขี้บุหรี่ตกลงในอาหารหรือในภาชนะนั้นด้วย

๒๐. ถวายไทยธรรม ถ้ามีเครื่องไทยธรรม ถวายพระ ควรจัดเตรียมไว้ก่อน จัดตั้งไว้บนโต๊ะหรือจัดตั้งรวมไว้ส่วนหนึ่ง ตามที่เห็นสมควร เมื่อพระฉันเสร็จกลับเข้านั่งที่เรียบริบร้อยแล้ว พึงยกตั้งเรียงไว้ตรงหน้าพระทุก ๆ รูป หรือจะจัดผู้อื่นให้คอยจัดส่งให้เป็นที่ ๆ ในเวลาประเคนก็ได้ การประเคนเครื่องไทยธรรม โดยตรงเป็นหน้าที่ของเจ้าของงาน ถ้าเจ้าของ

ประเคนองค์หนึ่งหรือสององค์แล้ว จะมอบให้ผู้อื่นซึ่งเป็นผู้
นับถือใกล้ชิดกันประเคนต่อไปก็ได้

ถ้าเป็นงานมงคลสมรส ต้องให้คู่บ่าวสาวประเคนร่วมกัน
คือในวัตถุสิ่งของทีหนึ่ง ให้จับร่วมกันแล้วประเคน จะประเคน
ทั้งหมดหรืออย่างไร ก็แล้วแต่จะเห็นสมควร ถ้าว่าตามเรื่อง
ของงานแล้ว ต้องประเคนเองทั้งหมด

๒๑. กรวดน้ำ การกรวดน้ำ เป็นการอุทิศแผ่ส่วนบุญ
กุศลที่ตนได้บำเพ็ญ ส่งไปให้แก่บุรพชนตลอดจนสรรพสัตว์บ้าง
เป็นการอธิษฐานใจในสิ่งประสงค์ให้สำเร็จตามความปรารถนา
บ้าง เป็นต้น

การกรวดน้ำ ได้นิยมทำเมื่อถวายทานเสร็จแล้ว พระ
สงฆ์เริ่มอนุโมทนาเครื่องสำหรับกรวดน้ำต้องจัดหาเตรียมไว้ก่อน
ตามที่นิยมใช้กัน เช่น เต้า ขวด จอก ถ้วยแก้วหรือถ้วย มีที่
สำหรับรองรับน้ำกรวดหาน้ำที่สะอาดบริสุทธิ์บรรจุไว้ ตั้ง
เตรียมไว้ที่ตรงหน้าของตน เมื่อพระเริ่มกล่าวอนุโมทนาขึ้นว่า **ยะ**
ธาย.. พึงหยิบน้ำที่เตรียมไว้นั้นเทลงในที่รอง พร้อมด้วยตั้งใจนึก

ผู้ที่เป็นภาษาบาลีไม่ได้ พึงตั้งใจอธิษฐานอุทิศแผ่ส่วน
บุญกุศล และตั้งความปรารถนาตามสมควร

การเทน้ำเมื่อเวลากรวดน้ำ ห้ามเอามือรองน้ำเพราะไม่
ต้องการให้มีอะไรมาเป็นเครื่องกีดขวาง ให้เทลงไปตรง ๆ เมื่อ
พระนำว่า **ยะธาย..** จบ พระสงฆ์รับ **สัพพีช..** พึงเทน้ำให้หมด
อย่าเหลือไว้ในภาชนะที่กรวดแล้วพึงวางขวด นั่งประณมมือรับ

พรที่พระสวดจนกว่าจะจบเมื่อจบแล้วพึงกราบลง ส่วนน้ำที่กรวดแล้วนั้น ให้นำไปเทในที่แจ้ง อย่าเทลงในที่ไม่สมควร เช่นในกระโถนหรือใต้ถุนบ้าน เพราะถือว่าเป็นน้ำอุทิศผลและบริสุทธิตี่เป็นของสูง

ถ้าเป็นงานมงคลสมรส ต้องให้คู่บ่าวสาวร่วมกันจับภาชนะเดียวกันเทน้ำกรวด เพราะทำบุญร่วมกันปรารถนาความสุขความเจริญร่วมกัน

กรวดน้ำเป็นหน้าที่ของเจ้าของ คนอื่นกรวดแทนไม่ได้ เพราะเจ้าของ เป็นเจ้าของบุญกุศลโดยตรงเมื่อจะให้แก่ใคร เจ้าของก็ต้องให้เอง

๒๒. ประนํามนต์ เมื่อพระสงฆ์อนุโมทนาจบแล้ว พึงนำที่นํามนต์พร้อมด้วยเครื่องประพรมที่เตรียมไว้ถวายพระรูปที่เป็นหัวหน้าให้ท่านประนํามนต์ให้เพื่อความสิริมงคลเจ้าของควรเข้ารับก่อน ถ้ามงคลสมรส ให้คู่บ่าวสาวรับก่อน แล้วจึงให้ผู้อื่นรวมกันเป็นหมู่ ๆ ไป เสร็จแล้วนำให้ท่านประพรมตามบ้านเรือน

ถ้าเป็นการขึ้นบ้านใหม่ก็นำเครื่องเจิมที่เตรียมไว้ถวายให้ท่านเจิมตามประตูบ้าน ทราญ ถวายรูปที่ ๒ ให้ไปรยวงรอบบ้าน เสร็จพิธีแล้ว ส่งพระกลับดั่งได้กล่าวแล้วในตอนต้น

ตามที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้ เป็นการทำงาน ๒ วัน คือ สวดมนต์วันหนึ่ง เลี้ยงพระวันหนึ่ง ในบัดนี้ถ้าเป็นงานขนาดกลางหรือเล็กน้อย มักนิยมทำวันเดียวจะเลี้ยงเช้าหรือเพล ก็

เป็นไปตามความต้องการของเจ้าของงาน งานวันเดียว บางแห่งสวดมนต์แล้วฉัน บางแห่งฉันแล้วสวดมนต์ ไม่สู้แน่ แต่ทางที่สะดวกควรเป็นสวดมนต์ก่อนฉันดีกว่า ไม่ขัดกับเวลาที่จะเลี้ยงแขกที่มาในงาน ถ้าฉันแล้วจึงสวดมนต์ เจ้าของมักไม่สู้จะได้ฟังสวดมนต์นัก เพราะพระฉันแล้วโหนดจะต้องเริ่มพิธีสวดมนต์ โหนดจะต้องกังวลในเรื่องเลี้ยงแขก ถ้าช้ำเวลาก็จะสายจะป่วย ไม่สะดวกด้วยประการทั้งปวง

ถ้าเป็นการทำงานวันเดียว ก็พึงจัดอนุโลมตามที่กล่าวไว้แล้วนั้นเถิด.

๒๓. พิธีเกี่ยวข้องกับศพ พิธีต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วนั้น โดยมากเกี่ยวข้องกับพิธีการมงคล แม้จะกล่าวถึงเรื่องเกี่ยวแก่งานศพไว้บ้างก็เป็นส่วนน้อย ในที่นี้จักได้ประมวลการปฏิบัติที่เกี่ยวกับงานศพโดยเฉพาะเพื่อให้ทราบบ้างตามสมควร

การทำศพตามประเพณีไทยมีหลายอย่าง ตั้งต้นแต่ทำบุญ ๗ วัน, ๕๐ วัน ๑๐๐ วัน, เผา, ทำบุญอัฐิ, บรรจุอัฐิ

พิธีบำเพ็ญกุศล ก็จัดทำเป็นไปตามฐานะของเจ้าของ เมื่อมรณะแล้วนำศพไปวัด ไม่พักบำเพ็ญกุศลที่บ้านก็มี ตั้งไว้บำเพ็ญกุศลที่บ้านก็มี

กล่าวเฉพาะที่ตั้งบำเพ็ญกุศลที่บ้าน เบื้องต้นพึงกำหนดจัดสถานที่ตั้งศพ จัดเครื่องสักการะศพตามสมควร จัดตั้งที่สักการบูชาพระอีกแห่งหนึ่ง จัดที่สำหรับพระสวดอภิธรรม

๒๔. สิ่งที่ต้องเตรียมในงานศพ เครื่องสำหรับใช้ในการนี้ นอกจากเครื่องสักการบูชาศพหรือเครื่องบูชาพระแล้วต้องเตรียม

๑. ผ้ากุษาโยง ถ้าศพเป็นชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไป ต้องเตรียมผ้าขาวกว้างประมาณ ๑๐ หรือ ๑๒ นิ้ว ยาวพอกับแถวพระสงฆ์อีก ๑ ฟัน
๒. เครื่องทองน้อย ๑-๒ ที่
๓. ตูพระอภิธรรม
๔. เครื่องกะปะมุกด์

ผ้ากุษาโยง เป็นผ้าสำหรับลาดให้พระจับในเวลา สดับปกรณ์หรือบังสุกุล ตันผ้าผูกไว้กับศพ ตามที่นิยมกัน ใช้ ด้ายสายสิญจน์ผูกจากศพออกมาถึงปากหีบศพข้างนอก แล้ว ผูกผ้ากุษาโยงไว้ ถ้าผ้ากุษาโยงสั้น ใช้แถบหรืออีกอย่างหนึ่ง เรียกว่าริบบิ้นชนิดเงินหรือทองก็ได้ ผูกกับด้ายสายสิญจน์เสีย ก่อนแล้วให้แถบห้อยลงมาตรงหน้าศพ แล้วพับหรือม้วนวางไว้ บนที่รองรับ ส่วนผ้ากุษาโยงให้พับวางไว้ทางเหนือแถวพระสงฆ์ นั่ง ผ้าขาวม้วนวางไว้ในที่ใกล้กับผ้ากุษาโยง

เครื่องทองน้อย มี ๕ ชิ้น เชิงปักรูป ๑ ปักเทียน ๑ กรวย สำหรับใส่ดอกไม้ ๓ รวมตั้งไว้ในกระบะหรือพานตั้งให้รูปเทียน อยู่คู่กัน รูปอยู่ด้านซ้าย เทียนอยู่ด้านขวาของผู้บูชา แล้วนำไป ตั้งไว้ที่หน้าศพ สำหรับจุดบูชาศพมีข้อที่พึงสังเกตไว้ คือเมื่อเรา บูชาศพ ให้ตั้งหันรูปเทียนมาทางด้านตัวของเรา ถ้าให้ศพบูชา

เช่นเมื่อเวลาพระเทศน์ฟังตั้งหันรูปเทียนเข้าทางศพ ระวังอย่าให้สับสน

เครื่องทองน้อย บางท่านมักจะเรียกว่าเครื่อง ๕ เพราะเห็นว่ามี ๕ ชั้น แต่เครื่อง ๕ ที่แท้จริง ดูจะมีอีกอย่างหนึ่งต่างหากจากเครื่องทองน้อย มี ๘ ชั้น คือกรวยดอกไม้ ๕ เชิงเทียน ๒ กระถางรูป ๑ ใส่พานรวมกันเช่นเดียวกับเครื่องทองน้อย นี้เรียกว่าเครื่อง ๕ ที่เคยเห็นเป็นเครื่องที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีทรงใช้เมื่อเวลาทรงธรรม เรียกว่าเครื่องทรงธรรม นอกจากนี้จะใช้ในคราวไหนบ้างไม่ทราบ และผู้อื่นก็ไม่ได้ใช้ ใช้เครื่องทองน้อยเป็นพื้น

ตู้พระอภิธรรม ถ้าจะจัดที่พระสวด ณ ที่ใด ฟังตั้ง ณ ที่นั้น เบื้องหน้าของพระสวด

เครื่องกะบะ หรือที่เรียกกันว่า เครื่องกะบะมุกต์ มี ๙ ชั้น บ้าง ๑๐ ชั้นบ้าง บางท่านอธิบายว่า ๙ ชั้น ใช้เกี่ยวกับงานศพ คือมีกรวยสำหรับดอกไม้ ๔ กรวย เชิงปักเทียน ๔ เชิงปักรูป ๑ ๑๐ ชั้นใช้สำหรับเกี่ยวกับงานมงคล คือ เพิ่มกรวยดอกไม้อีก ๑ จึงรวมเป็น ๑๐ แต่ที่ใช้กันอยู่ ดูไม่สู้จะได้คำนึงกันนักตั้งในกะบะเรียงเป็น ๒ แถว ดอกไม้อยู่แถว ๑ รูป เทียนอยู่แถว ๑ ใช้เทียน ๔ รูป ๑ รูปตั้งไว้กลางแถว จัดเสร็จแล้วตั้งไว้ด้านหน้าตู้พระอภิธรรม หันแถวรูปเทียนมาทางด้านนอก เพื่อจุดบูชาในเวลาพระสวดอภิธรรม

เครื่องทองน้อยและเครื่องกะบะ นิยมใช้กันอยู่โดยมาก
ในชั้นสูง ชั้นสามัญโดยทั่วไป ใครมีหรือหาได้ก็ใช้ ถ้าไม่มีก็มักใช้
รูปเทียนบูชากันตามธรรมดา

๒๕. ศพลงหีบ ตามที่นิยมกัน เมื่อนำศพบรรจุหีบเสร็จ
ยกขึ้นตั้งเสร็จแล้ว ต้องมีพระสงฆ์สวดปกรณ์หรือบังสุกุล ตาม
แต่จะมากหรือน้อย ไม่นิยมว่าพระ ต้องจำนวนเท่าไร ควร
นิมนต์พระเตรียมไว้เมื่อพระเข้าที่พร้อมแล้ว จุดธูปเทียนที่
เครื่องทองน้อยแล้วกราบศพลาดผ้าภูษาโยง แล้วนำแถบต่อ
กับผ้าภูษาโยง ถ้าเป็นศพตั้งแต่ชั้นหม่อมเจ้าขึ้นไปพึงลาดผ้า
ขาวรองก่อน แล้วจึงลาดผ้าภูษาโยงไว้บน ครั้นแล้วจึงนำผ้าที่
จะสวดปกรณ์หรือบังสุกุลทอด คือวางไว้บนผ้าภูษาโยงตรง
ตามหน้าพระ พระกระทำการเสร็จเตรียมกรวดน้ำอุทิศส่วนบุญ
กุศล

อนึ่ง พึงทราบในเรื่องผ้าภูษาโยง เมื่อทอดออกแล้ว ห้าม
ข้ามกราย หรือแม่ที่ห้อยลงจากหีบ ก็ห้ามข้ามกรายเป็นอันขาด
ถือกันว่าเสียมรรยาทอย่างยิ่ง ควรระวังให้มาก แม้ใช้สิ่งของ
เช่นพานดอกไม้เป็นต้น ทับไว้ก็ไม่ควร

๒๖. วิธีทอดผ้า ให้นำผ้าไปทอดวางขวางลงบนผ้าภูษา
โยงไม่ต้องประเคน ทอดผ้าลงแล้ว พึงกราบทางพระครั้งหนึ่ง
แล้วพึงหันหน้าไปทางศพกราบศพอีกครั้งหนึ่ง หรือทอดหลาย
องค์ องค์ต้น ๆ เป็นเพียงยกมือประณมไหว้ เสร็จแล้วจึงกราบ
พระและกราบศพพึงทำดังนี้ทุก ๆ ครั้งที่ทอดผ้า

การสดับปกรณ์หรือบังสุกุลทุก ๆ ครั้ง ถ้าไม่เกิ่นกำลัง ควรจัดให้มีผ้าสำหรับทอดตามสมควร

พิธีที่กล่าวนี้ เรียกกันว่า ชักผ้าปากหีบ แต่ไม่ได้นำไปทอดที่ปากหีบ คงทอดผ้าสดับปกรณ์หรือบังสุกุลอย่างธรรมดา นั่นเอง ไม่มีอาราธนาศีล รับศีล และไม่มีมาติกา แต่บางแห่งเจ้าของต้องการให้มาติกาด้วยก็มี แต่พิธีของหลวงไม่มีมาติกา

ตอนกลางคืน เมื่อพระที่จะสวดอภิธรรมมาและเข้านั่งที่เรียบร้อยแล้ว เจ้าของงานพึงจุดเทียนรูปที่เครื่องกะบะก่อน แล้วกราบพระ และจุดที่เครื่องทองน้อยเสร็จแล้วกราบศพ ส่วนที่เครื่องบูชาพระพุทธรูปนั้น ไม่ต้องจุดก็ได้ เมื่อจุดเสร็จแล้ว ให้อาราธนาศีล รับศีล ครั้นแล้วพระเริ่มสวดต่อไป

เมื่อพระสวดจบแล้ว (หมายถึงตอนเล็ก) พึงจัดการสดับปกรณ์หรือบังสุกุล และพระอนุโมทนาภิเษกน้ำ ตามนัยดังกล่าวแล้วในพิธีปากหีบ

๒๗. ทำบุญ ๗ วัน เรียกสัตตมวาร การทำบุญ ๗ วัน มีนิยามทำกันอยู่ทั่วไป ก็แลการนับวันนั้น มีนิยามกำหนดดังนี้ ถ้าตายวันไหน ให้ถือเอาวันนั้นเป็นวันสำคัญ คือเป็นวันอุทิศผล เช่น ตายวันอาทิตย์ ถ้าจะทำงานเป็น ๒ วัน พึงสวดมนต์ในวันเสาร์ เลี้ยงพระวันอาทิตย์ เพราะการบริจาคนั้นเสร็จสิ้นในวันอาทิตย์ แล้วจึงอุทิศผลให้ ถ้าทำเป็นวันเดียว คือสวดมนต์วันนั้นฉันวันนั้น ต้องทำในวันอาทิตย์ ถ้าจะทำในวันเสาร์ไม่ควร เพราะการอุทิศผลนั้น นิยมกันว่า ส่วงไปแล้ว ๗ วันจากวันที่ตาย จึงได้ถือเอาวันที่ ๘ เป็นวันอุทิศผล

พิธีทำ ก็ต้องแล้วแต่ฐานะของเจ้าของ จะทำมากหรือน้อยสุดแต่กำลัง จักนำมากล่าวไว้ในนี้ให้เต็มตามที่นิยมทำกัน คือวันต้นมีสวดมนต์ เทศน์ พร้อมด้วยพระสวดรับเทศน์ ๔ รูป และมีพระสงฆ์สดับปกรณ์หรือบังสุกุลต่อ กลางคืนพระสวดอภิธรรม รุ่งขึ้นเลี้ยงพระ เสร็จแล้ว มีพระสงฆ์สดับปกรณ์หรือบังสุกุลต่อ

พิธีที่เกี่ยวข้องด้วยเรื่องพระ ฟังจัดโดยนัยดังกล่าวแล้วในตอนต้น ต่างแต่เพียงไม่ต้องใช้ด้ายสายสิญจน์และตั้งที่น้ามนต์ ส่วนจำนวนพระมักนิยมเป็นคี่ เช่น ๕, ๗, ๙ ถ้าเป็นคู่เป็น ๑๐ เกินกว่า ๑๐ ก็ยังนึกไม่ได้ว่าจะมีที่ไหนบ้าง นอกจากของหลวง

เมื่อพระมาพร้อม และเข้าประจำที่เรียบร้อยแล้ว เจ้าของฟังจุดเทียนรูปที่เครื่องบูชาพระพุทธรูปก่อนแล้วจุดที่เครื่องสักการะศพที่เครื่องทองน้อยสำหรับบูชาศพเสร็จแล้ว ฟังอาราธนาพระปริตต์ (ถ้าไม่มีเทศน์ต่อทำยสวดมนต์ ฟังอาราธนาศีลก่อน) เมื่อพระสวดมนต์จบ ถวายน้ำดื่มพอสมควรแล้ว ฟังให้ศีลผ้าอุษาโยง ทำพิธีให้พระสงฆ์ที่สวดมนต์ สดับปกรณ์หรือบังสุกุล ตอนนี้ไม่ต้องกรวดน้ำเพราะไม่มีอนุโมทนา เสร็จแล้วส่งพระสงฆ์กลับ

อนึ่ง ในสมัยก่อนทั้งในงานมงคล ทั้งในงานศพก่อนพระสวดมนต์จะกลับ ท่านนิยมถวายหมากพลุกชองหรือรูปเทียนหรือทั้งหมากพลูรูปเทียนก่อน เรียกหมากพลูทำยสวดมนต์ หรือรูปเทียนทำยสวดมนต์หรือเรียกรวมว่า เครื่องทำยสวดมนต์ ซึ่ง

เป็นเครื่องกำหนดหมายว่า เสร็จแล้วกลับได้ เช่นเมื่อสวดมนต์จบแล้ว จะทำอะไรหรือสนทนาอะไร ก็ทำหรือสนทนาไป พอถวายเครื่องทำสวดมนต์ตลอดแถวแล้ว เลิกสนทนา พระลากลับเครื่องดังกล่าวนี้ได้มาเลิกเมื่อสมัยงดการรับประทานหมาก และจวบกับสมัยรูปเทียนแพงมากจึงเลิกไป แต่ในบางแห่งก็ยังมี

เมื่อพระสวดมนต์กลับแล้ว พึงเตรียมจัดตั้งธรรมาสน์ไว้ในที่อันสมควร และมีเทียนดูหนังสือปักเชิงเทียนไว้ ๑ เล่มควรเป็นเทียนขนาดค่อนข้างใหญ่ จัดวางไว้บนโต๊ะ ทางด้านซ้ายหรือขวาของธรรมาสน์พึงพิจารณาดูตามควร คือไม่ให้กีดขวางต่อกิจการที่จะพึงทำ และอย่าตั้งให้ใกล้พระเทศน์นัก จะร้อนจัดที่สำหรับพระสวดรับเทศน์ ๔ รูป ไว้ในลำดับแห่งอาสนะของพระเทศน์ คือแถวเดียวกันกับอาสนะของพระเทศน์นั่ง ในเมื่อยังไม่ได้ขึ้นธรรมาสน์ ตั้งโต๊ะเครื่องกะบะไว้เบื้องหน้า ตู้พระอภิธรรมไม่ต้องมีก็ได้เว้นไว้แต่จะจัดที่พระสวดรับเทศน์กับพระสวดอภิธรรมอยู่แห่งเดียวกัน

๒๘. อาราธนาธรรม เมื่อพระมาและนั่งเข้าที่นั่งตามที่เรียกร้อยแล้ว เจ้าของพึงจุดเทียนดูหนังสือเทศน์ก่อน เมื่อพระขึ้นธรรมาสน์แล้วพึงอาราธนาศีล รับศีลเสร็จแล้ว พึงอาราธนาธรรมด้วยคำว่า

พรหมา จะ โลกาศ

เมื่ออาราธนาธรรมเสร็จแล้ว พึงจุดเทียนรูปที่เครื่อง

ทองน้อยหน้าศพ เพื่อให้ศพฟังธรรม บางทีก็จุดเมื่อตอนจะรับศีล คือหลังจากจุดเทียนดูหนังสือ

ตามที่นิยมกันในชั้นสูง ท่านเจ้าของงานมักมีเครื่องทองน้อยอีกทีหนึ่ง สำหรับจุดเมื่อเวลาฟังธรรมสามัญเรียกว่า เครื่องฟังเทศน์ ถ้ามีผู้ใหญ่ชั้นสูงอยู่ในที่นั้นด้วย ควรจัดให้อีกทีหนึ่ง โดยสามัญทั่ว ๆ ไปมักไม่สู้จะได้มีกัน ใช้รูปเทียนธรรมดา

พอเวลาเทศน์จบ ฟิงจุดรูปเทียนเครื่องกะบะ ซึ่งตั้งไว้ที่เบื้องหน้าพระสวดรับเทศน์ จุดเสร็จแล้วฟิงบูชาและกราบ เมื่อพระสวดจบแล้ว ถวายน้ำร้อนหรือเครื่องดื่มตามสมควร ส่วนพระเทศน์ ควรจัดถวายน้ำเมื่อลงจากธรรมมาสน์ เสร็จแล้วลาดผ้าภูเขาโยงทอดผ้าให้พระเทศน์และพระสวดรับเทศน์ สดับปกรณ์หรือบังสุกุล เสร็จแล้วเก็บผ้าภูเขาโยง แล้วจัดถวายเครื่องไทยธรรม แต่บางครั้งก็จัดถวายไทยธรรมก่อนแล้วจึงจัดสดับปกรณ์หรือบังสุกุล ตามแต่สะดวก.

เมื่อเสร็จแล้ว เตรียมที่กรวดน้ำไว้ เมื่อพระกล่าวคำว่า **ยะถา..** ฟิงเทน้ำกรวด ปฏิบัติโดยนัยดังกล่าวแล้วในเรื่องการกรวดน้ำข้างต้น.

เมื่อพระเทศน์และพระสวดรับเทศน์กลับแล้ว ฟิงจัดสถานที่สำหรับพระสดับปกรณ์หรือบังสุกุล พระมาพร้อมแล้ว ฟิงนิมนต์เข้านั่งประจำตามที พระสงฆ์เริ่มสวดมาติกา พอสวดไปถึงบทปฏิฐานมาติกา คือ **เหตุปัจจะโยฯ** ฟิงให้คลี่ผ้าภูเขาโยงลาดมาตลอดแถวพระสงฆ์ พอพระสงฆ์สวดจบ จึงทอดผ้าให้

พระสดับปกรณ์หรือบังสุกุล เสร็จแล้วเตรียมกรวดน้ำ ในเมื่อพระสงฆ์กล่าวคำว่า **ยะถา..** มีนัยดังกล่าวแล้ว เสร็จแล้วส่งพระสงฆ์กลับ ครั้นแล้วจึงจัดให้พระสวดอภิธรรมต่อไปจนกว่าจะจบ ปฏิบัติตามดังที่ได้กล่าวแล้วในเรื่องสวดอภิธรรม เสร็จพิธีในวันต้น.

รุ่งขึ้นวันเลี้ยงพระ กิจต่าง ๆ ที่เนื่องในพิธีเช่นอุปเทียมนเครื่องบูชาเป็นต้น ต้องเตรียมไว้ให้เสร็จก่อนเมื่อพระมาและเข้าที่พร้อมแล้ว พึงจุดเทียนธูปเครื่องบูชาพระ แล้วจุดเทียนธูปที่เครื่องทองน้อยที่บูชาศพ เสร็จแล้วอาราธนาศีล, พระถวายพรพระ จบแล้วเลี้ยงพระถวายไทยธรรมพระสงฆ์ (สำหรับพระสงฆ์สวดมนต์ไม่ต้องมีสดับปกรณ์หรือบังสุกุลอีก) เสร็จแล้วกรวดน้ำ เมื่อพระฉันกลับแล้ว ถ้ามีการสดับปกรณ์หรือบังสุกุลต่อทำยอีก ก็จัดตั้งกล่าวในวันก่อน นับว่าเสร็จพิธี

พึงทราบว่ ที่ได้มีพิธีสดับปกรณ์หรือบังสุกุลมากครั้ง เช่นนี้ก็เฉพาะท่านที่ต้องการพระสดับปกรณ์หรือบังสุกุลมากเพื่อจะแบ่งไม่ให้เกิดคับคั่งในเวลาเดียวหรือจะตัดเสียเลยก็ได้ หรือแม้เทศน์ สวดรับเทศน์จะไม่มีก็ได้ ถ้ามีกำลังพอก็ควรจะมี ถ้าจะทำเป็นงานวันเดียวก็จัดอนุโลมตามนี้ การสดับปกรณ์หรือบังสุกุลควรจัดทำเมื่อเวลาพระฉันเสร็จแล้ว ก่อนจะอนุโมทนา

๒๙. ทำบุญ ๕๐ วันและ ๑๐๐ วัน ทำบุญ ๕๐ วัน เรียกว่า **ปัญญาสมวาร** ๑๐๐ วันเรียกว่า **สตมวาร** มีพิธีจัดทำอย่างเดียวกันกับทำบุญ ๗ วัน

๓๐. เผา บำเพ็ญกุศลในการเผา มักทำเป็น ๒ ตอน คือที่บ้านตอนหนึ่ง กับที่วัดตอนหนึ่ง

บำเพ็ญกุศลที่บ้าน มีพิธีดังกล่าวแล้วในเรื่องทำบุญ ๗ วัน ก่อนจะเชิญศพไปวัด ควรจะมีพระสงฆ์สักก็รูปก็ได้ สดับปกรณ์หรือบังสุกุลก่อนแล้วจึงเคลื่อนศพ.

การนำศพไปวัด มีกระบวนการตามศพ ให้มีพระนำศพ ๑ รูป อ่านพระอภิธรรมนำไปข้างหน้า พระที่จะนำศพ ควรเป็นพระที่เกี่ยวข้องเคารพนับถือใกล้ชิดของผู้ตาย นำไปถึงวัดแล้วนำเวียนเชิงตะกอน ๓ รอบ เวียนซ้าย ครบแล้วเชิญศพขึ้นสู่เชิงตะกอนแล้วบำเพ็ญกุศลอีกตามสมควร ถ้าประสงค์จะไปตั้งบำเพ็ญกุศลที่วัด ก็นำไปยังสถานที่ตั้ง ยังไม่ต้องนำไปสู่เชิงตะกอน.

ถ้าเชิญศพไปตั้งที่เรียกกันว่า ลักศพ คือไปโดยไม่มีกระบวนการ ไม่ต้องมีพระนำศพด้วยก็ได้.

การบำเพ็ญกุศล ตามที่นิยมกัน มีเทศน์ พระสวดรับเทศน์ สดับปกรณ์หรือบังสุกุลต่อ มีวิธีปฏิบัติดังงานดังกล่าวแล้ว นี้กล่าวเฉพาะที่ได้จัดการบำเพ็ญกุศลที่บ้านมาเสร็จแล้ว

ถ้าจะไปจัดการบำเพ็ญกุศลที่วัดทั้งหมด ก่อนแต่จะเคลื่อนศพไปวัด ก็ควรมีสดับปกรณ์หรือบังสุกุลก่อน.

พิธีจัดบำเพ็ญกุศล ฟังปฏิบัติโดยลักษณะเทียบเคียงตามนัยที่กล่าวแล้ว ในเรื่องการทำบำเพ็ญกุศลที่บ้านคือมีสวตมมัตเทศน์ เลี้ยงพระ สดับปกรณ์ หรือบังสุกุล เป็นต้น.

เมื่อจัดการบำเพ็ญกุศลเสร็จแล้ว ไกลถึงเวลาเผาฟิง เชิญศพไปสู่เชิงตะกอนมีพระนำ ๑ องค์ก็ได้ ไม่ควรมากองค์ ตามแบบของหลวงมี ๑ องค์เท่านั้นบางท่านว่า ศพถึงวัดแล้วไม่ต้องมีพระนำก็ได้ เมื่อนำศพไป บรรดาญาติมิตรผู้น้อย ฟิงเดินตามหลังศพให้มีระเบียบ ผู้ใหญ่กว่าศพไม่ควรตามศพ แม้เดินหน้าศพก็ไม่นิยม นอกจากพระหรือผู้นำกระบวนเท่านั้น เวลำนำศพเดินไป ผู้ที่นั่งอยู่บนเก้าอี้ฟิงลุกยืนผู้นั่งกับพื้นไม่ต้องลุกขึ้นยืน เพียงนั่งตัวตรงแสดงคารวะก็พอ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงความเคารพในศพนั้น.

ฟิงเตรียมผ้าไว้สำหรับทอดปากหีบ จะเป็นไตรจีวรหรือสบงก็ได้ ก่อนที่จะประชุมเพลิง เจ้าของหรือผู้ใกล้ชิด หรือผู้มีเกียรติฟิงนำผ้าไปทอดไว้ปากหีบ แล้วนิมนต์พระสงฆ์ สดับปกรณ์หรือบังสุกุลครวญรูปอย่าให้หลายรูปนัก จักเปลืองเวลา ทำให้เสียเวลาของแขกที่มาในงาน.

ตามที่นิยมเบื้องต้นให้เจ้าของและลูกหลานหรือญาติทอด และเหลือไว้ท้าย ๑ ที่

ใครที่เป็นผู้ใหญ่ในงาน ควรเชิญผู้นั้นเป็นผู้จุดเพลิงเผา ก่อนที่จะจุดเพลิง ฟิงมอบผ้าที่เหลือไว้ให้นั้นให้ทอดก่อน ส่วนพระสงฆ์ที่จะชักผ้าต้องเตรียมนิมนต์มาไว้ในที่ใกล้ ๆ เพื่อให้ทันกัน พระสงฆ์ชักผ้าเสร็จแล้วจึงจุดเพลิง แล้วผู้อื่นก็ขึ้นต่อ ๆ กันไป ให้เป็นระเบียบ อย่าแย่งชิงกันขึ้น เรียงขึ้นเป็นฝ่าย ๆ แลงามดี เช่น ฝ่ายชายก็พวกหนึ่ง ฝ่ายหญิงก็พวกหนึ่ง ฝ่ายไหนจะขึ้นก่อน

หรือหลัง แล้วแต่หัวหน้า คือผู้จุดเพลิงคนแรก หรือจัดให้ขึ้นลงคนละข้างได้ก็เรียบร้อยดี ไม่เปลืองเวลามาก.

ในเวลาประชุมเพลิง ควรจัดให้มีพระสวดอภิธรรม ๔ รูป ที่เรียกว่าสวดหน้าไฟ.

๓๑. เก็บอัฐิ มีนิยามทำกันอยู่ ๒ อย่าง คือ ทำ ๓ หาบ ๑ ทำอย่างสามัญ๑

เครื่อง ๓ หาบ ต้องเตรียมคาน ๑ साแหรกคู่ ๑ สำหรับหรือปิ่นโตควาวหวาน ๑ อั้งโล่หรือเชิงกราน ๑ หม้อใส่ข้าวสารและเครื่องครัวแห้ง ๑ คาน และสาแหรกพันผ้าขาว เชิงกรานและหม้อทาสีขาว และผ้าไตรเตรียมอย่างละ ๓ ชุด จัดนิมนต์พระสงฆ์สดับปกรณ์หรือบังสุกุล ๓ องค์ และเตรียมเครื่องใส่อัฐิและอังคารด้วย.

วันเก็บอัฐิ เวลาเช้าพียงนำเครื่องที่เตรียมไว้ไปสู่ที่เชิงตะกอน และนำเครื่องที่เตรียมไว้นั้นไปจัดตั้งเป็นแถว ๓ ชุด คือ ๑. ไตร ๒. สำหรับวางในสาแหรกสำหรับหาบ ส่วนหม้อ เชิงกรานถือตามไปถ้าใช้ปิ่นโตแทนสำหรับ ให้จัดเชิงกรานและหม้อวางในสาแหรก จัดบุตรหลานให้หาบและถือ เดินเรียงเป็นกระบวนตามลำดับ เวียนเชิงตะกอน ๓ รอบ เวลาเดินให้ร้องกู่ “วู้ ๆ” ครบแล้ววาง ให้เจ้าหน้าที่ทำการแปรรูป เสร็จแล้วจุดเทียนธูปบูชา แล้วนำผ้าขึ้นทอดครึ่งละ ๑ ที่ ให้พระสงฆ์สดับปกรณ์หรือบังสุกุล จนครบ ๓ รูปแล้ว เลือกเก็บอัฐิตามต้องการส่วนที่เหลือรวมบรรจุในภาชนะเก็บไว้ จัดที่ถวาย

อาหารพระสงฆ์ จะให้ฉันในที่นั้นหรือให้กลับไปฉันที่กุฏิ ตามแต่สะดวก และมอบเครื่องหาบถวายไปแต่ไม่ต้องประเคน (หมายถึงอาหารแห้ง) เสร็จแล้วพระสงฆ์อนุโมทนา กรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล เสร็จการ

ถ้าทำการเก็บอัฐิอย่างสามัญ ก็เพียงให้เจ้าหน้าที่แปรรูปแล้วทอดผ้า สดับปกรณ์หรือบังสุกุลเท่านั้น.

๓๒. ทำบุญอัฐิ พิธีประกอบพิธีอนุโลมตามทำบุญ ๗ วัน นั้นแต่มีข้อควรทราบ คือให้จัดที่บูชาอัฐิแห่งหนึ่งต่างหาก จากที่บูชาพระพุทธรูป อย่าตั้งในที่บูชาเดียวกันกับพระพุทธรูป ทั้งไม่ต้องตั้งน้ำมนต์วางด้ายสายสิญจน์ เพราะถือว่าอัฐินั้นเป็นมงคลอยู่แล้ว.

๓๓. บรรจ้อัฐิ อัฐิและอังคาร ซึ่งเป็นส่วนที่เหลือ นิยมบรรจุไว้ในที่สมควร เช่นเจดีย์หรือถาวรวัตถุอื่น ๆ เป็นต้น ก่อนแต่บรรจุนิยมบำเพ็ญกุศลก่อน โดยมากมักถวายอาหารบิณฑบาตพระสงฆ์ตามสมควรแล้วสดับปกรณ์หรือบังสุกุล หรือจะมีเทศน์ด้วยก็ได้ แต่อย่างน้อยต้องมีสดับปกรณ์หรือบังสุกุล เสร็จแล้วนำบรรจุเป็นเสร็จการ.

พิธีต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ เมื่อมีความประสงค์จะทำได้ อย่างไร ก็จงเลือกตัดทอนทำตามความต้องการและปฏิบัติจัดงานไปตามหลักนี้ เพื่อจะได้เป็นระเบียบเรียบร้อย การงานไม่สับสน.

๓๔. ถวายสังฆทาน ถ้ามีความประสงค์จะนิมนต์พระ
รับสังฆทาน ฟังไปขอสงฆ์จากพระภิกษุเทศก์ซึ่งทางวัดได้จัด
ตั้งไว้ โดยไม่เจาะจงรูปใดรูปหนึ่งตามแต่ท่านจะจัดให้ เช่นนี้จึง
จะจัดว่าเป็นการสงฆ์โดยถูกต้อง ถ้าไปเลือกนิมนต์เฉพาะรูป
ตามที่ตนต้องการ ชื่อว่าไม่ถูกต้องแห่งสังฆทาน เป็นปา
ปุกุศลิกทาน.

การถวายสังฆทาน มีทำกันอยู่ ๒ อย่าง คือ เพื่อความ
สิริมงคลอย่างหนึ่ง เพื่ออุทิศผลให้ผู้ล่วงลับไปแล้วอย่างหนึ่ง.

เบื้องต้นพึงเตรียมนิมนต์พระ และจัดตั้งที่บูชาพระพุทธรูป
ที่รับพระสงฆ์ ตามเยี่ยงพิธีบำเพ็ญกุศลดังกล่าวแล้วข้าง
ต้นนั้น และจัดเตรียมอาหารและเครื่องต่าง ๆ ที่จะถวายนั้นไว้
ให้พร้อมเสร็จ พอถึงเวลาพระมานั่งพร้อมแล้ว พึงจุดเทียนธูป
บูชาพระพุทธรูป กราบพระพุทธรูปเสร็จแล้ว พึงหันหน้าไปทาง
ด้านพระสงฆ์กราบ ๓ ครั้ง แล้วอาราธนาศีล รับศีลเสร็จแล้ว ให้
ยกเครื่องที่จะถวายสังฆทานนั้นวางเรียงไว้ตรงหน้าพระสงฆ์หรือ
จะนำมาตั้งเรียงไว้ก่อนแล้ว จึงอาราธนาศีล รับศีลก็ได้ แล้ว
กราบ ๓ ครั้ง นั่งยกมือประณมเปล่งวาจาน่ากล่าวคำถวาย ดัง
ต่อไปนี้

๓๕. ถวายเพื่อความสุขความเจริญ ตั้ง นโม ๓ จบแล้วว่า
อิมานิ มะยัง ภันเต ภักตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ
โอโณชะยามะ. สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังฆะ อิมานิ ภักตานิ
สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหัตถุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ
สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้แด่พระสงฆ์ขอพระสงฆ์จงรับภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลายนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนานเทอญ.

๓๖. ถวายเพื่ออุทิศ ตั้งนโม ๓ จบแล้วว่า

อิมานิ มะยัณฺ ภันเต ภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ. สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังเฆ อิมานิ ภัตตานิ สะปะริวารานิ ปญฺหิคคฺคณาตุ อัมหากัญฺเจวะ มาตาปิตุอาทีนัญฺจะ ญฺาตะกานัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วยแก่ญาติทั้งหลาย มีมารดาบิดา เป็นต้น (ที่ละโลกนี้ไปแล้ว) ด้วยตลอดกาลนาน เทอญ.

จบแล้วกราบ แต่นั้นพึงนำสิ่งของประเคนพระเฉพาะสิ่ง ที่ควรประเคน ถ้าเป็นอาหารชนิดที่อยู่ได้นานยังไม่สุกหรือสุกแล้ว เช่นข้าวสาร ขนมแห้ง ปลา เนื้อ เป็นต้น ไม่ควรประเคน ครั้นประเคนเสร็จแล้ว พึงเตรียมกรวดน้ำ มีประการดังกล่าวแล้วในเรื่องกรวดน้ำตอนต้น พระอนุโมทนาเสร็จแล้วกราบ เสร็จพิธี.

สรุปข้อที่ควรจำและควรรู้

๑. พระบูชาประจำวันเกิด

๑. วันอาทิตย์ พระปางถวายเนตร
๒. วันจันทร์ พระปางห้ามสมุทร
๓. วันอังคาร พระปางไสยาสน์หรือพระคันธารราฐ
๔. วันพุธ พระปางอุ้มบาตร
๕. วันพฤหัสบดี พระปางสมาธิ
๖. วันศุกร์ พระปางรำพึง
๗. วันเสาร์ พระปางนาคปรก

๒. จุดเทียนธูปบูชาพระเสร็จแล้ว ควรกราบ ๓ ครั้ง
ประเคนเสร็จแล้วก็ดี พระสวดจบแล้วก็ดี กราบ ๑ ครั้ง หรือ ๓
ครั้ง ตามสมควร

๓. ทอดผ้าสดับปกรณ์หรือบังสุกุลแล้ว ต้องกราบพระ
ครั้ง ๑ กราบศพ หรืออัฐิอีกครั้ง ๑

๔. การกราบตามที่นิยม กราบพระคุกเข่ากราบ
ให้ประกอบด้วยองค์ ๕ ซึ่งเรียกว่าเบญจางคประดิษฐ์ คือต้อง
ให้หน้าผาก ๑ ฝ่ามือทั้ง ๒ เข่าทั้ง ๒ จดพื้นพินั่งคุกเข่าหมอบ
ลง ทอดฝ่ามือแบที่พื้น แหวกช่องให้ห่างสักหน่อย พิงกัมศิระชะ
ลงตรงนั้น ให้หน้าผากจดพื้น

ถ้ากราบคฤหัสถ์ นิยมนั่งพับเพียบ ขาบนยึดนิคดหน่อย
น้อมตัวหมอบลง วางระฆังมือไว้กับพื้นไม่ต้องแบมือ ข้อศอก

ข้างหนึ่งวางลงระหว่างแห่งเข้าทั้ง ๒ ข้างหนึ่งวางลงด้านนอก
เข้า หน้าผากจดบนกระพุ่มมือ ครั้งเดียว นิยมใช้ทั้งชายและหญิง
นั่งพับเพียบกราบแบบนี้ มักใช้นั่งขาขวาทับบนเท้าซ้ายนิดหน่อย

๕. สายสิญจน์ ผ้าสีขาวโยง เมื่อชิงหรือลาดแล้วจงอย่า
ข้ามเป็นอันขาด

๖. ไม่ควรใช้เชือกหรือป่าน ตลอดจนด้ายกลุ่มด้าย
หลอดแทนสายสิญจน์หรือผ้าสีขาวโยง ถ้าผ้าสีขาวโยงไม่มี แม้ใช้
ด้ายสายสิญจน์ก็ควร .

จับด้ายสายสิญจน์ ตามที่ทราบ จับเที่ยวแรก ๓ เส้น ท่าน
ให้บริกรรมว่า **อิ. สฺวา. สฺ.** จนกว่าจะจับพอ เที่ยวที่สอง ๙ เส้น
ให้บริกรรมว่า **อะ. สัง. วิ. สฺ. โล. ปุ. สะ. พุ. ภา.**

จับมงคล ท่านให้บริกรรมด้วยมงคลจักรวาลน้อย คือ
สัพพพุทธาฯ

๗. ไม่ควรนำสุรามาลีงในที่เฉพาะหน้าพระ ชื่อว่า
ขาดการวะ เสียจรรยา ไม่เป็นจรรยาที่ดี

๘. ไม่ว่าในเวลาไหน ๆ ไม่ควรนำสุรามาลีงกันในวัด
เพราะวัดเป็นสถานที่สำหรับบำเพ็ญกุศลบำเพ็ญความดี ไม่ใช่
สถานที่ทำความชั่ว ผู้ละเมิดชื่อว่า เสียจรรยาที่ดี เป็นผู้หน้า
ด้านไม่มีความอาย ไร้ศีลธรรม

“คนใดว่าตนดี คนนั้นยังไม่ดี ใครว่าตนวิเศษวิโส หรือฉลาด
เฉียบแหลม คนนั้นคือ คนโง่”

(หลวงปู่เทสก์ เทสรูสี วัดหินหมากเป้ง อ.ศรีเชียงใหม่ จ.หนองคาย)

รายนามผู้ร่วมทำบุญสร้างหนังสือสวดมนต์แปลฯ พิมพ์ครั้งที่๑ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	จำนวนเงิน
1	หลวงปู่จันทรา อนาคุโล	1,400
2	สำนักปฏิบัติธรรม วัดป่าเกษมสุข	15,000
3	คุณแม่ชนโท หุ่นธานี	15,000
4	คุณนรินทร์ (รักษอุตร) - คุณธีรประภา เศวตประวิษฐกุล	10,000
5	คุณชวิน - คุณมะลิวิทย์ ยงยุทธ ด.ช.สิริพงศ์ - ด.ช.ชานน - ด.ญ.กิริติกา ยงยุทธ	4,000
6	คุณภัทรนิษฐ์ ไรจนภูมิพงษ์ และครอบครัว	3,000
7	คุณรักษพล ชัยภาสกรสกุล	2,800
8	ร้อยตรีหญิง ประชุมพร เดชะรัตน์ คุณสุณี วิชยานนท์, คุณปทุม วิชยานนท์ คุณจงลักษณ์ กิ่งแก้ว และครอบครัว คุณทัศนีย์ พิมพ์ศรี และครอบครัว คุณรัตนา สุขศรี และครอบครัว คุณฉลุลักษณ์ วิชยานนท์ และครอบครัว คุณนเรศ เองเจริญ และครอบครัว คุณรัตนา เกตุหิรัญ และครอบครัว คุณเรวดี สิงห์บุญย์, คุณเขาวภา นันทะขวิ้ง	2,800
9	ร้านกวางหยูของ จ.อุดรธานี	2,500
10	คุณเกษม - คุณเลิศมณี หุ่นธานี	2,000
11	คุณองอาจ - คุณวิมล รอดคง	2,000
12	คุณวีระ-คุณอโณทัย-ด.ญ.ชุตินตา-ด.ช.นาเคนทร์ พุฒิมิถุนกลางกูร	2,000
13	คุณลุงอัยการประชา - คุณป้าเทียบ แสงสร	2,000
14	คุณเอกพงศ์ - คุณพีระพร แก้วแพรกและครอบครัว	1,500
15	คุณตะลุม คงอุทัยกุล	1,000
16	คุณทองอาบ ไม้เทศ	1,000
17	คุณวุฒิ ดิษฆานพณรงค์ - แปดริ้วแทรกเตอร์	1,000
18	คุณวสันต์ - คุณไผ่กอบี สร้อยสมวงษ์	1,000
19	คุณอุดม-คุณสุทิน ยงยุทธ	1,000
20	บ้านธรรมของพระพุทธร	1,000
21	คุณสมศักดิ์-คุณพิมพ์าน-น.ส.กมลชนก-ด.ญ.กนกกาญจน์ วัจวิทยา	1,000
22	คุณบุญสืบ - คุณบังอร จันทรเจริญ และครอบครัว	1,000
23	หจก.โกศลยางยนต์ (ทุ่งสง)	1,000
24	น.ส.มนตกานต์ คองอุทัยกุล	1,000
25	คุณเฉลิมเกียรติ - คุณพรทิพย์ แก้วประสิทธิ์	1,000
26	คุณครูแพรว ยงค์พันธ์ (อุทิศให้คุณพ่อเยี่ยม-คุณแม่วันนา โพนงาม)	999
27	คุณสมชาย-คุณดวงใจ-ด.ช.วิษณุ-ด.ช.กัญจน์ ตั้งชูทองชัย	900

รายนามผู้ร่วมทำบุญสร้างหนังสือสวดมนต์แปลฯ พิมพ์ครั้งที่๑ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	จำนวนเงิน
28	คุณดำรงค์ - คุณทองริม หุ่นธานี	700
29	พระอิสสระ อิสสระโร (วัดบางศรีเมือง จนนทบุรี)	500
30	แม่ชีฉันทนา	500
31	คุณพ่อรัง - คุณแม่ชม้อย ทับทอง	500
32	คุณนฤมล ศรีประเสริฐ	500
33	คุณเจียมรัตน์ หุ่นธานี	500
34	คุณประเวศ - คุณมลิลวัลย์ ราชภรณ์ดุขดี	500
35	คุณแม่บัวย ทวีพยัคฆ์	500
36	คุณมัทธนา - คุณอิทธิเดช - ด.ช.ธนาธิป จินดาอินทร์	500
37	คุณทศวรรษณ เลิศล้ำ และครอบครัว	500
38	น.ส.ฮาไพกาญจน์ หุ่นธานี	500
39	อ.พีระศักดิ์ - อ.วิลาวัลย์ พรหมอยู่ และครอบครัว	500
40	คุณประเสริฐ อุดมโชค	500
41	น.ส.วราภรณ์ มาลาน	500
42	คุณประภาวัลย์ แต่งพิบูลย์สกุล	500
43	คุณนุฉมิ คุณเสมอจิต สหัสพันธ์	400
44	ชาวบ้านหนองไผ่ อ.หนองขาหย่าง จ.อุทัยธานี	320
45	คุณจันทร์ฉาย ขจรวงศ์วัฒนา และครอบครัว	300
46	คุณฉวีวรรณ ประภาศิริสุลี	300
47	คุณสมหมาย - คุณภานิดา สามารถ และครอบครัว	300
48	คุณปู่ซ่ง แซ่ปิง - คุณสุนีย์ แซ่เหลียว	300
49	คุณภรณ์ยุ - คุณใจไล เครือประดิษฐ์ และครอบครัว	300
50	คุณวันดี สุภัทรนิยพงศ์	300
51	คุณอภิชัย สุภัทรนิยพงศ์ - คุณเนตรดาว ถนนสินทรัพย์	300
52	คุณชิต ผุดผ่อง - คุณบัวพัฒน์ ตีสร	300
53	คุณจันทร์หอม เทียนชัย	300
54	คุณบุญธรรม-คุณสำเนียง ตียง	300
55	คุณมี - คุณจำปา สังสะเกต	299
56	จำไทบัณฑิต - คุณปริญญา ยงค์พันธุ์	299
57	คุณจันทอง-คุณอุไรวรรณ ต้นสาร (อุทิศให้คุณแม่ทอง ต้นสาร)	209
58	ผญ.สิทธิชัย - คุณบุปผา อภิชาติยานนท์	200
59	คุณอัจฉลา พะวา	200
60	คุณสมควร - คุณสมจิต อภิชาติยานนท์	200
61	คุณสุเทพ-คุณสมคิด-ด.ญ.เกษรา-ด.ช.เศวตไชติ น้อยเคน	200
62	คุณอำนวยการ - น.ส.โสภิตา ทวีพยัคฆ์	200
63	น.ส.เบญจวรรณ ทวีพยัคฆ์	200

รายนามผู้ร่วมทำบุญสร้างหนังสือสวตมนต์แปลฯ พิมพ์ครั้งที่๑ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	จำนวนเงิน
64	คุณพรระณี จิระวิณีจ และครอบครัว	200
65	คุณประนอม บุตรทวี	200
66	คุณไพธิสงค์ โพนงาม	200
67	คุณพนม โพนงาม	200
68	คุณสมพงษ์ - คุณสุวิมล โพนงาม	200
69	คุณมงคลจิตร - คุณสุภาพิชญ์ ต้นสาร	200
70	คุณสร้อยทอง - คุณสมเจตน์ ตระกูลแจ่ม	200
71	คุณป้านวลขจร แก้วพวง	200
72	อบต.หนูกี้ คงทรัพย์	109
73	คุณจำเนียร - คุณนารี เรืองทอง	109
74	คุณสมบุญ - คุณสมจิตร สุดโล	109
75	คุณสุทัศน์ - คุณฉะอ้อน บุญลือ	109
76	คุณทองอวบ ศิริดี	100
77	คุณลำจวน ผุดผ่อง	100
78	คุณมานิตย์ - คุณสุดใจ นพรัตน์	100
79	คุณสุพจน์ สุขสุวรรณนท์	100
80	คุณปรีดา - คุณผกา หุ่นธานี	100
81	คุณลวิตตา จอมศรี - คุณเกียรติศักดิ์ เคนดอก	100
82	คุณประยูร - คุณสุวรรณ และครอบครัวพิมพ์ทอง	100
83	คุณเอกสิทธิ์ และครอบครัวระหงษ์	100
84	คุณสุทัย - คุณนพดล และครอบครัว	100
85	คุณสุรัตน์ - คุณจาน และครอบครัว	100
86	คุณณัฐชูดา - คุณสนธยา กุลธวัชมนะ	100
87	คุณชาติชาย - คุณนงเล็ก - ด.ช.ณัฐวุฒิ หอยตะคุ	100
88	ด.ญ.ชนากานต์ - ด.ญ.ศตพร จุลานุพันธ์	100
89	คุณจักรินทร์ หัดเทียม	100
90	คุณสมหญิง หินสูงเนิน	100
91	ด.ญ.ภัคจิรา - ด.ญ.สุชญา ชติยะ	100
92	น.ส.สุภาพร ศิริโต	100
93	คุณนิมิตร - คุณมณี ทรัพย์คง	100
94	ด.ญ.ธนาภรณ์ - ด.ช.ธนภัทร พูลสวัสดิ์	100
95	คุณประไพพิศ ทรัพย์คง	100
96	คุณอภินันท์ - คุณพิมพ์จี	100
97	ด.ช.พศวัต	100
98	น.ส.ยุพิน เอ็บอิม	100
99	คุณมี จันทร์สมดี	100

รายนามผู้ร่วมทำบุญสร้างหนังสือสวดมนต์แปลฯ พิมพ์ครั้งที่๑ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	จำนวนเงิน
100	คุณตา - คุณผ่อน พรหมสา	100
101	คุณทองรัก บุญประสิทธิ์ และครอบครัว	100
102	คุณห่วงวน - คุณกองมา	100
103	น.ส.จันทร์จิรา สมตน และครอบครัว	100
104	คุณอิทธิพล - คุณวิไลวรรณ พูลสวัสดิ์	100
105	คุณสมจิตร แพนลา	100
106	คุณกิมลี สิงห์สมดี	100
107	คุณทองคำ คตภูธร	100
108	คุณสมจวน เรืองโสภา	100
109	น.ส.กระสานต์ศรี ฟูธานี	100
110	น.ส.สุภิจรรย์ ฟูธานี	100
111	คุณกัมพล อธิมุตติกุล	100
112	ด.ช.นภดล อธิมุตติกุล	100
113	คุณละออง - คุณทองม้วน ทับทอง	100
114	น.ส.ศรีประภา อภิชาติยานนท์	100
115	คุณป้าทวี ทรัพย์เมฆ	100
116	คุณอภิชาติ อธิมุตติกุล	100
117	คุณพงษ์ศักดิ์ ตีอ่อน	100
118	คุณบรรจง สีคุณ	100
119	คุณเบญจมาศ การะเกตุ	59
120	คุณทองใบ จันทร์สมดี	50
121	คุณไช สุพรรณ	50
122	คุณนาค - คุณทองสุข จินตเกษกรณ์	50
123	คุณสินवल จำเพ็ง	50
124	คุณพิเชษฐ์ พะวา	40
125	ด.ช.ชาญวิทย์ คงหัวรอบ	40
126	คุณเสริม ชั่งข้าว	40
127	คุณนเรศ, คุณนิรุจน์ ยุติธรรม	40
128	คุณอนงค์, คุณเยื่อ สุพรรณ	40
129	คุณปราโมทย์, คุณลำพวน	40
130	คุณยุทธพันธ์ กิตา	20
131	คุณทองแถว คงหัวรอบ	20
132	น.ส.วันทนา กันนารักษ์	20
133	คุณรพีพรรณ คำทวี	20
134	คุณวัชระ สุขอยู่	20
135	น.ส.รดา กลิ่นอุทัย	20

รายนามผู้ร่วมทำบุญสร้างหนังสือสวตมนต์แปลฯ พิมพ์ครั้งที่๑ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	จำนวนเงิน
136	คุณประเทือง กลั่นกลิ่นหอม	20
137	น.ส.นงศ์ลักษณ์ สูดบุตร	19
138	น.ส.สุดารัตน์ จันแดง	19
139	กลุ่มหนังสือพิมพ์คมชัดลึก คุณธนะชัย - คุณอัจฉรา พุทธาสมศรี ด.ช.บรรณวิชัย - ด.ญ.บัณฑิตา พุทธาสมศรี คุณยุวดี เตชะไพฑูรย์สุข นายบันลี้ แซ่แต้, นางอารณีย์ เตชะไพฑูรย์สุข คุณแมน น้อยพิทักษ์, คุณพ่อเหม่น แม่ละมัย น้อยพิทักษ์ พี่น้อง หลวง พิวิมล น้อยพิทักษ์ คุณวิศิษฐ์-คุณประพันธ์-คุณอรุณสิทธิ์ ขวนพิพัฒน์พงษ์ คุณจารุพรรณ ทาแห่งทอง คุณโสภณฤทัย คชาร์ตน์, คุณมาศุรี ขุนทอง คุณปกรณ์ ชัยยุทธานานนท์ คุณปรัชญา ผลวาทิตย์ คุณหฤทัย เรื่องนาม, คุณสุภาวดี เรื่องนาม คุณก่าพล จิรกาญจนะ คุณไชค่านวย เรื่องนาม, คุณศักรินทร์ เรื่องนาม พ.ต.ท.อำนาจ ศิริจันทร์นนท์ คุณดวงรัตน์ ดวงสิทธิ์ ศิรดา มีศรี คุณเกรียงศักดิ์ เผ่าอินทร์ คุณชวลิต เผ่าผม คุณณัฐชนน-จริยา-ปัทมทัต-ญาณวัฒน์ พันธุ์ศรี อุทิศให้พ่อบุญเย็น - แม่สละ ทองก้อสุข คุณบังอร ทองก้อสุข คุณสุวิชัย เรื่องนาม, คุณ สิทธิชัย เรื่องนาม คุณอรุณวรรณ บุญมาสาย คุณอรุณชา จันทร์แย้ม คุณณัชฐา ก่าลิงเอก คุณสุชาติ มั่นรักคง และครอบครัว คุณพิชัย-คุณบุษกร-ด.ญ.พรรณผกา-ด.ญ.กัณฐมณี ไบเงิน คุณศุภาภรณ์ บุญมี และครอบครัว คุณกันต์ปิ่นทิพย์ สติรกุล และครอบครัว คุณยิ่งรัก รักษ์สุวรรณ และครอบครัว คุณกรวิภา คงเดชศักดิ์ และครอบครัว รวมเป็นเงินทั้งสิ้น	5,661
		105,000

พหุณี วต อตถาย อูปุชฺชนฺติ ตถาคตา
อิตถินํ ปุริสานญจ เย เต สาสนการกา.

"พระตถาคตเจ้า ย่อมเกิดขึ้นเพื่อประโยชน์แก่คนหมู่มาก
คือ สตรีและบุรุษผู้ทำตามคำสั่งสอน"

(วิมลเถร) (ฐ.เถร. ๒๖/๔๓๗)

ผู้พิมพ์ **ก๊อนเมบ แอนด์ กัณษ์ กรุ๊ป**
KONMEK AND GUN GROUP

35/151 หมู่ 1 ต.บางศรีเมือง อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทร./แฟกซ์. 0-2446-3722 หรือโทร. 0-9103-3650, 0-9785-3650